

Toekomstbeeld Graduate School of Humanities, Universiteit van Amsterdam

22 januari 2026

Inhoudsopgave

Verzoek van de decaan om een toekomstbeeld	8
1. De Graduate School of Humanities: stand van zaken en opgaven voor het masteronderwijs	9
1.1 Aansluiting bachelor–master en doorlopende leerroutes.....	9
1.2 Landelijk perspectief.....	10
1.3 Visie op de drie typen masters binnen de GSH	11
2. Toekomstvisie op het masteronderwijs.....	14
2.1 Programma-overstijgende samenwerking: uitgangspunten en instrumenten.....	14
2.2 Onderwijs- en onderzoekszwaartepunten: de synergie tussen onderwijs en onderzoek.....	16
2.3 Omgevingsgericht en maatschappelijk verbonden onderwijs	17
2.4 Arbeidsmarktperspectief en ontwikkeling van vaardigheden	18
2.5 Academisch burgerschap	19
2.6 Diversiteit in selectie, instroom en curriculum.....	20
2.7 Internationalisering en de international classroom.....	20
2.8 Generatieve AI: implicaties voor onderwijs, toetsing en vaardigheden.....	21
2.9 Strategische personeelsplanning	22
2.10 Werkdruk en voorgestelde maatregelen.....	22
2.11 Beleidsambities en benodigde financiële randvoorwaarden	23
3. Stand van zaken financiële duurzaamheid van het masteronderwijs.....	25
3.1 Huidige financiële positie en meerjarenperspectief GSH.....	25
3.2 Financiële kaders	26
3.3 Gevolgen voor het onderwijsportfolio en vervolgstappen.....	30
3.4 Opleidingen met grotere herstelopgave.....	31
4. Programmeerkader als instrument voor vernieuwing en duurzaamheid	32
5. Draagvlak en beoordeling	34
5.1 Definitieve kaders.....	34
6. Slotoverweging.....	36
7. Strategische agenda's	37
7.1 GSH-brede strategische agenda	37
7.2 Vervolgstappen.....	39

Bijlage 1: Overzicht strategische agenda's en plannen van aanpak per cluster

Bijlage 2: menukaart Samenwerkingsmodellen en omgevings- en onderzoeksggericht onderwijs

Bijlage 3: menukaart Interventies voor een toekomstbestendig onderwijsportfolio

Voorwoord: De FGw-masteropleidingen nu en in de toekomst

'Any work becomes richer and more interesting when we cease to restrict our vision either to the conventions of the past or to the demands of the present. We must abandon the view that an acceptable interpretation is reachable either by a one-sided attempt to impose an "authentic" view or by a rigorously "modern" reconception. The most satisfactory and enjoyable approach will always be a juggling act that keeps the nostalgia of the past and the exigencies of the present in balance.'

– Charles Rosen, *Freedom and the Arts: Essays on Music and Literature*

Dit toekomstbeeld voor de Graduate School van de Faculteit der Geesteswetenschappen van de Universiteit van Amsterdam is tot stand gekomen in nauwe samenspraak met de opleidingsdirecteuren. De afgelopen maanden voerden zij intensieve gesprekken met elkaar, met de onderwijsdirecteur, de afdelingsvoorzitters, de directeuren van de onderzoeksscholen en met de betrokken stafleden en vaak ook de opleidingscommissies over het masteronderwijs. Allen zijn ervan overtuigd dat de GSH al een internationaal toonaangevend instituut voor innovatief, kritisch en maatschappelijk betrokken geesteswetenschappelijk onderwijs en onderzoek is, maar men ziet ook volop kansen voor verbetering en voor samenwerking. Collega's binnen de Graduate School hebben niet altijd een goed beeld van wat andere collega's in andere opleidingen doen. Iedere opleiding heeft een eigen identiteit en een eigen cultuur en daar hechten we aan: masters zijn compact en specialistisch. Er wordt incidenteel samengewerkt tussen de opleidingen en clusters, maar dit kan meer. Dat is ook een wens die heel duidelijk door de clusters op tafel is gelegd. Verderop in dit toekomstbeeld worden concrete voorstellen gedaan voor deze interne, clusteroverstijgende, dialoog die van de Graduate School een minder verkokerd instituut zal maken.

Dit toekomstbeeld is geschreven voor het Dagelijks Bestuur (DB) op verzoek van de decaan, maar het is bedoeld als een visiestuk en strategisch plan voor de hele facultaire gemeenschap.

We leven in een tijd van grote maatschappelijke, technologische, geopolitieke en ecologische ontwikkelingen en dan zijn geesteswetenschappelijke kennis en vaardigheden onmisbaar. De GSH ziet het als haar taak bij te dragen aan het begrijpen, bevragen en mede vormgeven van deze veranderingen en dat impliceert dat het masteronderwijs open moet staan voor innovatie. Het is van belang dat we onze masterstudenten, die kunnen kiezen uit een breed palet aan éénjarige masterprogramma's, duale masters en onderzoeksmasters, opleiden tot kritische denkers en culturele bruggenbouwers die hun weg moeten weten te vinden in deze snel veranderende wereld. De GSH wil de volle breedte van de Geesteswetenschappen blijven opzoeken, maar dat kan alleen als de inhoudelijke en financiële duurzaamheid van het aanbod wordt versterkt en dat is een standpunt dat overduidelijk breed gedeeld wordt. De opleidingen doen tal van voorstellen om het masteronderwijs kwalitatief nog beter te maken en te beantwoorden aan de financiële criteria zoals die door het DB zijn vastgesteld. Zoals Charles Rosen terecht opmerkt moeten continuïteit en vernieuwing daarbij wel goed met elkaar in balans blijven. Verderop in dit toekomstbeeld en in de bijlage staan de concrete plannen van ieder cluster en de daarbij behorende strategische agenda's die allen stoelen op de volgende algemene beleidslijnen. In veel gevallen gaat het om een versterking van tendensen die al zichtbaar zijn in het masteronderwijs.

Wat het onderwijs van de GSH kenmerkt is in de eerste plaats de verbinding die erin wordt gelegd tussen geesteswetenschappelijk denken en hedendaagse onderzoeksvragen. Docenten en studenten in de Geesteswetenschappen blijven putten uit eeuwenlange tradities van bijvoorbeeld close reading, historische analyse en filosofische reflectie, maar doen dat in

directe dialoog met actuele thema's en ze ontwikkelen ook nieuwe methoden en benaderingen bijvoorbeeld ingegeven door de digitalisering. De komende jaren zal het masteronderwijs zich blijven vernieuwen in wisselwerking met het onderzoek dat aan de faculteit wordt gedaan.

Deze vernieuwing vertaalt zich niet in één duidelijke richting, maar eerder in een meervoud aan thematische bewegingen die aansluiten bij de onderzoekszwaartepunten van de AIHR, die zeer divers zijn. De sectorplanthema's zijn bijvoorbeeld prominent aanwezig in het masteronderwijs en dat zal zo blijven. Zo is er groeiende belangstelling voor de invloed van AI en digitalisering op onze wereld. De GSH investeert de komende jaren in de verdere uitbouw van de Digital Humanities en de geesteswetenschappelijke benaderingen die daarbij horen. Studenten leren omgaan met digitale tools, ze worden meer vertrouwd gemaakt met computationele methoden, van data-analyse en machine learning tot tekst- en beeldherkenning, maar ze worden daarbij ook bewust gemaakt van de ethische, politieke en culturele implicaties van technologie: wat veronderstellen deze nieuwe technologieën en wat sluiten ze uit? De impact van AI en digitalisering op ons masteronderwijs zal groot zijn en ook vragen om een herziening van onze curricula.

Tegelijk is er in veel opleidingen aandacht voor thema's rond taal, meertaligheid en culturele diversiteit. In een academische en maatschappelijke context die steeds internationaler wordt, is het vermogen om tussen talen en culturen te schakelen van essentieel belang. Dat zie je terug in vakken over bijvoorbeeld migratie, postkoloniale verhoudingen en de politieke lading van taalgebruik. Dit sectorplanthema biedt bij uitstek aanknopingspunten voor samenwerking met musea, culturele organisaties en onderwijsinstellingen en het sluit aan bij de ambitie van de GSH om het masteronderwijs diverser en inclusiever te maken.

Een derde thema dat sterk vertegenwoordigd is in het masteronderwijs is dat van de klimaat- en milieuvraagstukken: *environmental humanities*. Vanuit vrijwel alle disciplines wordt nagedacht over de vraag welke rol geesteswetenschappen kunnen spelen in het publieke debat over duurzaamheid en ecologie. Onderwerpen als de verhouding tussen mens en niet-mens, milieugeschiedenis, de rol van fictie, media en kunst in ecologisch bewustzijn, retoriek van duurzaamheid en milieubeleid en milieufilosofie verdienen structureel aandacht in curricula en onderzoeksprojecten. Ook dit domein opent nieuwe vormen van samenwerking met beleidsmakers, kunstenaars, ontwerpers en met collega's uit de sociale, exacte en juridische wetenschappen.

Dergelijke thema's, er zijn er natuurlijk veel meer (IP-thema's, RPA's, andere sectorplanthema's, et cetera), zijn geen geïsoleerde specialisaties, maar voorbeelden van de breedte en beweeglijkheid van het geesteswetenschappelijk onderwijs- en onderzoeksveld zoals dat binnen de GSH wordt vormgegeven. Juist door volop in te spelen op de thematische zwaartepunten en actuele methodologieën en benaderingen ontstaat er een rijke leeromgeving voor de studenten. De masterstudenten krijgen te maken met uiteenlopende manieren van onderzoek doen, van archiefstudie tot data-analyse, van participatief veldwerk tot essayistische reflectie en de methodologische benadering is daarbij niet uniform. Methodologie wordt niet alleen aangeleerd, maar ook bevraagd: waarom kiezen we voor een bepaalde benadering en wat doet dat met het resultaat?

De methodologische en thematische zwaartepunten van het masteronderwijs sluiten ook goed aan op onderdelen van de strategische agenda's van de onderzoeksscholen en lenen zich bij uitstek voor track/opleidings-, cluster- en zelfs faculteitsoverstijgende initiatieven waar de

GSH de komende jaren op wil inzetten. De opleidingsdirecteuren zien tal van mogelijkheden om meer samen te werken, elkaar te voeden en ook voor de studenten is het van belang dat ze beter zicht krijgen op de thematische zwaartepunten van de opleidingen en interdisciplinaire verbanden gaan zien. Het opzetten van thematische keuzevakpakketten en nieuwe leerroutes is een manier om studenten wegwijs te maken in het aanbod en de opleidingen programma-overstijgend te laten samenwerken. Het is daarbij wel van belang dat programma-overstijgend onderwijs de focus van de individuele opleiding ondersteunt en dat er keuzes worden gemaakt met betrekking tot de thema's die de komende jaren centraal zullen staan. De GSH gaat in nauw overleg met AIHR en COH thematische zwaartepunten voor het masteronderwijs definiëren. Verderop in dit toekomstbeeld worden alle beleidslijnen geschetst die passen bij de ambitie om van de GSH een opener, minder verkokerd instituut te maken.

Daarnaast groeit de aandacht voor co-creatieve en participatieve onderzoekspraktijken. In de masters wordt steeds vaker gewerkt in living labs en onderzoeksprojecten, waarin studenten samenwerken met onderzoeksgroepen en met externe partners uit het culturele veld, beleid, erfgoedinstellingen of lokale gemeenschappen. Deze projecten vragen om nieuwe leerlijnen en eindtermen en om nieuwe vaardigheden, zoals interdisciplinaire uitwisseling, samenwerking en projectmanagement, en geven studenten de kans om directe maatschappelijke impact te genereren. Samen met de AIHR geeft de GSH de komende jaren invulling aan de impactagenda waarbij studenten, nog meer dan nu al het geval is, actief worden betrokken bij onderzoeksprojecten. Ook voor dit projectonderwijs geldt dat het de focus van de individuele opleiding moet ondersteunen. De banden met de onderzoeksscholen zullen verder worden aangehaald.

Een belangrijke ontwikkeling in de komende jaren is dus ook de verdere integratie van onderwijs en praktijk. In labs en door middel van stages, *challenges*, *placemaking* en andersoortige projecten werken studenten nu al samen met instellingen buiten de universiteit: musea, bibliotheken, culturele organisaties, mediabedrijven, uitgeverijen, et cetera. Ook dit vraagt om andere vaardigheden – denk aan kennis overdragen aan een niet-academisch publiek en omgaan met de complexiteit van de praktijk – maar levert ook nieuwe inzichten op en bereidt de studenten goed voor op de beroepspraktijk. De duale masters zijn bij uitstek omgevingsgericht, maar ook in de 1-jarige masters en de onderzoeksmasters wordt al de praktijk opgezocht. De GSH wil deze omgevingsgerichtheid verder stimuleren en zal ook onderzoeken of facultaire ondersteuning mogelijk is voor samenwerkingsvormen met het maatschappelijk veld. Ook voor dit projectonderwijs geldt dat het ten dienste moet staan van de focus van de individuele opleiding en dat het niet tot een te hoge werkdruk leidt. Groepsprojecten zijn wenselijk.

Dit alles vraagt ook om specifieke didactische strategieën zoals het toepassen van activerende werkvormen, blended learning en andere technologische integratie, co-creatie en open dialoogtafels. Het facultaire TLC is een uitstekende gesprekspartner als het gaat om het kiezen van concrete werkvormen in het masteronderwijs.

De GSH blijft daarbij sterk internationaal georiënteerd, met aandacht voor mondiale perspectieven en uitwisseling van ideeën over grenzen heen. Internationale studenten maken een substantieel deel uit van de studentpopulatie. Tegelijk is de Amsterdamse context van groot belang voor de UvA: als meertalige, multiculturele stad met een rijk cultureel leven is zij dé plek voor onderzoek naar taal, erfgoed, media, migratie en stedelijke dynamiek.

Studenten en onderzoekers bewegen zich bewust tussen het lokale en het globale; diversiteit en inclusie zijn daarbij kernwaarden.

Studeren is meer dan alleen maar vakken volgen. Van masterstudenten mag verwacht worden dat ze actief meedoen aan het academische leven en zich bewust zijn van gedeelde academische waarden. In het masteronderwijs wordt daarom expliciet aandacht besteed aan zaken als onderzoeksethiek, integriteit, representatie, macht en inclusie. Studenten leren kritisch te reflecteren op hun eigen onderzoekspositie én die van anderen en ze worden zich bewust van de rol van de geesteswetenschapper in de hedendaagse samenleving. De GSH wil graag dat binnen het masteronderwijs onderwijsvormen worden ontwikkeld die academisch burgerschap ondersteunen – zoals seminarvormen, projectmatige werkgroepen, debatten, position papers – zodat studenten het vermogen om standpunten te beargumenteren en het gesprek aan te gaan vanuit verschillende perspectieven ontwikkelen.

De GSH heeft veel ambities voor de komende jaren, maar zij realiseert zich ook dat in dit alles de werkdrukproblematiek moet worden meegenomen. Zij maakt innovatiemiddelen vrij om de gekozen beleidslijnen verder uit te werken en nodigt de teams uit om bij veranderingen ook het werkdrukaspect mee te wegen. Daarnaast doet de GSH een aantal concrete voorstellen om de werkbelasting terug te dringen. Ik verwijs hierbij ook naar de menukaart in de bijlage. De GSH moet meer in het algemeen de discussie voeren over het ambitieniveau dat we kiezen voor de verschillende beleidslijnen, want het aantal EC's (60) dat te verdelen is, is op masterniveau beperkt. Veel beleidslijnen zijn niet nieuw, maar ze kunnen versterkt worden en verder geoperationaliseerd. Het formuleren van AI-beleid wordt bijvoorbeeld momenteel al in gang gezet. Dit is een plan voor de komende vijf jaar dus niet alle beleidslijnen hoeven meteen geïmplementeerd te worden en ook niet overal met dezelfde intensiteit.

Er zit natuurlijk ook een HR-kant aan de veranderprocessen die de GSH in gang wil zetten. De strategische personeelsplannen, waaronder de hooglerarenplannen, zullen aan moeten sluiten bij de hervormingen die in het onderwijs gaan plaatsvinden.

Om al deze ambities te realiseren moet er natuurlijk ook oog zijn voor de financiële duurzaamheid van de opleidingen. De Graduate School is op dit moment financieel gezond, maar een dalende instroom in de bacheloropleidingen zal op termijn ook gevolgen hebben voor de instroom in de masters. Slechts 54% van alle vakken die worden aangeboden is rendabel (meer dan 16 geslaagden) en een aantal tracks/opleidingen voldoet niet aan de gestelde criteria t.a.v. minimale instroom. Bovendien gaat de GSH criteria ontwikkelen voor uitval en diplomarendement waar de tracks/opleidingen aan moeten gaan voldoen. . Zoals te lezen is in de strategische agenda's van de clusters zien de opleidingen en tracks tal van mogelijkheden om in de toekomst beter aan de kaders te voldoen. De GSH gaat daarnaast werken met een aangepast programmeerkader om het onderwijsaanbod duurzaam én flexibel en innovatief te kunnen blijven aanbieden in een wellicht financieel krappere toekomst. Een rijk masteraanbod vraagt ook veel van de ondersteuning, er zijn veel stille kosten aan verbonden, en het heeft consequenties voor de werkdruk.

In de komende vijf jaar zal de Graduate School of Humanities dus geen rigide koers volgen, maar zich blijven ontwikkelen als een dynamische leeromgeving die onderzoeksintensief en maatschappelijk geëngageerd is, maar wel met meer ruimte voor programma-overstijgende initiatieven en ook met voldoende aandacht voor de creatieve verbeelding en de persoonlijke interesse. Masterstudenten en hun docenten worden uitgedaagd om verder te kijken dan hun

eigen discipline, om zich te verhouden tot urgente vraagstukken in de samenleving, zich te verdiepen in belangrijke onderzoeksdomeinen en om hun eigen rol als academicus kritisch onder de loep te nemen. De GSH hoopt aldus bij te dragen aan de publieke en academische waardering van de rol van de geesteswetenschappen van de 21e eeuw.

De beleidsambities van de GSH voor de komende jaren sluiten ook naadloos aan bij het Facultair Strategisch Plan en de nieuwe UvA-onderwijsvisie waarvan de speerpunten engagement, academisch burgerschap, interdisciplinariteit, valorisatie en technologie zijn.

Tot slot een woord van dank voor allen die hebben bijgedragen aan de totstandkoming van dit toekomstbeeld.

Sabine van Wesemael
Onderwijsdirecteur GSH

Verzoek van de decaan om een toekomstbeeld

De decaan heeft de drie instituten van de FGw gevraagd om een toekomstbeeld (Verzoek toekomstbeeld CoH en GSH, 6 december 2024) voor de komende vijf jaar te schetsen waarbij zowel de inhoudelijke als de financiële duurzaamheid van de opleidingen centraal staan. De GSH heeft ervoor gekozen om in eerste instantie clusterverzoeken¹ uit te schrijven en de driehoek (OPD, afdelingsvoorzitter en researchschooldirector) uit te nodigen om een inhoudelijke en financiële visie voor het cluster te formuleren met daaraan gekoppeld een strategische agenda.

Conform het verzoek van de decaan bevat dit toekomstbeeld de contouren waarbinnen het onderwijsaanbod van de GSH uitgewerkt kan worden en gaat het in op de financiële- en programmeerkaders waarbinnen het onderwijs wordt gegeven. Het benoemt de prioriteiten ten aanzien van onderwijs- en samenwerkingsinitiatieven, het belang van thematische zwaartepunten en de keuzes ten aanzien van herprofilering per cluster.

De onderwijsdirecteur beoogt in dit visiestuk een synthese te geven van de belangrijkste beleidslijnen die binnen de GSH de komende vijf jaren centraal zullen staan en een overzicht van de strategische agenda's en processen die daarbij horen. De input vanuit de clusters is daarbij ruimschoots meegenomen. Het is van belang dat de clusters in het vervolgtraject ook met elkaar in gesprek gaan en daar zijn al concrete stappen in gezet.

In de verschillende hoofdstukken staan in de blauwe kaders de belangrijkste conclusies per deelonderwerp.

¹ De clusterverzoeken zijn verstuurd naar de clusters: ACASA, Europese studies en religiewetenschappen, Filosofie, Geschiedenis, Kunst en cultuur, Literatuur- en taalwetenschappen, Mediastudies, en Neerlandistiek. Conservering en restauratie is uitgezonderd van deze exercitie omdat ze een andere kaderstellingsmodel hanteren en recent een programmaherziening hebben doorgevoerd.

1. De Graduate School of Humanities: stand van zaken en opgaven voor het masteronderwijs

De GSH heeft een breed en divers geesteswetenschappelijk profiel dat tot uitdrukking komt in een portfolio van 31 opleidingen en 63 tracks, met daarbinnen soms nog specialisaties. De Geesteswetenschappen beslaan een groot kennisgebied (zoals geschiedenis, talen, filosofie, kunstgeschiedenis, media, communicatie, et cetera). Deze verscheidenheid zorgt ervoor dat er voor verschillende interesses, vakgebieden en onderzoeksvragen een specifiek aanbod is.

Masterstudenten moeten de mogelijkheid krijgen om hun kennis te specialiseren al naar gelang hun interesses of de beoogde loopbaan. Hiervoor is het voor iedere Graduate School van belang om differentiatie in programma's, vakken, en onderzoeksthema's te realiseren. We verwachten van docenten die lesgeven in de master dat ze gepromoveerde, actieve onderzoekers zijn die de resultaten van hun onderzoek terug laten komen in het onderwijs, dus ook voor hen is een breed aanbod van groot belang. Ook in de toekomst zal een hoge mate van inhoudelijke differentiatie dan ook kenmerkend blijven voor het masteronderwijs, maar het lijkt verstandig om strategische inhoudelijke keuzes te maken en het is nodig om ook de financiële duurzaamheid te versterken omdat slechts 54% van de vakken rendert, een aantal tracks een te lage instroom heeft en er in de nabije toekomst een dalende instroom wordt verwacht vanwege de huidige dalende instroom in het bachelor onderwijs en demografische ontwikkelingen. Het rijke palet aan programma's is waardevol, maar de versnippering is ook een bron van zorg en vraagt veel van de ondersteuning. In samenspraak met de facultaire gemeenschap gaat de GSH plannen uitwerken om het masteronderwijs te innoveren.

- *De GSH wil ook in de toekomst de volle breedte van de Geesteswetenschappen in haar programma's terug laten komen.*
- *Om een breed onderwijsaanbod te kunnen blijven aanbieden moeten programma's financieel en inhoudelijk duurzaam zijn.*
- *De GSH is als instituut momenteel financieel gezond, maar er zijn wel financiële problemen: 54% renderende vakken en een aantal tracks die niet aan de instroomeisen voldoen; daarnaast zal een dalende instroom in de bachelors op termijn van invloed zal zijn op de masterinstroom.*
- *Zoals uit de strategische agenda's en de daaruit voortvloeiende plannen van aanpak blijkt, innoveren de masteropleidingen volop.*
- *De grote differentiatie van het onderwijsaanbod is een selling point, past bij het specialistische karakter van het masteronderwijs en sluit goed aan bij de differentiatie in het onderzoek, maar vraagt ook veel van de ondersteuning en er zijn ook zorgen over de versnippering (zie aanvullende maatregelen).*

1.1 Aansluiting bachelor–master en doorlopende leerroutes

Elke bachelorstudent moet kunnen doorstromen naar een master binnen de discipline. Dit betekent dat er een zekere inhoudelijke overlap moet zijn tussen bachelor- en masteronderwijs en ook dat er niet te veel selectie moet plaatsvinden binnen de GSH. De meeste OPD's zijn tevreden over de huidige aansluiting op het bacheloronderwijs, maar hier

en daar is deze voor verbetering vatbaar. Zo is er nog behoefte aan meer masteraansluiting op de track Global Arts, Culture and Politics (GACPO). Hiervoor wordt momenteel, aangestuurd door CEDLA, door een groep opleidingen uit verschillende clusters gewerkt aan een nieuwe 1-jarige mastertrack, met als werktitel ‘Global (In)justice and Societal Transformation’ (GIST), die breed toegankelijk zal zijn. Er zal ook een strategische innovatievraag voortkomen uit Actielijn 1, het nieuwe programma voor de talen. Hoe sluit het masteronderwijs goed aan op dit nieuwe programma? GIST biedt een mooie aansluiting in ieder geval voor een deel van het nieuwe talenprogramma.

In samenspraak met het CoH moet besloten worden welke thematische zwaartepunten (zie verderop) in het bachelor-en masteronderwijs centraal zullen staan en een visie worden geformuleerd over de opbouw ervan. Als het CoH in de toekomst meer gaat inzetten op brede programma’s zal dat consequenties hebben voor het masteronderwijs. Een breed gedeeld vak om het cohort op gelijk niveau te brengen is dan bijvoorbeeld van belang. Meer in het algemeen moet er aandacht zijn voor de opbouw van de leerroutes van 1e jaar van de bachelor tot de rMA.

- *CoH en GSH komen met een gezamenlijke visie over de aansluiting van beide toekomstbeelden.*
- *De concrete aansluiting op bepaalde bachelorprogramma’s als GACPO en het nieuwe talenprogramma vraagt om aandacht.*
- *De GSH gaat in gesprek met MVTC, L&T, Neerlandistiek en de werkgroep actielijn 1 over de masteraansluiting voor de talenbachelors.*
- *GIST wordt verder uitgewerkt en als voorstel voor een nieuwe track aan het DB voorgelegd.*

1.2 Landelijk perspectief

De masteropleidingen en -tracks moeten zich zoveel mogelijk proberen te onderscheiden van opleidingen elders. Landelijke (en internationale) afstemming is vaak zeer gewenst om tot de beste profilering te komen. De onderwijsdirecteur is hierover in gesprek met de collega’s van andere universiteiten en de afdeling communicatie, maar uit de reacties van de clusters komt duidelijk naar voren dat men de programma’s onderscheidend probeert te maken: de nieuw voorgestelde profielen voor bijvoorbeeld de 1-jarige masters Archeologie en Neerlandistiek zijn hier goede voorbeelden van. De GSH heeft ook een aantal unieke programma’s in huis zoals Militaire Geschiedenis, Joodse Studies en Digital Archeologie. Voor rMA’s en sommige 1-jarige programma’s als Neerlandistiek is landelijke samenwerking noodzakelijk om financieel duurzaam te blijven.

- *De GSH blijft alert op landelijke ontwikkelingen.*
- *Landelijke samenwerking is voor sommige programma’s noodzakelijk.*

1.3 Visie op de drie typen masters binnen de GSH

De 1-jarige programma's

Ongeveer de helft van de masteropleidingen aan de FGw zijn 1-jarige masteropleidingen, terwijl ze goed zijn voor 75% van de instroom aan de GSH. Een 1-jarige master in de Geesteswetenschappen is een academische opleiding op gevorderd niveau, gericht op het verdiepen van vakinhoudelijke kennis, het versterken van onderzoeksvaardigheden en het ontwikkelen van een zelfstandige, kritische academische houding. De opleiding bouwt voort op eerder verworven kennis uit de bachelorfase en biedt ruimte voor specialisatie binnen het eigen vakgebied of in verwante disciplines.

Centrale doelstelling is het opleiden van studenten tot professionals die zelfstandig en verantwoord kunnen functioneren binnen academische, maatschappelijke of culturele instellingen. Studenten verwerven inzicht in de belangrijkste onderzoeksbenaderingen in hun vakgebied en leren hoe ze wetenschappelijke vraagstukken kunnen formuleren, uitwerken in een onderzoeksplan en op verantwoorde wijze beantwoorden.

Voor 1-jarige masters geldt dat er binnen een beperkt kader van 60 EC een gedegen fundament moet worden gelegd binnen de discipline gecombineerd met mogelijkheden om zich verder te specialiseren in de keuzeruimte en de scriptie. In elke master kiest de student een specialisatiegebied of profileringsruimte en verdiept zich in een bepaald (deel van het) vakgebied en leert over methodologische en theoretische benaderingen. De 1-jarige masteropleidingen zijn toegankelijk voor een diverse groep bachelorstudenten.

Binnen de 1-jarige masters is steeds meer aandacht voor omgevingsgerichtheid en het uitvoeren van onderzoeksprojecten. Projectonderwijs krijgt in steeds meer curricula een vaste plek (zie ambities). Het is van belang dat dit projectonderwijs de focus van de opleiding ondersteunt. Projectonderwijs maakt andere toetsvormen mogelijk, die minder AI gevoelig zijn.

Gezien de steeds diversere studentenpopulatie (vanwege de instroom vanuit brede bacheloropleidingen en schakelprogramma's), de wenselijkheid van cohort-vorming en de noodzaak van financiële duurzaamheid, is het verstandig om ook op masterniveau de brede basis van het vakgebied aan de orde te laten komen door een gezamenlijk vak op opleidings- of trackniveau.

Veel masteropleidingen zijn verdeeld in tracks en soms ook specialisaties die deel uitmaken van een track, maar zelfstandig niet leiden tot een diploma. Dit vraagt veel van de onderwijsondersteuning, en maakt het aanbod ook complex voor de studiekeizer. Daar komt bij dat momenteel geen minimale instroom wordt vereist voor de specialisaties. De GSH wil de trackstructuur behouden, maar een einde maken aan de vastomlijnde specialisaties door deze te vervangen door keuzevakpakketten van 12 EC zonder nadere ingangseisen, of de inhoud van de specialisaties in te bedden in het kernprogramma als het onderwerp van de specialisatie daar meer geschikt voor is. Als een opleiding meer dan 12 EC wil besteden aan wat nu een specialisatie is dan moet een deel van het programma worden ondergebracht in het kernprogramma. De GSH gaat in gesprek met opleidingen die specialisaties aanbieden om te kijken wat de beste oplossing is.

Het programmeerkader zal worden aangepast.

- *De GSH houdt vast aan de trackstructuur, d.w.z. dat een opleiding meerdere tracks kan hebben.*
- *De 1-jarige masters beschikken slechts over 60 EC en moeten een stevig fundament binnen de discipline leggen en een duidelijke specialistische focus hebben.*
- *Projectonderwijs krijgt steeds meer een plek binnen het masteronderwijs en dat is een mooie ontwikkeling (zie ambities). Het is daarbij wel van belang dat dit projectonderwijs de focus van de 1-jarige opleiding ondersteunt; het moeten geen verkapte duale masters worden. Om projectonderwijs mogelijk te maken zal met groepsprojecten moeten worden gewerkt.*
- *Een voordeel van projectonderwijs is dat het andere vormen van toetsing mogelijk maakt die minder AI gevoelig zijn.*
- *Daarnaast moet er ook aandacht zijn voor het brede perspectief: ieder programma richt op opleidingsniveau een gedeeld vak van tenminste 6 EC in voor het leggen van een goede een gedeelde basis in de discipline. Het inrichten van gemeenschappelijke vakken brengt reductie van het aantal vakken met zich mee.*
- *Die reductie van het aantal vakken moet er niet toe leiden dat de studiepuntprestatie en dus het budget van de GSH gaat dalen. Grote keuzevakken moeten mogelijk gemaakt worden waarbij de toetsvorm eventueel aangepast moet worden vanwege de werkdruk.*
- *Specialisaties worden vervangen door keuzevakpakketten of worden (gedeeltelijk) ingebed in het kernprogramma.*
- *Het programmeerkader moet worden aangepast (zie verderop).*

De duale masters

Ongeveer een kwart van de masteropleidingen aan de FGw zijn duale masteropleidingen, maar hun aandeel van de instroom aan de GSH is ca. 15%. Een duale master in de Geesteswetenschappen combineert academische verdieping met praktijkervaring en bereidt studenten voor op een professionele loopbaan waarin wetenschappelijke kennis actief wordt ingezet in maatschappelijke of culturele contexten. Het programma is bedoeld voor studenten die niet alleen theoretisch geschoold willen worden, maar ook willen leren hoe hun academische expertise toepasbaar is binnen relevante instellingen, zoals musea, archieven, mediabedrijven, overheidsinstellingen of culturele organisaties.

De duale master heeft deels dezelfde opzet als de 1-jarige master: studenten verwerven academische kennis waarbij een combinatie van breed perspectief op het vakgebied en specialisatie centraal staan. Wat de duale master onderscheidt, is de nadruk op praktijkervaring: studenten brengen een substantieel deel van hun studie (30 EC en soms 60 EC) door binnen een externe instelling, waar ze hun academische vaardigheden inzetten in een professionele omgeving. Dit is ook een moment waarop de student zich verder specialiseert in een bepaalde richting – bijvoorbeeld door ervaring op te doen in het museumwezen, de erfgoedsector, de journalistiek, of het onderwijs. Deze werkervaring wordt niet alleen opgedaan, maar ook kritisch geëvalueerd en in verband gebracht met academische theorie en methodologie. De duale masters zijn dus bij uitstek omgevingsgericht.

Ook voor de duale masters zal een gedeeld track-overstijgend vak worden opgenomen in het programmeerkader.

De GSH heeft een tiental succesvolle en door de studenten zeer gewaardeerde duale masters, maar zij wil dit aanbod voorlopig niet verder uitbreiden vanwege extra kosten voor de instelling en de studenten en omdat de ondersteuningsbehoefte zeer groot is. Duale masters hebben vaak een capaciteitsbeperking omdat er een beperkt aantal stageplekken zijn en omdat er in sommige gevallen een beperkt arbeidsmarktperspectief is. Ook in de 1-jarige programma's kunnen studenten kennis maken met omgevingsgericht onderwijs.

- *De kosten voor zowel de GSH als voor de student zijn bij de duale masters substantieel hoger. Studenten krijgen alleen een kleine vergoeding uit het profileringsfonds als ze een aanvullende beurs hebben.*
- *Hier komt bij dat studenten een half jaar langer moeten studeren (of in het geval van de DuMA Erfgoestudies 120 (Curating Arts and Cultures), een jaar langer).*
- *De bestaande duale masters geven bovendien aan dat ze behoefte hebben aan meer ondersteuning en dat het vinden van goede stageplekken problematisch is.*
- *De meeste duale opleidingen vragen een capaciteitsbeperking aan.*
- *Een aantal DuMA's voldoet niet aan de ondergrens van 20 studenten maar er zijn wel mogelijkheden om te groeien. De GSH houdt vast aan de instroomcriteria, maar onderzoekt of er extra ondersteuning mogelijk is (facultaire stagebank, et cetera).*
- *Sommige DuMA's kunnen de omgevingsgerichtheid nog verder worden uitbouwen.*
- *Daarnaast worden ook de DuMA's gevraagd een gedeeld vak in te richten. Zie programmeerkader.*

De researchmasters

Ongeveer een kwart van de masteropleidingen aan de FGw zijn researchmasteropleidingen maar ze realiseren slechts 10% van de instroom aan de GSH. Een researchmaster in de Geesteswetenschappen is een tweejarige, intensieve opleiding die gericht is op het voorbereiden van studenten op een academische carrière of andere functies waarin zelfstandig wetenschappelijk onderzoek centraal staat. De opleiding biedt verdieping in theoretische, historiografische en methodologische benaderingen binnen het vakgebied en daagt studenten uit om zich te specialiseren in specifieke thema's of disciplines, eventueel ook buiten hun eigen vakgebied. Via de tutorials, de keuzevakken, de cursussen van de nationale onderzoeksscholen en het afstudeertraject kunnen de studenten zich optimaal specialiseren, en op de brede basis voortbouwen.

Na afronding van de studie wordt de student in staat gesteld een onafhankelijk uitgevoerd onderzoek te verwerken op een niveau dat geschikt zou zijn voor publicatie in de academische context. De researchmasters leiden de studenten op tot volwaardige, zelfstandige onderzoekers.

- *De GSH wil ook in de toekomst researchmasters aanbieden, maar het portfolio is wel aan herziening toe. Zie hoofdstuk over de onderzoeksmasters.*

2. Toekomstvisie op het masteronderwijs

De navolgende paragrafen geven een synthese van en een reactie op de input vanuit de clusters. Dit hoofdstuk beschrijft een aantal globale ambities waar de GSH mee aan de slag wil. Deze sluiten enerzijds aan op al bestaande ontwikkelingen, bijvoorbeeld ten aanzien van onderzoeksintensief en omgevingsgericht onderwijs, Gen AI, aansluiting op de arbeidsmarkt en skillstraining en formuleren anderzijds nieuwe beleidslijnen, bijvoorbeeld ten aanzien van opleidings- en clusteroverstijgend onderwijs en de aandacht voor academisch burgerschap in ons onderwijs. Het werkdrukaspect is daarbij van groot belang.

2.1 Programma-overstijgende samenwerking: uitgangspunten en instrumenten

Binnen de GSH bestaat al een zekere mate van samenwerking tussen opleidingen. Zo is een module uit het curriculum van Religiewetenschappen structureel opgenomen in het programma van de opleiding Midden-Oosten Studies (MOS). Ook zijn er facultaire initiatieven ontwikkeld rondom overkoepelende thema's als Duurzaamheid en Kunstmatige Intelligentie (AI), waarin stafleden van diverse opleidingen gezamenlijk optrekken. Brede inzetbaarheid van de staf is al decennia een streven van de faculteit. Stafleden van Religiewetenschappen dragen bij aan ACASA, Europese studies (ES), Geschiedenis en MOS en docenten van Geschiedenis zijn betrokken bij het onderwijs van ES en GACPO. Soms reikt deze samenwerking over de grens van de Faculteit heen: binnen de UvA kent CEDLA bijvoorbeeld veel interfacultaire samenwerking vooral op thema's van duurzaamheid en burgerschap. Voor Geschiedenis liggen er kansen bij politicologie, PPPE en het University College. Kortom: er is al wat vrij verkeer tussen de clusters en faculteiten.

Desondanks functioneert de GSH in hoofdzaak nog als een verzameling relatief autonome onderwijsecosystemen. In sommige gevallen geldt bijvoorbeeld dat keuzevakken uitsluitend binnen een specifiek cluster gekozen mogen worden. In het licht van deze situatie stelt de GSH zich de komende jaren ten doel de onderwijssamenwerking over opleidings-, cluster- en soms zelfs faculteitsgrenzen heen te versterken. Dit streven vertaalt zich in de volgende beleidslijnen die elkaar deels overlappen:

Behouden van specialisatie met ruimte voor samenwerking via keuzevakken

De GSH hecht grote waarde aan specialisatie en academische verdieping op masterniveau en wil inhoudelijke verwatering voorkomen. Daarom ziet zij met name op het niveau van de keuzevakken mogelijkheden voor interdisciplinaire en programma-overstijgende samenwerking. In lijn met de facultaire onderwijs- en onderzoekszwaartepunten kunnen hiervoor thematisch samenhangende keuzevakpakketten worden samengesteld. Deze pakketten, te vergelijken met informele 'minoren', vervangen ook de meeste bestaande specialisaties. Studenten behouden de vrijheid om vakken naar eigen interesse te combineren binnen hun keuzeruimte. Het is daarnaast mogelijk om leerroutes te ontwerpen die voldoende diepgang kennen omdat wordt samengewerkt met natuurlijke partners. ACASA stelt bijvoorbeeld een traject Ancient Religion voor, waarbij wordt samengewerkt met Religiewetenschappen, Geschiedenis, K&C en ES. Binnen de GSH zal in de toekomst meer modulair moeten worden gedacht. Het is nu al goed mogelijk om op basis van bestaand onderwijs nieuwe interessante programma's te ontwikkelen.

Het is natuurlijk van belang dat er keuzevakpakketten en leerroutes worden ontwikkeld op onderwerpen die op de belangstelling van de studenten kunnen rekenen. Het is essentieel dat de studiegids zoekfunctionaliteiten aanbiedt waarmee studenten eenvoudig modules kunnen vinden die thematisch zijn verbonden, bijvoorbeeld op het gebied van Erfgoed, Duurzaamheid, AI of Meertaligheid.

Versterking van thematische zwaartepunten via innovatiebeleid

De recente aanstelling van UD's in het kader van het sectorplan heeft op masterniveau gezorgd voor een aanzienlijke impuls aan programma-overstijgende thematische profilering. Vanuit het GSH-innovatiebudget zijn daarnaast de afgelopen jaren middelen beschikbaar gesteld voor onderwijsontwikkeling rond vier kerngebieden: Duurzaamheid, AI, Inclusie & Diversiteit en Stad & Context. Deze impuls heeft geleid tot de ontwikkeling van vernieuwend en relevant onderwijs. De GSH wil in de komende jaren de verbinding tussen onderwijs- en onderzoekszwaartepunten verder intensiveren. Daarbij wordt ingezet op de vorming van aan onderzoeksgroepen verbonden onderwijsgroepen. Hoewel inter- en transdisciplinaire benaderingen al op diverse plaatsen binnen de GSH aanwezig zijn, is er ruimte voor verdere en effectievere benutting. De thematische zwaartepunten vragen om een dergelijke benadering. Binnen de GSH zal in samenspraak met AIHR en CoH nagedacht moeten worden over de vraag welke thematische zwaartepunten extra aandacht verdienen de komende jaren.

Geen substantiële integratie van masterprogramma's

De clusters kiezen er niet voor om breed geïntegreerde masterprogramma's te ontwikkelen. Het nieuwe mastertraject Global (In)justice and Societal Transformation (GIST) vormt een uitzondering en is vooralsnog het enige structurele initiatief op dit vlak. De inzet van de GSH de komende jaren op programma-overstijgend, thematisch gegroepeerd en gedeeld onderwijs kan op termijn wel leiden tot meer geïntegreerde programma's.

Stimuleren van samenwerking tussen opleidingsclusters

De GSH bevordert onderwijsinitiatieven waarbij meerdere clusters betrokken zijn. De opleidingen Geschiedenis en Mediastudies verkennen momenteel mogelijkheden tot onderlinge samenwerking op het gebied van digitale vaardigheden. Een vak over tekst, verhaal en AI is interessant zowel voor Mediastudies als voor L&T, et cetera.

Onderzoek naar inzet van facultair breed onderwijs

Opleidingen worden gestimuleerd te verkennen in hoeverre onderwijs in andere delen van de faculteit kan worden ingezet waarbij de regel 'oud voor nieuw' geldt. Een concreet voorbeeld is het voorstel van de opleiding Neerlandistiek om het vak *Science Communication in the Humanities* te ontwikkelen dat ingezet kan worden door meerdere opleidingen.

Efficiënte inzet van bestaand onderwijs

Voor kleinere opleidingen kan het incorporeren van al ontwikkeld onderwijs uit andere curricula hier en daar een doelmatige oplossing bieden voor knelpunten in het onderwijsaanbod. Dit mag niet leiden tot een verwatering van het profiel.

Interfacultaire samenwerking

De geesteswetenschappen worden in toenemende mate gepositioneerd als verbindende discipline, die bruggen slaat tussen alfa-, gamma- en bètawetenschappen. Door

samenwerkingen met bijvoorbeeld de sociale wetenschappen (CEDLA-initiatief), informatica (rond AI, ethiek, data bij Mediastudies), en medische disciplines (Health Humanities) laat de GSH zien dat geesteswetenschappelijke expertise onmisbaar is voor het begrijpen en begeleiden van complexe maatschappelijke vraagstukken. Bij de ontwikkeling van thematische zwaartepunten, moet ook het interfacultaire perspectief worden meegenomen.

Landelijke samenwerking

Binnen landelijke programma's als Masterlanguage en Alfa4all wordt al door meerdere opleidingen intensief samengewerkt. Voor het behoud van kleine programma's als de 1-jarige master Neerlandistiek en sommige rMA's is landelijke samenwerking in de vorm van gedeeld aanbod en sterke lokale profilering een oplossing. De nationale onderzoeksscholen zouden hier voor de onderzoeksmasters een rol van betekenis kunnen vervullen.

- *De GSH wil in de toekomst een opener, minder verkokerd instituut worden. De GSH is nog te veel een verzameling autonome onderwijsecosystemen. Het instituut wil meer verkeer tussen de clusters en het onderwijs openstellen voor studenten UvA breed.*
- *Iedere opleiding gaat op zoek naar programma-overstijgende mogelijkheden in de vorm van samenwerkingen, keuzevakpakketten, gedeelde vakken, leerpaden, het inzetten van onderwijs bij andere opleidingen of het incorporeren van onderwijs van andere programma's in het eigen curriculum.*
- *De GSH ondersteunt deze ontwikkeling met innovatiegelden en organiseert een aantal bijeenkomsten met de OPD's om deze beleidslijn uit te werken.*
- *De inzet van de GSH de komende jaren op programma-overstijgend onderwijs kan op de langere termijn leiden tot meer geïntegreerde programma's. Oud voor nieuw is dan de stelregel. Zie verder paragraaf aanvullende maatregelen.*
- *Programma-overstijgend onderwijs moet de focus van de individuele opleiding ondersteunen.*
- *Dit type onderwijs vraagt ook om het definiëren van thematische zwaartepunten.*

2.2 Onderwijs- en onderzoekszwaartepunten: de synergie tussen onderwijs en onderzoek

Al het onderwijs aan onze faculteit is onderzoeksintensief, maar op masterniveau mag van de studenten gevraagd worden dat zij intensief betrokken worden bij het onderzoek. De toetsvormen die op masterniveau worden gehanteerd, met name essays, werkstukken, maar ook meesterproeven en de scriptie, bieden hier ook de gelegenheid toe. Door eigen onderzoek te verrichten, doet de masterstudent ook relevante ervaringen op voor een volgende stap in de carrière, of dat nu de stap richting de arbeidsmarkt is (zoals in de journalistiek, het onderwijs, de uitgeverij, de erfgoedsector) of soms richting een PhD.

Het masteronderwijs is al sterk verweven met de sectorplannen SSH, de Research Priority Areas en de IP-thema's die allen bij uitstek inter- en transdisciplinair zijn. De aanstelling van de sectorplan UD's een enorme impuls gegeven aan de inbedding van deze onderzoekszwaartepunten in het masteronderwijs. Docenten die lesgeven in de master zijn gepromoveerde, actieve onderzoekers die participeren in de onderzoeksgroepen van de scholen. De GSH wil ook de komende jaren veel ruimte bieden in het onderwijs voor de

verdere ontwikkeling van de sectorplan-, RPA- en IP-thema's, maar staat ook open voor andere thema's zoals Global (In)justice, Performance and Justice, Gender studies, clinical linguistics en receptiegeschiedenis.

Aan veel van het masteronderwijs zijn concrete onderzoeksprojecten van docenten gekoppeld en studenten worden al regelmatig bij projecten betrokken (Embedded Research Projects, Labs), maar dit zou meer mogen. Samen met de directeur AIHR onderzoekt de GSH welke concrete vormen deze participatie zou kunnen aannemen: onderzoeksstages, scriptiemarkt in de Labs, et cetera, waarbij studenten werken aan vraagstukken uit de praktijk (bijvoorbeeld in de erfgoedsector, stedelijke contexten of journalistiek). Het team impact heeft een menukaart opgesteld van alle participatiemogelijkheden (zie bijlage). De onderwijsdirecteur is al in gesprek met de afdeling onderzoek om een en ander in gang te zetten.

Deze inhoudelijke zwaartepunten worden gedragen en versterkt door een breed scala aan methodologische benaderingen. Methodologische pluriformiteit blijft een kernwaarde van het masteronderwijs: studenten worden getraind in zowel kwalitatieve als kwantitatieve methoden, van close reading en discursieve analyse tot corpuslinguïstiek en computationele tekstverwerking. In alle programma's is er aandacht voor de vraag hoe methodes niet alleen instrumenteel zijn, maar ook epistemologisch en politiek geladen: wat wordt zichtbaar gemaakt, wat blijft buiten beeld, en wie bepaalt de onderzoeksvragen?

- *Op GSH-niveau lijkt de breedte van het onderzoek al goed gewaarborgd door de grote differentiatie in onderwijsprofielen: er wordt volop bijgedragen aan de actuele thema's.*
- *De synergie tussen onderwijs en onderzoek kan evenwel nog verder versterkt worden door meer in te zetten op impact-driven onderzoek en projecten en studenten beter te betrekken bij de onderzoeksgroepen van de scholen.*
- *Dit projectonderwijs moet de focus van de individuele opleiding ondersteunen.*
- *Om projectonderwijs mogelijk te maken zal gewerkt moeten worden met groepsprojecten (zie verder programmeerkader).*
- *De Methodologische en thematische onderwijsagenda biedt goede aanknopingspunten voor verbinding met het onderzoek, maar er zou nog intensiever inter- en transdisciplinair kunnen worden uitgewisseld, zowel thematisch als qua methodiek en dat zal dan vermoedelijk leiden tot meer programma-overstijgende onderwijsinitiatieven.*

2.3 Omgevingsgericht en maatschappelijk verbonden onderwijs

Er zijn de afgelopen jaren steeds meer initiatieven in het masteronderwijs ontstaan die laten zien dat de Geesteswetenschappen kunnen bijdragen aan het verder brengen van maatschappelijke vraagstukken. Zo draagt de Neerlandistiek bij aan oplossingen voor complexe 'social challenges' zoals de onderwijscrisis, (media-)geletterdheid, burgerschap, de opkomst van nepnieuws, klimaattransitieprocessen, de AI-revolutie en kwesties van gender, kleur, klasse en gezondheid. Veel masteropleidingen doen projecten met relevante maatschappelijke partners over thema's zoals klimaat, dekolonisering, sociale rechtvaardigheid en veiligheid en de samenwerking en uitwisseling met de stad Amsterdam met haar (kennis-) instellingen staat bij veel clusters hoog op de agenda. De samenwerkingen met maatschappelijke partners zijn idealiter dus inter- en transdisciplinair: ook hier kunnen

opleidingen mooi samen optrekken. De duale masters zijn bij uitstek omgevingsgericht, maar ook in de 1-jarige- en onderzoeksmasters worden tal van verschillende onderwijsconcepten omarmd: Embedded Research Projects, placemaking en engaged learning, stages, et cetera.

Het is aantrekkelijk voor masterstudenten om met dit type onderwijs bezig te zijn. We moeten ervoor zorgen dat ze er ook goed voor uitgerust zijn door ze na te laten denken over de impact van hun discipline en verwante disciplines op relevante vraagstukken en ze de skills bij te brengen om ze uit te werken. Ze leren al doende ook veel over hun toekomstig werkveld. De komende jaren wil de GSH de banden met maatschappelijke partners nog verder aanhalen. Zij werkt daartoe intensief samen met de Humanities & Society-organisatie en de AIHR en onderzoekt momenteel welke mogelijkheden er zijn om facultaire ondersteuning te organiseren voor alle maatschappelijke projecten (stagebank, centraal punt voor contacten met het werkveld et cetera). Het programmeerkader zal worden aangepast.

- *De GSH hecht veel waarde aan samenwerking met maatschappelijke organisaties en ziet graag enerzijds dat de masterprogramma's onderwijsvormen die deze samenwerking ondersteunen verder implementeren en anderzijds dat daarbij ook inter- en transdisciplinaire initiatieven worden ontplooid. Zij werkt daarbij intensief samen met de AIHR.*
- *De GSH wil aldus intensief bijdragen aan de publieke dialoog en educatie.*
- *Ook hier geldt dat er groepsprojecten georganiseerd moeten worden.*
- *De GSH onderzoekt hoe zij dit type onderwijs facultair kan ondersteunen*
- *Het programmeerkader moet worden aangepast (zie verderop).*
- *Projectonderwijs moet de focus van de opleiding ondersteunen.*

2.4 Arbeidsmarktperspectief en ontwikkeling van vaardigheden

Karakteristiek voor de Geesteswetenschappen is dat afgestudeerden op allerlei plekken terecht komen. Het is dan ook van belang dat we onze studenten goed bewust maken van de vaardigheden die zij tijdens hun opleiding opdoen. Een masteropleiding in de Geesteswetenschappen richt zich op de ontwikkeling van een groot palet aan skills die de student in staat stellen om diepgang te geven aan een vakgebied, te reflecteren op complexe vragen en hun kennis te vertalen richting de samenleving. Men denke dan bijvoorbeeld aan analytische vaardigheden, kritische reflexiviteit, methodische kennis en onderzoeksvaardigheden, communicatievaardigheden, talenkennis, creatief en probleemoplossend denken, ethisch besef en maatschappelijke betrokkenheid en zelfstandigheid en het omgaan met deadlines. Het is van belang dat we goed inzichtelijk maken voor onze studenten wat we doen aan het aanleren van vaardigheden. De GSH biedt deze training op hoog niveau aan en dat moet zichtbaar zijn in de programmaomschrijvingen. De Geesteswetenschappen zijn belangrijk voor beroepen als projectmanager, redacteur, evenementorganisator, cultureel ondernemer, onderzoeker, uitgever, leraar, mediator, consultant of voorlichter. Deze vakgebieden profiteren allemaal van de vaardigheden en kennis die de geesteswetenschappen opleveren. Publieksgeschiedenis en Joodse Studies leveren de expertise voor tal van historische programma's en projecten, kunsthistorici denken na over wat er met de Gouden Koets moet gebeuren en beheren collecties van musea, Neerlandici recenseren literatuur, er is een schreeuwende behoefte aan archeologen en leraren klassieke talen, et cetera.

Al tijdens de masteropleiding moeten studenten informatie krijgen over de mogelijke arbeidsmarktperspectieven. De arbeidsmarkt verandert voortdurend en dat betekent dat we ons onderwijs moeten laten meebewegen met deze ontwikkeling. Iedere masteropleiding moet met regelmaat reflecteren op de toekomst van het veld en er strategisch op in spelen. De GSH stimuleert het onderhouden van nauwe banden met het toekomstige werkveld bijvoorbeeld door het instellen van werkveldadviesraden en het organiseren van de carrièredagen.

Daarnaast is het, zoals al eerder betoogd, van belang dat opdrachten uit het werkveld in het onderwijs een plek krijgen in alle drie de typen masters. De studenten maken dan al tijdens hun opleiding kennis met de beroepspraktijk.

- *Iedere opleiding maakt een overzicht van de belangrijkste skills die de studenten worden aangeleerd en formuleert eindtermen die daarbij passen.*
- *Met grote regelmaat wordt geïnventariseerd hoe de arbeidsmarkt eruit ziet.*
- *In ieder programma zijn maatschappelijke opdrachten opgenomen. De omvang daarvan verschilt per type master.*

2.5 Academisch burgerschap

Binnen de GSH willen we studenten niet alleen opleiden tot vakinhoudelijke experts, maar ook tot betrokken en verantwoordelijke denkers. In een tijd van overvloedige informatie, toenemende maatschappelijke spanningen en snelle technologische ontwikkelingen, is het belangrijk dat geesteswetenschappelijke studenten niet alleen inhoudelijk goed zijn opgeleid, maar ook leren om hun kennis maatschappelijk verantwoord in te zetten. Academisch burgerschap draait om betrokkenheid: bij wetenschap, bij elkaar, en bij de samenleving. Studenten leren kritisch denken, perspectieven afwegen en verantwoordelijkheid nemen voor hun rol in het publieke debat. De thema's die binnen de geesteswetenschappen spelen – zoals erfgoed, identiteit, ethiek en macht – vragen om een open houding en bewustzijn van historische en maatschappelijke contexten. Daarom besteden we in het masteronderwijs expliciet aandacht aan onderwerpen als diversiteit, koloniale geschiedenis en structurele ongelijkheid. We vinden het ook belangrijk dat studenten kritisch leren omgaan met taal, bronnen en bestaande interpretaties.

Dit alles vraagt om een praktische invulling in het onderwijs. Daar zijn vele mogelijkheden voor: het verstrekken van reflectieve opdrachten over de rol van wetenschap in de samenleving; peer feedback-sessies waarin studenten elkaars werk becommentariëren; participatie in seminars, leesgroepen, redactiewerk of conferenties; discussie over ethiek en verantwoording in onderzoeksopzetten, et cetera. Academisch burgerschap moet voor studenten een tastbaar onderdeel van hun opleiding worden.

- *Binnen ieder cluster wordt een gesprek gevoerd over hoe academisch burgerschap een plek kan krijgen in de curricula.*

2.6 Diversiteit in selectie, instroom en curriculum

De studentenpopulatie van de hele faculteit moet diverser worden, dat roepen we al jaren, maar het lukt niet goed. In de komende periode zullen de adviezen van de Diversity Officer naast alle curricula en selectieprocedures gehouden worden. We zullen ook open moeten staan voor nieuwe leerlijnen, thema's, vakgebieden en mogelijk ook talen. Daarnaast is een constructieve houding ten aanzien van hbo-studenten die willen doorstromen naar het wo van groot belang; de schakelprogramma's zijn daarvoor ingericht en blijken goed te werken hoewel de grote omvang van het schakelaanbod om aandacht vraagt. De hbo'ers doen het goed in het masteronderwijs. Een open houding ten aanzien van eerste generatie studenten en studenten met een ondersteuningsbehoefte is ook bevorderlijk voor een inclusieve leeromgeving.

- *De GSH organiseert een evaluatie van de selectieprocedures en vraagt daarbij ook advies aan de facultaire diversity officer.*
- *De clusters geven aan dat er curriculumherzieningen nodig zijn die rekening houden met een meerstemmige, postkoloniale en inclusieve benadering.*
- *De studentenpopulatie en het docentenbestand moet diverser worden, maar dat is een taak voor de hele faculteit.*

2.7 Internationalisering en de international classroom

Internationalisering vereist een open faculteit, en daarmee ook internationale studiekeizers en docenten. Een derde van de masterstudenten komt uit het buitenland. De internationale oriëntatie van de GSH wordt verder versterkt onder meer via integratie van internationale perspectieven in de curricula. Momenteel is er bijvoorbeeld veel aandacht voor transnationale geschiedenissen, postkoloniale verbanden en globale kennisstromen.

Met de term international classroom wordt soms verwezen naar een fysiek klaslokaal met studenten van diverse nationaliteiten. Deze onderwijssetting kan – zonder de juiste ondersteuning, training of voorbereiding – uitdagingen met zich meebrengen, zoals het (onbewust) projecteren van bepaalde culturele normen en waarden en vooroordelen, of het uitsluiten van alternatieve perspectieven².

Tegelijkertijd wordt met de international classroom binnen de didactiek steeds vaker een specifieke didactische aanpak bedoeld, die zich juist richt op het verbeteren van inclusiviteit binnen het onderwijs, ook in een niet-internationale setting (ook wel Internationalisation at Home genoemd). Binnen deze didactische aanpak wordt de diversiteit in het klaslokaal expliciet benut ten gunste van de academische en persoonlijke ontwikkeling van studenten. Docenten zullen in staat gesteld moeten worden om vaardigheden te ontwikkelen om deze didactische aanpak toe te passen in de international classroom. De TLC SIG International Classroom (zie: <https://tlc.uva.nl/en/article/sig-international-classroom/>) richt zich op het ondersteunen en professionaliseren van docenten aan de UvA in het vormgeven van de international classroom. Het realiseren van een écht inclusieve international classroom vraagt

² Voor een uitgebreider overzicht van deze uitdagingen en risico's, zie bijv. p. 9 van Challenges & Opportunities of International Classrooms (TLC UvA): <https://tlc.uva.nl/wp-content/uploads/2024/09/Challenges-Opportunities-of-International-Classrooms.pdf?faculty=55>

om bewuste aandacht voor sociale veiligheid, een inclusief curriculum en gerichte professionalisering van docenten.

De GSH omarmt de international classroom omdat deze zorgt voor een mondiale, diverse en inspirerende onderwijsleeromgeving die leidt tot dynamiek en interactie tussen peers en docenten, en die studenten stimuleert betekenis te geven aan (inter)menselijk contact. Via de international classroom worden studenten, met én door al hun diverse achtergronden, aangemoedigd om zich uiteindelijk te ontwikkelen tot academische professionals en verantwoordelijke burgers die kunnen bijdragen aan de multiculturele Nederlandse samenleving en de internationaal georiënteerde wetenschap en kenniseconomie. Afgestudeerden moeten hun kennis kunnen plaatsen in een mondiale context want hun werkende leven zal zich vaak afspelen in een internationale context, ook op de Nederlandse arbeidsmarkt. Een diverse groep studenten levert betere leerresultaten op. Veel van de masteropleidingen zullen dan ook in het Engels worden aangeboden. De GSH wil wel meer gaan inzetten op een meertalige onderwijssetting waarbij studenten in hun eigen taal bronnen kunnen lezen.

- *De GSH onderzoekt hoe de internationale oriëntatie verder gestalte kan krijgen binnen het onderwijs en dan gaat het zowel om de invulling van de curricula als de ideale randvoorwaarden voor de international classroom.*
- *Ook vraagt de groep internationale studenten om extra zorg en aandacht.*

2.8 Generatieve AI: implicaties voor onderwijs, toetsing en vaardigheden

De snelle ontwikkelingen op het gebied van kunstmatige intelligentie zullen de komende jaren ingrijpende gevolgen hebben voor zowel het onderwijs als het onderzoek binnen de Geesteswetenschappen. Deze technologische verschuiving vraagt om een herbezinning op didactische strategieën, toetsvormen en de aard van de kennis en vaardigheden die wij centraal stellen in onze masteropleidingen.

AI brengt duidelijke risico's met zich mee, zeker op masterniveau, bijvoorbeeld omdat de toetsvormen, met name essays en de scriptie, fraudegevoelig zijn. Tegelijkertijd biedt AI ook grote kansen voor de Geesteswetenschappen. De vaardigheden die we studenten meegeven zullen verschuiven: digitale geletterdheid, inzicht in data en AI-bewustzijn worden essentiële competenties voor elke masterstudent, en verdienen een vaste en zichtbare plek in het curriculum.

Bovendien is AI niet alleen een technologisch hulpmiddel, maar ook een onderwerp van studie binnen het masteronderwijs. Filosofen, historici, mediawetenschappers, cultuurwetenschappers, taalwetenschappers en anderen analyseren AI als cultureel, ethisch en maatschappelijk fenomeen. Binnen onze faculteit wordt hierover veel waardevolle expertise ontwikkeld, die sterker met elkaar verbonden en zichtbaar gemaakt zou moeten worden – zowel binnen het onderwijs als in bredere vormen van kennisdeling.

De noodzaak tot herziening van curricula is niet alleen inhoudelijk, maar ook praktisch: veel beroepspraktijken waarin onze alumni terechtkomen – denk aan archiefwetenschappen,

erfgoedbeheer of redactiewerk – maken inmiddels intensief gebruik van AI. Dat vraagt van ons dat we studenten hier goed op voorbereiden.

De komende jaren willen we als Graduate School samen met docenten, coördinatoren en onderzoekers de ruimte nemen om kritisch te kijken naar de betekenis van AI voor onze opleidingen. Wat betekent de opkomst van AI voor de inhoud van onze curricula? Welke vaardigheden zijn straks cruciaal? Welke toetsvormen zijn houdbaar en welke niet? Hoe borgen we academische integriteit én stimuleren we verantwoord gebruik van nieuwe technologieën? Hoe bereiden we onze studenten zo goed mogelijk voor op de beroepspraktijk? Ook blended learning en flexibilisering van onderwijsvormen krijgen aandacht. Er is al facultaire beleid opgesteld over AI in het onderwijs.

- *Iedere opleiding formuleert een visie op de inzet van AI in het onderwijs. De faculteit houdt de regie.*
- *De faculteit heeft een algemeen beleidskader en een aantal concrete formats voor het onderwijs ontwikkeld geleverd die kunnen helpen bij deze visiebepaling die breed besproken moet worden binnen ieder cluster. De opleidingen worden door TLC ondersteund bij het invullen van het format en er zullen gesprekken worden gevoerd over aspecten van het AI-beleid waarbij de opleidingen gezamenlijk kunnen optrekken*

2.9 Strategische personeelsplanning

De voorstellen die door de clusters worden gedaan sluiten doorgaans goed aan bij de hooglerarenplannen; er is duidelijk goede afstemming geweest binnen de driehoek (zie input per cluster). In sommige gevallen, zoals bij de opleiding Linguistics, kan de aansluiting op de profielen van de 1-jarige master en de onderzoeksmaster nog nader worden uitgewerkt. Meer in het algemeen zal bekeken moeten worden wat de consequenties van de plannen zijn voor de strategische personeelsplanning. Ook de implicaties van de uitwerking contourennota verdienen daarbij aandacht.

- *De GSH nodigt het DB en de driehoek uit om de strategische keuzes in het onderwijs aan te laten sluiten bij de strategische personeelsplannen en hooglerarenplannen.*

2.10 Werkdruk en voorgestelde maatregelen

Uit de medewerkersmonitor komt stevast naar voren dat de werkdruk van de facultaire stafleden hoog is. De GSH heeft een aantal jaren terug de normuren voor het onderwijs verhoogd en de vrije week aan het begin van de blokken 1-2-4 en 5 ervaren velen ook als een verlichting. Daarnaast hebben CoH en GSH de afgelopen jaren tal van formats gemaakt voor jaarplannen, jaarverslagen, toetsplannen, zelfstudies, et cetera en zijn de toetsdossiers afgeschaft; dit is allemaal tijdbesparend. Toch blijft de roep om werkdrukverlagende maatregelen luid klinken. De GSH heeft veel ambities voor de komende jaren, maar zij realiseert zich ook dat in dit alles de werkdrukproblematiek moet worden meegenomen (zie menukaart). Zij maakt innovatiemiddelen vrij om de beleidslijnen verder uit te werken en

nodigt de teams uit om bij veranderingen ook het werkdrukaspect mee te wegen. De GSH ziet daarnaast de volgende mogelijkheden de werkbelasting terug te dringen:

- We richten het programmeerkader zo in dat blok 3 en 6 onderwijsluw worden. Binnen de GSH sturen we op meer 12 EC vakken om dit mogelijk te maken.
- Minder versnippering van onderwijs- en onderwijsgerelateerde taken.
- Zorg voor meer stabiliteit in opleidingsfinanciering om werkdruk te beheersen en duurzaam personeelsbeleid te kunnen voeren.
- Verhoog het bewustzijn van stille kosten en de werkdruk die gemoeid is met fijnmazig onderwijs (o.a. inrichten onderwijs in studiegids, Canvas, cijferregistratie, studentfeedback, onderwijsvoorbereiding, studieadvies, OER, vakaanmelding, examenadministratie, onderwijslogistiek, roostering, OC en examencommissie, zaalhuur) om betere keuzes te maken bij het inrichten van het onderwijs en het realiseren van een dividend voor student en medewerker.
- De GSH roept afdelingsvoorzitters op om ieder staflid een vrij blok te geven en zoveel mogelijk dezelfde modules.
- Door te streven naar meerjarige onderwijsprogramma's en OOTV's kan er een bijdrage worden geleverd aan het versimpelen van de onderwijsorganisatie. We streven naar stabiliteit in de opleidingsfinanciering en duurzaam personeelsbeleid.
- De GSH onderzoekt de mogelijkheden voor extra ondersteuning voor de duale masters en andere opleidingen die nauw samenwerken met maatschappelijke partners.
- De GSH vraagt alle niet-selectieve masters om werkafspraken te maken met het Admissions Office over het delegeren van de toelating van studenten; dit betekent minder werk voor de toelatingscommissies. Recent zijn al veel van deze werkafspraken gemaakt.
- Afdeling onderwijsbeleid heeft in samenspraak met TLC een menukaart opgesteld met suggesties omtrent het minder arbeidsintensief inrichten van het onderwijs. De toetsing kan bijvoorbeeld minder arbeidsintensief worden ingericht: minder en anders toetsen, peer-feedback van studenten, et cetera.
- Grote gedeelde vakken leveren veel prestaties op en kunnen minder arbeidsintensief zijn.
- Verhoging van de normuren kan een optie zijn, maar alleen in combinatie met een vacaturestop: minder vakken voor meer uren. De opleidingen moeten dan bereid zijn om structureel minder onderwijs aan te bieden.
- Trainingen post-BKO. Werkdruk is ook gerelateerd aan zaken als sociale veiligheid, polarisatie in de collegezaal en de maatwerkproblematiek. TLC biedt trainingen, cursussen en online informatie aan over tal van onderwerpen. De faculteit onderzoekt op het moment de mogelijkheid om stafleden te vragen 1 keer jaar een training of cursus te volgen: een post-BKO-traject. Op centraal niveau wordt onderzocht of het raadzaam is om over te gaan op een andere jaarindeling.

2.11 Beleidsambities en benodigde financiële randvoorwaarden

De GSH kan deze beleidsambities alleen bereiken als we ook de financiële duurzaamheid van ons onderwijsaanbod onder de loep nemen. Er ligt ook een financiële opgave, met de volgende financiële kaders:

- Minimale instroom van 20 studenten per track: masteronderwijs is in principe, maar niet uitsluitend, werkgroeponderwijs en een vak is rendabel als meer dan 16 studenten het afronden. Dit is een absolute ondergrens: veel tracks moeten een hogere instroom hebben.
- Wegvallen garantiefinanciering: een opleiding/track moet zelfstandig financierbaar zijn.
- GSH breed moet ongeveer 75% van de vakken in een opleiding moet 16+ geslaagden hebben. Hier en daar is kleinschalig onderwijs noodzakelijk.
- De GSH gaat werken aan criteria voor diplomarendement en uitval waar de opleidingen/tracks aan moeten gaan voldoen.
- Schaalvergroting: masteronderwijs is in principe werkgroeponderwijs, maar ieder masterprogramma zou ook extensief onderwijs moeten aanbieden: 6 EC/12 EC hoorcollege als start van de opleiding of een gedeeld vak.

3. Stand van zaken financiële duurzaamheid van het masteronderwijs

De totale aantallen eerstejaarsinschrijvingen bij de GSH zijn over de jaren 20/21-24/25 flink gestegen (van 1156 naar 1521). De groei in 2024/2025 met zo'n 300 masterstudenten komt voor een groot deel voor rekening van de start van een nieuwe track bij de 1-jarige MA Mediastudies: Cultural Data & AI (ca 130 studenten). Verder zit er groei bij de toch al grote opleidingen: ES, Geschiedenis en Kunstgeschiedenis.

Er zijn in de periode 20/21 tot en met 24/25 de volgende trends in de instroom per vooropleiding zichtbaar:

- UvA: Bachelor eigen faculteit laat een lichte stijging zien, van 412 in 20/21 naar 482 in 24/25, met een kleine dip in 22/23 (naar 384, -48).
- UvA: Schakelprogramma eigen faculteit vertoont een sterke stijging van 20 in 20/21 naar 130 in 24/25, ondanks een tijdelijke daling in 23/24 (naar 104, -48).
- UvA: Andere faculteit stijgt gestaag van 69 in 20/21 naar 118 in 24/25.
- Wo: opleiding elders stijgt van 317 in 20/21 naar 415 in 24/25, met een lichte daling in 22/23.
- Aantallen inschrijvingen met een buitenlandse vooropleiding laten een wisselend beeld zien, met een piek in 21/22 (359), een daling in 22/23 (295) en 23/24 (270), gevolgd door een stijging naar 350 in 24/25.
- Hbo-inschrijvingen blijven vrij stabiel, met kleine schommelingen tussen 18 en 25 inschrijvingen per jaar.
- Overige vooropleidingen dalen gestaag van 27 in 20/21 naar 6 in 24/25.

Samenvattend is er sprake van een flinke groei in het totaal aantal inschrijvingen. Daarnaast is er lichte groei in de doorstroom vanuit BA-opleidingen in de eigen faculteit en een sterke groei in instroom vanuit schakelprogramma's. De groei van de instroom vanuit BA-opleidingen bij andere UvA-faculteiten stijgt gestaag en ook de instroom met Nederlandse wo-vooropleidingen buiten de UvA stijgt. Het aantal inschrijvingen met een buitenlandse vooropleiding wisselt maar vormt een substantieel deel van het totaal, ruim 20% in 24/25. De directe instroom vanuit het hbo (zonder deelname schakelprogramma's) en overige vooropleidingen blijft relatief klein en stabiel of daalt licht.

3.1 Huidige financiële positie en meerjarenperspectief GSH

De prestaties van dit jaar laten een grote stijging zien (zo'n 7000 extra bekostigde studiepunten). Dit levert financiële ruimte op in de GSH-begroting. Echter, omdat de aanmeldmonitor laat zien dat we ook voor komend jaar weer op zo'n 1500 eerstejaars kunnen rekenen, zal de onderwijsinzet voor 25/26 gelijk blijven aan die van 24/25 (ruim 49 fte). Daarnaast maakt de GSH in 25/26 en 26/27 middelen vrij voor innovatie (ruim 3700 uur) en knelpunten (in 25/26 ruim 8000 uur). De innovatiemiddelen zullen gericht worden ingezet. De GSH houdt dit jaar middelen over die gebruikt kunnen worden voor het dichten van de facultaire tekorten.

Met F&C is afgesproken dat de GSH voor de meerjarenbegroting de referentieraming van het Ministerie van OCW gaat volgen. Het ministerie verwacht dat het aantal eerstejaars

masterstudenten in de periode tot en met het collegejaar 31/32 met ruim 8% zal dalen. De daling wordt enerzijds veroorzaakt door een demografische daling van het aantal Nederlandse eerstejaarsstudenten en anderzijds door de verwachte daling van het aantal internationale studenten, waardoor die de demografische daling niet meer goed zal kunnen maken. Daarom is de GSH voornemens om de onderwijsinzet per 27/28 te laten dalen, om te beginnen met -4%.

De financiële duurzaamheid van veel programma's vraagt om aandacht waarbij naast instroom per opleiding/track ook gekeken zal gaan worden naar, uitval en diplomarendement, zie het blauwe kader hieronder.

- *De GSH is momenteel financieel gezond, de bekostigde prestaties in 24/25 zijn gestegen en de eerstejaarsinstroom per 25/26 is gegroeid naar ruim 1.600. Toch is er grote noodzaak om kritisch naar ons onderwijs te kijken.*
- *Het begrotingsresultaat 2026 laat nog een overschot van ruim k€ 1.000 zien, voor 2027 wordt een tekort van k€ 500 verwacht.*
- *De recente groei in de GSH komt grotendeels voor rekening van UvA-doorstroom (o.a. vanuit eigen faculteit, schakelprogramma's), in 24/25 730 of wel 48%, in 25/26 853 of wel 52%. De groeiende doorstroom vanuit de UvA maakt de GSH kwetsbaar voor dalingen bij (de eigen) BA-opleidingen. Over twee jaar beoordeelt het DB de resultaten van de hervormingen en kan zij besluiten verder bij te sturen.*
- *GSH-breed heeft slechts 54% van de vakken meer dan 16 geslaagden en dat betekent dat er de noodzaak is om het onderwijs anders te organiseren en in te richten. Dit percentage moet fors omhoog, naar circa 75%.*
- *Hier komt bij dat een aantal opleidingen/tracks niet voldoet aan de norm van een minimale instroom van 20 studenten. Daarnaast zal de GSH criteria gaan ontwikkelen voor diplomarendement en uitval en daar zullen de opleidingen/tracks ook aan moeten gaan voldoen.*
- *Zowel grote als kleine opleidingen moeten dus nadenken over de doelmatigheid van hun programma's.*
- *Naast financiële overwegingen zijn er ook inhoudelijke redenen om ons onderwijs eens onder de loep te nemen en in te zetten op innovatie en versterking.*
- *Ook voor de verlaging van de werkdruk is het goed om ons onderwijs kritisch tegen het licht te houden.*

3.2 Financiële kaders

De volgende financiële kaders zijn aan de clusters meegegeven in de clusteropdracht:

- Minimale instroom van 20 studenten per track: masteronderwijs is in principe, maar niet uitsluitend, werkgroeponderwijs en een vak is rendabel als meer dan 16 studenten het afronden. Dit is een absolute ondergrens: veel tracks moeten een hogere instroom hebben.
- Wegvallen garantiefinanciering: een opleiding/track moet zelfstandig financierbaar zijn.
- GSH-breed moet ongeveer 75% van de vakken in een opleiding 16+ geslaagden hebben. Hier en daar is kleinschalig onderwijs noodzakelijk.

- Schaalvergroting: masteronderwijs is in principe werkgroeponderwijs, maar ieder masterprogramma zou ook extensief onderwijs moeten aanbieden: 6 EC/12 EC hoorcollege als start van de opleiding of een gedeeld vak.

Om het succes en het belang van de verschillende programma's te beoordelen moet niet alleen gekeken worden naar de instroom per opleiding/track, het aantal deelnemers per vak, maar ook naar de maatschappelijke relevantie en de positie van de opleiding binnen het nationale en internationale onderwijs- en onderzoeksveld. De GSH gaat daarnaast criteria ontwikkelen voor diplomarendement en uitval waar de opleidingen/tracks aan moeten gaan voldoen.

Drie categorieën opleidingen

De tabellen hieronder geven de gemiddelde instroom van de opleidingen/ tracks weer. Daar zijn drie categorieën in te onderscheiden.

De **groene** opleidingen zijn meer dan gezond. Zij kunnen inspelen op dalingen in de kaderstelling en de instroom door het vakkenaanbod te reduceren of minder groepen te plannen.

De **gele** opleidingen voldoen in grote lijnen ook aan de norm van minimaal 20 studenten instroom. De DuMA's Boekwetenschap, Museum Studies en Curating Arts & Culture kunnen opschalen door meer studenten bij de selectie toe te laten. De opleiding Geschiedenis is gevraagd om een compacter portfolio te bewerkstelligen. De tracks van Linguistics worden afgeschaft en vervangen door specialisatiepakketten. Religiewetenschappen trekt dit jaar aan.

De **rode** opleidingen vragen om aandacht. De opleidingen doen zelf tal van voorstellen om financieel en inhoudelijk duurzamer te worden. Het DB verzoekt deze opleidingen om met een plan van aanpak te komen. Najaar 2027 zullen de resultaten van deze plannen worden geëvalueerd en beoordeeld. Zie verder bij vervolgstappen.

In de clusteropdracht zijn de volgende cijfers gemiddelde instroom meegegeven. Omdat we nu bijna een jaar verder zijn is er een extra kolom toegevoegd met de absolute instroomcijfers van dit studiejaar.

Tabel 1a tot en met 1c. Gemiddelde instroom per opleiding/track over de afgelopen jaren (22/23 tot en met 24/25)

Tabel 1a. Opleidingen/tracks met een gemiddelde instroom tot en met 16

Opleiding	Nominale duur	Tracks	Gem. instroom 22/23-24/25	Instroom 25/26
M Archeologie	60 EC	Zonder track	9	22
M Archeologie (res)	120 EC	Archaeology & Heritage	5	5
M Educatie en Comm M&M wet	120 EC	Geschiedenis	11	6
M Educatie en Comm T&C wet	120 EC	Totaal	9	10
M Erfgoedstudies	90 EC	Heritage and Memory Studies	15	20

M Filosofie 2 jaar	120 EC	Philosophy of the Humanities	16	21
M Geschiedenis	60 EC	Duitslandstudies	9	13
	60 EC	Holocaust and Genocide Studies	15	14
M Kunst- & cultuurwet	60 EC	Theatre Studies	6	4
	120 EC	Cultural Analysis	16	35
	90 EC	Zonder track	12	15
M Latijns Amerika Studies	60 EC	Zonder track	16	10
M Letterkunde	60 EC	Lit, Culture and Society (Totaal)	11	20
M Letterkunde (research)	120 EC	Zonder track	13	28
M Midden-Oosten Studies	60 EC	Jewish Studies	13	7
	60 EC	Midden-Oosten studies	13	15
M Neerlandistiek	60 EC	Nederlandse taal en cultuur	10	10
	60 EC	Zonder track	1	
M Oudheidstudies	60 EC	Ancient Studies	5	8
	60 EC	Classics	5	7
	60 EC	Zonder track	3	1
M Taalwetenschappen	60 EC	Language and Society (Totaal)	12	13
	60 EC	Language, Lit and Educ (Totaal)	8	19
	60 EC	Vertalen	8	7
M Taalwetenschappen (res)	120 EC	Zonder track	11	14
M Theologie & Rel. wet. (res)	120 EC	Religious Studies	5	12

Tabel 1b. Opleidingen/tracks met een gemiddelde instroom van 17 tot en met 25

Opleiding	Nominale duur	Tracks	Gem. instroom 22/23-24/25	Gem. instroom 25/26
M Comm. & Infowts	90 EC	Zonder track	23	16
M Erfgoedstudies	120 EC	Curating Art and Cultures	18	17
	90 EC	Boekwetenschap	18	18
	90 EC	Museumstudies	17	16
M Europese studies	60 EC	Oost Europese studies	25	37
M Geschiedenis	60 EC	American Studies	17	25
	60 EC	Geschiedenis	24	15
	60 EC	Publieksgeschiedenis	22	20
	60 EC	Stads- en architectuurgeschied	18	26
M Geschiedenis (research)	120 EC	Zonder track	20	20
M Kunst- & cultuurwet	60 EC	Boekwetenschap	22	
	60 EC	Zonder track	21	18

	60 EC	Kunst, cultuur en politiek	22	34
M Kunst- & cultuurwet (research)	120 EC	Art and Performance Research S	23	18
M Letterkunde	60 EC	Comparative Literature	24	45
	60 EC	English Literature and Culture	24	22
M Mediastudies (res)	120 EC	Zonder track	21	13
M Neerlandistiek	90 EC	Redacteur/editor	24	33
M Taalwetenschappen	60 EC	General Linguistics	18	27
M Theologie & Rel.wet	60 EC	Zonder track	19	13

Tabel 1c. Opleidingen/tracks met een gemiddelde instroom groter dan 25

Opleiding	Nominale duur	Tracks	Gem. instroom 22/23-24/25	Gem. instroom 25/26
M Cons. rest. Cult. erfgoed	120 EC	Zonder track	29	32
M Europese studies	60 EC	Europees beleid	52	68
	60 EC	Identity and Integration	30	43
M Filosofie (research)	120 EC	Zonder track	25	27
M Filosofie 1 jaar	60 EC	Zonder track	56	67
M Geschiedenis	60 EC	Gesch Internationale betr	35	40
	60 EC	Militaire geschiedenis	26	41
M Kunst- & Cultuurwet.	60 EC	Comparative Cultural Analysis	56	63
	60 EC	Kunstgeschiedenis	44	30
M Mediastudies	60 EC	Cultural Data and AI	130	127
	60 EC	Film Studies	62	80
	60 EC	Global Cross-Media Cultures	40	65
	60 EC	New Media and Digital Culture	100	89
	90 EC	Zonder track	82	84

3.2.2 Garantiefinanciering GSH

De volgende opleidingen hebben een garantiefinanciering die op termijn zal komen te vervallen:

- rMA Archeologie
- rMA Geschiedenis
- rMA Religiewetenschappen
- rMA Letterkunde
- rMA Taalwetenschap

De rMA's worden in een apart traject bekeken.

- MA Archeologie

- Master Educatie en Communicatie in de Mens- en Maatschappijwetenschappen
- DuMA Kunst en cultuurwetenschappen (International Dramaturgy)
- MA Neerlandistiek
- MA Oudheidwetenschappen
- DuMA Taalwetenschappen

Kosten garantiefinanciering zijn relatief laag: 1,1 fte (1.810 uur)

3.3 Gevolgen voor het onderwijsportfolio en vervolgstappen

De volgende 1-jarige en duale opleidingen/tracks staan wat betreft de opleidingsdirecteuren (OPD's) op de rol om te verdwijnen of op te gaan in een groter verband:

Door OPD's voorgestelde opheffingen van opleidingen/tracks:

- MA Linguistics: Literature, Language and Education
- MA Linguistics: Vertalen
- MA Literary Studies: Literature, Culture and Society

Door OPD's voorgestelde integraties van opleidingen/tracks:

- MA Linguistics: zonder tracks inrichten, integratie van Language and Society en General Linguistics, inrichten van specialisatiepakketten.
- MA Kunst- en cultuurwetenschappen: MA Theaterwetenschap en DuMA Arts and Culture: International Dramaturgy, samenbrengen onder een RIO.

In een aantal gevallen kunnen rendabele vakken van bovenstaande tracks ondergebracht worden in andere programma's, mits er voldoende inhoudelijke aansluiting is.

De uitkomsten van het GSH-brede herzieningstraject t.a.v de onderzoeksmasters worden rond de zomer 2026 verwacht.

Oplossingsrichtingen vanuit de opleidingen

De clusters/opleidingen stellen in eerste instantie zelf de volgende maatregelen voor om de doelmatigheid te bevorderen:

- Opheffing programma's
- Aanbieden van minder onderwijs
- Samenvoegen van meerdere tracks
- Schaalvergroting (gedeeld vak)
- Sterker vervlechten van programma's
- Flexibele leerroutes
- Zwaluwstaartconstructies
- Herprofilering
- Inhoudelijke aanpassingen op vakniveau

3.4 Opleidingen met grotere herstelopgave

Veel programma's met een te lage instroom stellen maatregelen voor om kostendekkender te worden. Een groot aantal rode opleidingen uit de tabel hierboven kan naar geel bewegen als ze deze maatregelen doorvoeren. De betreffende programma's gaan op termijn verder zonder garantiefinanciering. Voor de masters Educatie is een Taskforce educatie ingesteld. De volgende 1-jarige en duale opleidingen/tracks gaan net als alle andere opleidingen hun strategische agenda vertalen in een plan van aanpak. Najaar 2027 zullen de resultaten van deze plannen worden geëvalueerd en beoordeeld door het DB. Bij deze beoordeling zullen ook niet-bedrijfsmatige criteria worden meegewogen zoals maatschappelijk belang en belang voor het onderzoek.

- Master educatie en communicatie in de Taal- en cultuurwetenschappen
- Master educatie en communicatie in de Mens- en maatschappijwetenschappen
- MA Midden-Oosten studies: Midden-Oosten studies
- MA Midden-Oosten Studies: Jewish Studies
- MA Archeologie
- MA Classics and Ancient Civilizations
- MA Neerlandistiek
- DuMA Taalwetenschappen: Nederlands als tweede taal en meertaligheid
- MA Philosophy of the Humanities and Social Sciences
- MA Kunst- en cultuurwetenschappen: Theatre Studies/ DuMA Kunst en cultuurwetenschappen: International Dramaturgy
- MA Geschiedenis: American Studies en Algemene Geschiedenis
- MA Geschiedenis: Duitslandstudies

De volgende nieuwe tracks zouden kunnen worden ontwikkeld als er financiële ruimte is en voldoende interesse van studiekeizers en werkgevers:

- MA Mediastudies: Digital Investigations
- MA nog te bepalen: Global (In)justice and Societal Transformation (faculteitsbreed initiatief). Geschiedenis, ES, K&C, L&T, MOS, werkgroep actielijn 1 en Neerlandistiek hebben aangegeven aan te willen sluiten bij dit initiatief.

4. Programmeerkader als instrument voor vernieuwing en duurzaamheid

Om de belangrijkste beleidsambities van de GSH te realiseren zal het, ook als we een en ander organisch laten ontstaan en los van financiële overwegingen, nodig zijn om eens kritisch te kijken naar het programmeerkader.

Het huidige standaard programmeerkader voor de 1-jarige masteropleidingen ziet er als volgt uit (niet alle programma's houden zich hieraan):

- 30 EC kernvakken
- 12 EC keuzevakken (gebonden of niet)
- 18 EC scriptie

De verdeling in EC's die wij hanteren is geen wettelijke verplichting.

Als voorbeeld kan worden genoemd dat de Universiteit Nijmegen het volgende programmeerkader gaat invoeren. Zij wil alle masteropleidingen behouden, maar doelmatiger en volgens nieuw gekozen beleidslijnen inrichten:

- 15 EC kernvakken
- 15 EC brede, gedeelde vakken
- 15 EC voor maatschappelijke- of onderzoeksprojecten (vaak in groepsverband) of stage
- 15 EC scriptie

Op zich sluit dit Nijmeegse model, of een variant ervan, goed aan bij de strategische agenda van de UvA GSH (flexibiliseren maar wel stroomlijnen, programma-overstijgend onderwijs/aandacht voor het brede perspectief, onderzoek en impact en omgevingsgerichtheid, grotere doelmatigheid), maar er moeten wel een paar kanttekeningen bij het Nijmeegse model worden geplaatst:

- De andere Graduate Schools zijn veel kleiner. In Utrecht, bijvoorbeeld, hebben ze tussen de 500 en 550 eerstejaars (wij 1500 à 1600) en ook veel programma's. Leiden heeft 91 masterprogramma's, Utrecht 45 opleidingen met daaronder tracks en Nijmegen 75 programma's. Het doelmatigheidsvraagstuk is bij hen een stuk urgenter. Daar komt bij dat de bezuinigingsopdracht in bijvoorbeeld Utrecht fors groter is.
- We willen dat de opleidingen kunnen meebewegen met financiële schommelingen. Het keuzevakaanbod is daarbij een handige knop om aan te draaien. Brede, gedeelde vakken lenen zich hier wat minder voor, behalve als je daar veel keuzemogelijkheden biedt, maar dat is niet de bedoeling. Met name de kleinere programma's zullen weinig financiële bewegingsruimte hebben.
- We kunnen grote opleidingen toestaan om voor hun studenten een keuze uit meerdere brede vakken te geven, maar de kleine opleidingen zullen de keuzevrijheid van hun studenten moeten inperken: die vrijheid zit nu in de keuzeruimte. Voor studenten is de keuzeruimte van groot belang.
- De 1-jarige masters beschikken slechts over 60 EC en moeten een stevig fundament binnen de discipline leggen en een duidelijke specialistische focus hebben: 15 EC kernvak is dan weinig.

- De DuMA's vragen om extra ondersteuning voor hun omgevingsgerichte onderwijs. 15 EC per opleiding/track aan maatschappelijke- of onderzoeksprojecten besteden lijkt veel en het vinden van geschikte stageplaatsen of projecten is altijd een uitdaging. Dit werkdrukaspect moet zeker worden meegenomen. Nijmegen lost dit probleem op door veel groepsprojecten in te richten.
- Projectonderwijs moet modulair worden aangeboden, want anders wordt het geboekt onder de individuele prestaties en dat is extreem duur. Het embedded researchproject in Cultural Data & AI wordt bijvoorbeeld modulair aangeboden, dus het kan wel.

De GSH stelt voor om met een aangepast programmeerkader te gaan werken waarvan de bouwstenen zijn: 1. kernvakken, 2. gedeelde kernvakken (programma-overstijgend of hoorcollege bij grote tracks) voor tenminste 6 EC, 3. vrije keuzeruimte/keuzevakpakketten 12 EC, 4. projecten/stage voor 6 of 12 EC in het kernprogramma of de keuzeruimte en 5. de scriptie 18 EC. Er zitten nog wat keuzemogelijkheden in onderstaand schema:

- 24/30 EC kernvakken, waarvan 6 gedeeld (12 EC hoorcollege op trackniveau bij Mediastudies).
- 6/12 EC maatschappelijke- of onderzoeksprojecten of stage (6 EC), projecten in de keuzeruimte of verweven in het kernprogramma
- 12 EC keuzevak (vrij keuzevakpakket/ 6/12 EC projectonderwijs)
- 18 EC scriptie

De DuMA's hebben nu hetzelfde programmeerkader als de 1-jarige masters. De stage wordt hieraan toegevoegd. Ook voor de DuMA's moet nagedacht worden over de invulling van het programmeerkader en dan ligt met name de vraag op tafel of ook zij een gedeeld vak van 6 EC en 12 EC aan keuzevakken (vrije keuzeruimte) moeten incorporeren in hun programma's. Ze hebben al een stage/project.

Dit nieuwe programmeerkader wordt op korte termijn besproken in de GSH-raad.

5. Draagvlak en beoordeling

Het Faculteitsbestuur schaart zich achter dit toekomstbeeld. De GSH-opleidingsdirecteuren herkennen zich ook goed in de geschetste beleidslijnen en zijn gemotiveerd om er verder aan de slag te gaan. Het faculteitsbestuur nodigt de hele organisatie uit om de beleidslijnen nader uit te werken en vorm te geven rekening houdende met de gestelde kaders.

5.1 Definitieve kaders

De volgende kaders zijn nodig om de financiële duurzaamheid van de programma's op niveau te brengen en om de beleidsambities van dit visiestuk te realiseren. De kaders zijn niet louter financieel van aard maar hebben ook o.a. als voordeel dat ze studenten de mogelijkheid bieden om hun eigen programma's vorm te geven en in aanraking te komen met maatschappelijke vraagstukken en het werkveld.

De clusters/opleidingen stellen in eerste instantie zelf de volgende maatregelen voor om de doelmatigheid te bevorderen: opheffing programma's, aanbieden van minder onderwijs, samenvoegen van meerdere tracks, schaalvergroting (gedeeld vak), sterker vervlechten van programma's, flexibele leerroutes, zwaluwstaartconstructies, herprofilering, inhoudelijke aanpassingen op vakniveau. Zie verder strategische agenda's hieronder.

Definitieve kaders voor de uitwerking DB:

- Programmeerkader aanpassen: minimaal 6 EC gedeeld onderwijs op opleidingsniveau of 6 EC/12 EC hoorcollege als start van de opleiding, minimaal 6 EC projectonderwijs in de keuzeruimte (omgevingsgericht/onderzoek), 12 EC vrije keuzeruimte en specialisaties opheffen.
- Er wordt uitgegaan van de afgesproken financiële criteria:
 - Minimale instroom van 20 studenten per track. Dit is een absolute ondergrens: veel tracks moeten een hogere instroom hebben. De GSH gaat criteria voor uitval en diplomarendement ontwikkelen, waar de opleidingen/tracks aan moeten gaan voldoen.
 - Op termijn wegvallen garantiefinanciering: een opleiding/track moet zelfstandig financierbaar zijn.
 - GSH-breed moet minimaal ongeveer 75% van de vakken 16+ geslaagden hebben.

Het DB voegt hier het volgende criterium aan toe:

- Alle programma's stellen een minimaal aantal colleges (bijvoorbeeld 12 EC) open voor alle UvA-studenten.
- Er zal gecontroleerd worden op een gemiddeld hoger vakrendement: het vakaanbod zal dalen.
- Er zal gestuurd worden op de strategische agenda's en plannen van aanpak van de clusters.

Beoordeling:

Tracks/opleidingen die niet aan de kaders voldoen zullen najaar 2027 beoordeeld worden op basis van de uitkomsten van de plannen van aanpak, de input van de programmateams en het

belang voor de GSH en de Faculteit. Om het succes en het belang van de verschillende programma's te beoordelen zal niet alleen worden gekeken naar de instroom, het aantal geslaagden per vak, de nog te ontwikkelen criteria voor uitval en het diplomarendement, maar ook naar de maatschappelijke relevantie en de positie van de opleiding binnen het nationale en internationale onderwijs- en onderzoeksveld.

Als de GSH dit uitvoeringsscenario volgt dan zal het instituut de komende jaren financieel goed doorkomen. De bouwstenen van de GSH-visie (omgevingsgerichtheid, onderzoeksprojecten, programma-overstijgend onderwijs, financiële duurzaamheid) komen tot hun recht. De teams zullen gemotiveerd aan de slag gaan met alle voorstellen die ze hebben ingebracht, nieuwe profielen, het ontwikkelen van gedeelde vakken, het formuleren van de belangrijkste thema's voor de keuzevakpakketten, het onderzoeken van programma-overstijgende initiatieven, et cetera. De GSH maakt dan echt een kwaliteitsslag. Het aanbod zal sterk gedifferentieerd blijven. Het incorporeren van gedeelde vakken, keuzevakpakketten en andere programma-overstijgende initiatieven zal wel tot meer integratie en samenwerking leiden en van de Graduate School een minder verkokerd instituut maken.

6. Slotoverweging

Het Faculteitsbestuur, en meer in het bijzonder de onderwijsdirecteur van de GSH, heeft er alle vertrouwen in dat als we de koers van dit visiestuk uitzetten de masteropleidingen verder gepositioneerd zullen worden als duurzaam, samenhangend en maatschappelijk relevant. De GSH zal ook een opener instituut worden waarbinnen onderwijsgroepen intensief inter- en transdisciplinair samenwerken, maar met behoud van disciplinaire differentiatie. Door in te zetten op thematische zwaartepunten en samenwerking zal het portfolio nog robuuster worden en er ontstaan aantrekkelijke leerlijnen voor zowel de docenten als de studenten. Een nog grotere synergie tussen onderwijs en onderzoek is van groot belang voor het creëren van een academische leeromgeving die diepgaande kennisontwikkeling en kritische reflectie centraal stelt. Daarnaast zal de maatschappelijke meerwaarde van de Geesteswetenschappen worden vergroot door de duurzame samenwerking met maatschappelijke partners een nog vastere plaats te geven in de curricula. De actieve bevordering van diversiteit en inclusie en van academisch burgerschap zijn tot slot onmisbare voorwaarden voor goed masteronderwijs. De GSH is geen opera die geënceneerd moet worden, alhoewel het er soms wel wat van weg heeft, maar Charles Rosens advies om continuïteit en vernieuwing goed op elkaar af te stemmen ligt overtuigd ten grondslag aan deze visie op haar toekomst.

7. Strategische agenda's

Hieronder volgt de strategische agenda van de GSH. Bijlage 1 bevat de strategische agenda's aangeleverd door de clusters, inclusief de plannen van aanpak, indien al beschikbaar. Na overleg met de decaan is met de OPD's afgesproken dat alle clusters, dus niet alleen de kwetsbare programma's, een plan van aanpak opstellen en dat najaar 2027 de resultaten van dit plan van aanpak beoordeeld zullen worden door het DB. Er zijn gesprekken gevoerd tussen de onderwijsdirecteur en de OPD's over de strategische agenda's en hoe deze te vertalen naar een plan van aanpak. De OPD's zijn de plannen van aanpak aan het opstellen met als eerstvolgende stap om de plannen in de programmateams te bespreken en verder te ontwikkelen in samenspraak met de GSH onderwijsdirecteur en het DB.

7.1 GSH-brede strategische agenda

Proces

- De onderwijsdirecteur richt in samenspraak met de opleidingsdirecteur processen in, bijvoorbeeld voor het opheffen of ontwikkelen van tracks, die de strategische agenda's ondersteunen.
- De onderwijsdirecteur gaat na voor welke beleidslijnen het wenselijk is om een werkgroep in te stellen onder aanvoering van een OPD die de ambities verder gaat uitwerken en een platform wordt voor *best practices*. Deze werkgroepen garanderen een clusteroverstijgende aanpak.
- De onderwijsdirecteur heeft komend jaar vier overleggen met de opleidingsdirecteuren om de voortgang van de strategische agenda's en plannen van aanpak te bespreken. Een eerste overleg heeft reeds plaatsgevonden.
- De opleidingsdirecteuren rapporteren halfjaarlijks over de besteding van de innovatiemiddelen. De innovatiemiddelen zullen doelgericht worden ingezet. Voor het academisch jaar 2025-2026 zijn middelen toegekend voor de uitwerking van de visie op AI, de taskforce educatie en de werkgroep flexibilisering onderwijs.
- Na twee jaar, in het najaar 2027, worden de uitkomsten van de clusterverzoeken en het behalen van de gemaakte afspraken GSH-breed geëvalueerd en beoordeeld door het DB.

Randvoorwaarden en kaders

Financiële kaders en instrumenten

- Er wordt uitgegaan van de afgesproken financiële criteria:
 - Minimale instroom van 20 studenten per track. Dit is een absolute ondergrens: veel tracks moeten een hogere instroom hebben.
 - Wegvallen garantiefinanciering: een opleiding/track moet zelfstandig financierbaar zijn.
 - Minimaal 75% van de vakken moet GSH-breed 16+ geslaagden hebben. Dit is een absolute ondergrens. De GSH moet streven naar een hoger percentage.
 - Alle programma's stellen een minimaal aantal vakken (bijvoorbeeld 12 EC) open voor alle UvA-studenten.

Programmeerkaders

De GSH formuleert in samenspraak met het DB en de OPD's een nieuw programmeerkader:

- Programmeerkader aanpassen: minimaal 6 EC gedeeld onderwijs of 6 EC/12 EC hoorcollege, minimaal 6 EC projectonderwijs (omgevingsgericht/onderzoek), en specialisaties opheffen daar waar mogelijk.
- Iedere opleiding richt in principe een gezamenlijk trackoverstijgend vak in van tenminste 6 EC.
- Iedere opleiding vervangt elke specialisatie door een keuzevakpakket van 12 EC dat breed toegankelijk is voor de GSH-studenten, dus zonder specifieke ingangseisen, of door het inbedden van de specialisatievakken in het kernprogramma. De huidige specialisaties verschillen in omvang en karakter, waarbij sommige klein en specialistisch zijn, terwijl anderen op een volledig track lijken.
- Iedere opleiding richt 12 EC aan vrije keuzeruimte in
- Iedere opleiding richt het onderwijs zo in dat meebewogen kan worden met de financiële kaders (flexibilisering, extensivering van het onderwijs, schrappen van vakken, et cetera).
- De clusters Filosofie, ACASA, L&T, Neerlandistiek, Religiewetenschappen en K&C gaan met elkaar en het TLC in gesprek over de flexibilisering van het onderwijs.

Onderwijsinnovaties en strategieën

- De GSH gaat inzetten op *impact-driven* onderzoek en projecten en studenten worden meer betrokken bij de onderzoeksgroepen van de scholen.
- De methodologische en thematische onderwijsagenda biedt goede aanknopingspunten voor verbinding met het onderzoek, maar er zou nog intensiever inter- en transdisciplinair kunnen worden uitgewisseld, zowel thematisch als qua methodiek. Dat zal dan vermoedelijk leiden tot meer programma-overstijgende onderwijsinitiatieven.
- Iedere opleiding gaat verder met het ontwikkelen van vormen van omgevingsgericht onderwijs. GSH-breed zal onderzocht worden hoe de duale masters en omgevingsgericht onderwijs beter ondersteund kunnen worden. Een dergelijke ondersteuning is voor de faculteit interessant, aangezien bijvoorbeeld de DuMA's in combinatie met tal van organisaties in de culturele en publieke sector in Nederland samenwerken. Als we deze samenwerkingsverbanden in de faculteit kunnen bestendigen, krijgen alle opleidingen en onderzoekers toegang tot deze organisaties.
- Iedere opleiding onderzoekt in samenspraak met TLC welke didactieken goed aansluiten op de beleidslijnen (blended learning, flexibilisering van onderwijsvormen, activerende leervormen, praktijkgericht onderwijs, et cetera).
- De GSH heeft samen met de CoH een taskforce Educatie ingericht.
- De GSH vraagt L&T, Geschiedenis (Duitslandstudies) en Neerlandistiek om, o.a. in samenspraak met de projectgroep actielijn 1, met een visie te komen op de plaats van de talen in het masteronderwijs.

Opleidings- en/of clusteroverstijgende onderwijsonderdelen

- Iedere opleiding gaat op zoek naar programma-overstijgende mogelijkheden in de vorm van keuzevakpakketten, leerpaden, het inzetten van onderwijs bij andere opleidingen of het incorporeren van onderwijs van andere programma's in het eigen curriculum. De GSH ondersteunt deze ontwikkeling met innovatiegelden en organiseert een aantal bijeenkomsten met de OPD's om deze beleidslijn uit te werken.

Onderwijsvisies

- Iedere opleiding formuleert een visie op de vraag hoe academisch burgerschap in het onderwijs kan worden geïncorporeerd.
- Iedere opleiding formuleert een visie op de implicaties van AI en de digitalisering op het vakgebied.
- Iedere opleiding maakt een overzicht van de belangrijkste skills die de studenten worden aangeleerd. Met grote regelmaat wordt geïnterviewd hoe de arbeidsmarkt eruit ziet en hoe de vaardigheden in de programma's hierop aansluiten.

Studentenpopulatie

- *Trends in doorstroom BA-studenten in kaart brengen.* Verantwoordelijk: CoH- en GSH-onderwijsdirecteur.
- De GSH organiseert een gesprek met de facultaire diversity officer over de vraag hoe inclusie en diversiteit verder bevorderd kunnen worden (evaluatie van de selectieprocedures, curriculumherzieningen, et cetera). Ook de internationale oriëntatie van de GSH wordt in dat gesprek meegenomen (zorg voor internationale studenten en medewerkers, international classroom, et cetera).

Uitspraken over het niveau van herprofilering: CoH/GSH, cluster of opleiding

- Het diverse aanbod van de GSH vraagt erom dat de herprofilering op cluster- en/of opleidingsniveau wordt besproken. Hier wordt op ingegaan in de strategische agenda's van de clusters.

Werkdruk

- De Graduate School komt samen met het CoH met een pakket maatregelen die de werkdruk kunnen verlagen.

7.2 Vervolgstappen

De implementatie van de GSH strategische agenda is met de GSH-OPD's meermaals besproken. Er zijn al de nodige stappen gezet voor de operationalisering van de beleidslijnen.

Programmeerkader

In 2027-2028 dient het nieuwe FGw-programmeerkader voor de 1-jarige MA's, DuMA's en RMA's geïmplementeerd te zijn, inclusief de vervanging van de specialisaties door keuzevakpakketten of incorporatie in het kernprogramma.

Beleidslijnen

De volgende stappen zijn met de GSH-OPD's besproken om de algemene beleidslijnen verder uit te werken en in te bedden in het onderwijs:

Start academisch jaar 2025-2026

- *Visie op AI per opleiding opstellen.* De onderwijsdirecteuren hebben de uitvraag besproken met de OPD's tijdens een raadsvergadering. Het proces zal door TLC intensief worden begeleid en aangestuurd. Verantwoordelijk: opleidingsdirecteuren.
- Elke opleiding maakt een overzicht van de belangrijkste *skills* die worden aangeleerd. Deze overzichten worden onderling gedeeld zodat men van elkaar kan leren.
- *Werkgroep flexibiliseren van het onderwijs* (ACASA, Neerlandistiek, Filosofie, K&C, L&T) zal op korte termijn starten. Aan de hand van facultaire kaders zullen de deelnemers met voorstellen tot (een) oplossing(en) voor flexibilisering van het onderwijs komen. Er wordt niet gestreefd naar een passe-partout oplossing, meerdere vormen van flexibilisering zijn mogelijk. Trekker: Esther Mulders samen met TLC.
- *Programma-overstijgend onderwijs.* De GSH-onderwijsdirecteur organiseert een aantal bijeenkomsten om samen met de OPD's te praten over thematische zwaartepunten in het onderwijs en de vormen die dit type onderwijs kan aannemen, zoals keuzevakpakketten, leerroutes, et cetera. Het proces voor deze ambities is met de GSH-raad besproken. Trekker: nader te bepalen, alle GSH-OPD's betrekken.
- *Taskforce Educatie* (inclusief aansluiting talen op het MA-onderwijs). De taskforce heeft de opdracht gekregen om met een voorstel te komen hoe het educatieve talenonderwijs toekomstbestendig te maken en meer leraren op te leiden. Trekkers: Feike Dietz en Jacobijn Olthof (ILO).

Start in academisch jaar 2026-2027

- *Werkgroep academisch burgerschap.* Trekker: Jouke Turpijn
- *Werkgroep projectonderwijs.* Trekker: Sabine van Wesemael voor de ondersteuning van projectonderwijs, alle GSH-OPD's betrekken voor de implementatie.

Start in academisch jaar 2027-2028

- *Evaluatie van de selectiecriteria en -processen.* Verantwoordelijk: GSH-onderwijsdirecteur samen met afdeling Onderwijsbeleid.

Bijlage 1: Overzicht strategische agenda's en plannen van aanpak per cluster

Cluster Mediastudies

Strategische agenda

- Ontwikkelen 12 EC hoorcollege voor alle 1-jarige masters.
- De capaciteit van de duale masters verhogen. Aandachtspunten hierbij zijn:
 - In 2027 dienen alle tracks een minimale instroom van 20 studenten te hebben. Gaat dat niet lukken, dan wordt afgebouwd.
 - Er moet worden nagedacht over andere manieren van het organiseren van de samenwerking met maatschappelijke organisaties in het onderwijs.
 - De coördinatoren van P&P en AIS worden gevraagd om meer modules uit hun tracks te delen. Op dit moment delen ze al 12 EC core courses. Als ze meer modules gaan delen wordt de noodzaak om substantieel meer studenten aan te nemen minder groot.
 - Door samenwerking en opschaling kan een efficiëntieslag worden gemaakt.
 - De voorlichting en werving van studenten moet worden verbeterd in samenwerking met Communicatie.
 - Toelating verruimen om afvallers op te kunnen vangen.
 - Verruimen van stageplekken is nodig.
 - De DuMA's kiezen voor een capaciteitsbeperking en moeten daarom afzien van een premaster.
- GSH-breed onderzoeken hoe de duale masters beter ondersteund kunnen worden.
- Onderzoeken hoe en waar Mediastudies kan bijdragen aan het onderwijs van de hele faculteit en welke kruisbestuivingen er mogelijk zijn. Hierbij wordt met name gedacht aan samenwerking met maatschappelijke partners en kernvakken die opgesteld kunnen worden voor tracks en opleidingen uit andere departementen.
- Onderzoeken van nieuwe track Digital Investigations.

Cluster Europese Studies

Strategische agenda

Europese Studies

- Momenteel zijn de curricula van de tracks door keuzevakken vervlochten. Om knelpuntaanvragen tegen te gaan, gaat de opleiding gesprekken voeren over hoe het onderwijs te extensiveren. De opleiding gaat een trackoverstijgend hoorcollege of vak aanbieden, bijvoorbeeld over onderzoeksmethodes, om het programma financieel voordeliger in te richten. De leidende vraag bij het inrichten van het vak is, wat de tracks verenigt en hoe de tracks meer geïntegreerd kunnen worden? Als richttijd om dit onderzoek af te hebben, geldt de vaststelling van de nieuwe OER.
- De vraag hoe tracks er over 5 jaar uitzien is lastig te beantwoorden. Ontwikkelingen in Europa en de rest van de wereld met relevantie voor het Europese continent zijn op dit moment nauwelijks bij te houden. De door Rusland geëntameerde (cultuur)oorlog tegen het Westen, en de Amerikaanse en Chinese reacties daarop, zorgen ervoor dat onze docenten in alle tracks op allerlei voor hun relevante onderzoeksgebieden nieuwe ontwikkelingen moeten begrijpen en in hun onderwijs incorporeren. Verder zorgt de Amerikaanse omgang met wetenschap, mensenrechten en klimaat voor geheel andere impulsen op de inhoud van ons werk. Hoe ons object van onderzoek, Europa, daar op zal reageren of zelfstandig initiatief neemt, is een kernvraag van onze MA. De docenten in de MA zijn in staat om het onderwijs actueel en relevant te houden.
- De opleiding gaat GSH-breed onderzoeken hoe en waar Europese Studies kan bijdragen aan het onderwijs van de hele faculteit en welke kruisbestuivingen er mogelijk zijn.

LAS

Het DB beslist of zij CEDLA en andere betrokken opleidingen gaat uitnodigen om het voorstel voor een nieuwe 1-jarige track Global (In)justice and Societal Transformations nader te onderzoeken. Dit zal 1 van de 2 nieuwe 1-jarige tracks zijn die binnen de GSH worden ontwikkeld.

Religiewetenschappen

- De MA levert kennis aan mensen in andere opleidingen die nodig is in die opleidingen om maatschappelijk relevante vraagstukken ook vanuit Rw te bestuderen. Daarmee heeft de MA bestaansrecht, niet alleen op zich maar ook binnen andere opleidingen van de FGw. Vakken worden ook in andere opleidingen, zoals bij ACASA en Europese Studies, opgenomen of worden aangeboden vanuit andere opleidingen zoals Joodse studies.

- Esoterie doet het zeker goed en heeft grote synergievoordelen met de Rma. De specialisatie Religion and Contemporary Societies en de specialisatie Islam zijn dit jaar vernieuwd. Dat doet niet alleen recht aan de samenstelling van de staf, maar ook aan de bijdrage die deze specialisaties kunnen leveren in het politieke en maatschappelijke discours. Door een actievere voorlichting zouden beide specialisaties kunnen groeien. Ook voor deze specialisaties geldt dat veel vakken worden aangeboden in verschillende opleidingen, en dat er al 12 EC wordt gedeeld met Esoterie.
- Een heel andere insteek is het geheel loslaten van de specialisaties. Deze suggestie is niet alleen door de Onderwijsdirecteur van de GSH gedaan, maar ook opgeworpen door de Opleidingscommissie. Deze suggestie wordt verder verkend en zal de komende tijd met de MA-coördinator, de staf en de OC worden besproken.
- Als voorbereiding op de nieuwe OER neemt de OPD mee dat een open keuzeruimte wordt aangeboden.
- De opleiding biedt al veel expertise en vakken aan in andere opleidingen. Dat neemt niet weg dat de komende periode verder wordt onderzocht welke mogelijkheden er zijn tot verdere ontwikkeling van samenwerkingen met andere opleidingen. Ook zal met de afdelingsvoorzitter worden besproken hoe de uren worden inzet.

Cluster Geschiedenis

Strategische agenda

Voor alle tracks:

- Tweede semester: Bedenk een ander programma voor het tweede semester met daarin een centraal vak over historici en arbeid, een nieuwe benadering van de scriptie om deze AI ready te maken en minder keuzevakken voor grotere groepen.
- Subsidiariteitsbeginsel: Benadruk het belang van het subsidiariteitsbeginsel bij het behouden, schrappen of bedenken van onderwijsmodules en tracks, zowel op CoH als GSH-niveau.

Per Track:

Algemene Master Geschiedenis

- Herziening Profiel: Herzien het profiel van de Algemene Master Geschiedenis met een focus op de brede historische thema's environmental humanities & kennis en politiek.
- Breed Vak: Ontwikkel een breed toegepast vak over historici en het werkveld in blok 5, vlak voordat studenten afstuderen.

American Studies

- Verleggen focus track: Behoud het mastertrack American Studies en zet tegelijkertijd in op het bestuderen van de Verenigde Staten als een provincie in de wereld.
- Verbreed de docentenpoule: Maak meer gebruik van de kennis en knowhow van docenten bij andere leerstoelgroepen.

Publieksgeschiedenis

- Uitbreiding Instroommomenten: Overweeg de uitbreiding van instroommomenten (in het tweede semester) onder voorbehoud van meer personeel.
- Educatieve Master: Bij ontwikkeling van een nieuw track in de educatieve master zou de capaciteit verhoogd kunnen worden.

Holocaust & Genocide Studies

- Samenwerking NIOD: Verbeter de samenwerking met het NIOD en zorg voor duurzaamheid en goede synchronisatie van onderwijspraktijk.
- Internationale Studenten: Trek een grotere internationale studentenpopulatie aan door verbeterde voorlichting en selectieprocedure.

Stadsgeschiedenis, Militaire Geschiedenis, Geschiedenis Internationale Betrekkingen

- Adequate Bezetting: Zorg voor adequate personele bezetting gezien mogelijke groei en aankomende pensioenen.

Global (In)justice and Societal Transformation

- Ondersteuning CEDLA: Ondersteun CEDLA om het nieuwe mastertrack te ontwikkelen, gericht op transdisciplinair onderzoek naar wereldwijde onrechtvaardigheid en maatschappelijke transformaties.
- Inbedding Geschiedenis: Zorg ervoor de GIST bij de opleiding geschiedenis of bij een toekomstig World Studies wordt ondergebracht.

Duitslandstudies

- Nieuwe Afspraken: Voer gesprekken over nieuwe en heldere afspraken tussen DIA en FGw.

- Scenario's uitwerken: Werk de hierboven geschetste scenario's verder uit en stel een tijdplan op in overleg met DIA en afdeling.

Educatie en Communicatie in de Mens- en Maatschappijwetenschappen

- Communicatiegerichte Track: Ontwikkel een track met een focus op communicatie in plaats van educatie, waarbij studenten zich ontwikkelen tot educatieve (media)makers en publiekswetenschappers.
- Afbouwen opleiding: Ontmantel de opleiding als het bovenstaande niet kan.

Research Master:

- Volgt later.

Clusteroverstijgende Doelen

- Verken de mogelijkheden om World Studies op te richten.
- Implementeer een andere manier om stages te bekostigen in de OTV.
- Zet faculteitbreed in op onderwijs voor early- en mid-carreer-studenten.
- Ontwikkel AI initiatieven met Media Studies.

Algemene Strategische Doelen

Omgevingsgericht Leren

- Placemaking en Community Engaged Learning: Integreer community engaged learning- en placemaking-initiatieven in het curriculum door samen te werken met lokale instellingen, bewoners en organisaties.
- Stedelijke omgeving: Maak meer gebruik van de historische, hedendaagse en toekomstige stedelijke omgeving van Amsterdam in het onderwijs.

Archieven en Democratie

- Leerlijn Ontwikkeling: Ontwikkel een leerlijn door de bachelor en masterprogramma's die de (on)macht van AI, archieven, democratie en burgerschap omvat. Deze leerlijn moet de bescherming en analyse van informatie en kennis in tijden van crises benadrukken.
- Toegang tot Informatie: Verbeter de vaardigheden om (historische) informatie en kennis te vinden van studenten. Iedere geschiedenisstudent zou tijdens zijn opleiding een keer naar het IISG, het NIOD en het stadsarchief moeten gaan om daar een opdracht uit te voeren. Dit geldt ook voor historische musea in de stad.
- Synergie Onderwijs en Onderzoek: Versterk de samenwerking tussen onderwijs en onderzoek door studenten beter te betrekken bij de onderzoeksgroepen van ASH en vice versa.
- Poortwachters: Leid de geschiedenisstudenten van de toekomst op tot poortwachters in de strijd tegen desinformatie, illiberalisme, polarisatie en uitbuiting. Dit omvat bronnenkritiek, beeldanalyse, toegang tot en verspreiding van kennis, en het vermogen om verschillende inzichten bij elkaar te brengen en ontwikkelingen te duiden.

Postkoloniale Samenlevingen

- Diversiteit en Inclusie: Verhoog de aandacht voor thema's buiten Europa en voor gemarginaliseerde groepen en hun geschiedenissen in de directe omgeving, Nederland en de wereld.

- Curriculum Herziening: Bekijk waar in het curriculum meer aandacht kan worden besteed aan postkoloniale samenlevingen en de doorwerking van het koloniale verleden.

Slimmer en Fijner Werken

- Werkdefinitie en Team-Alignment: Gebruik de werkdefinitie van werkdruk van de Universiteit Utrecht en maak afspraken binnen teams voor fijner en/of efficiënter werken.
- Technologie en Werkdruk: Introduceer op een verstandige wijze nieuwe technologieën en werkwijzen die werkdruk verder kunnen verlichten en efficiënter werken mogelijk maken.

Arbeidsmarktvoorbereiding

- Voorlichting en Netwerken: Versterk bestaande initiatieven zoals de beroependag en voorlichting over stages.
- Programma Alumnikring: Ontwikkel een creatief programma in overleg met de hernieuwde alumnikring geschiedenis om mastertracks beter aan te laten sluiten bij de arbeidsmarkt.

Plan van aanpak

Dit stappenplan is een chronologische herschikking van de strategische agenda van het cluster geschiedenis. De punten die in de strategische agenda genoemd zijn worden in dit stappenplan vertaald naar te ondernemen acties.

November 25

- Bespreking concept visiestuk mastercoördinatoren
- Bespreking concept visiestuk leidinggevenden
- Bespreking concept visiestuk curriculumcommissie
- Werkoverleg GSH
- Aanpassing concept visiestuk

December 25

- Delen concept visiestuk staf
- Inloopsessie GSH en inloopsessie cluster geschiedenis
- Bespreking concept visiestuk Opleidingscommissie
- Bespreking Track American Studies

Januari 26

- Ontwerpen stappenplan
- Samenhang toekomstvisies CoH/GSH onderzoeken
- Ontvangst ongevraagd advies Opleidingscommissie om betrokken te blijven en zorgen algemene kwaliteit onderwijs door toevoeging gedeeld 6EC vak
- Bespreking Track Holocaust and Genocide Studies (NIOD)

Februari 26

- Studiedag GenAI en cluster geschiedenis
- Ontvangen commentaar staf op voorgenomen besluit DB visiestuk terugkoppelen aan OC, curriculumcommissie, leidinggevenden en eventueel faculteit
- Bespreking visiestuk werkveldadviesraad

Maart-April 26

- Bespreking Track Algemene Geschiedenis
- Bespreking Track Duitslandstudies (met DIA)
- Bespreking Track American Studies
- Bespreking Educatieve Master
- Bespreking GIST CEDLA
- Korte bespreking andere MA tracks

- Jaarlijks overleg GSH/CoH
- Uitnodiging tot ontwikkelsessie keuzevakpakketten, gedeeld vak en scriptiehervorming
- Vormen teams Algemene Strategische Doelen (via curriculumcommissie en leidinggevend).

Mei 26

- Ontwikfelsessie keuzevakpakketten, gedeeld vak, stage- en scriptiehervorming (trackcoördinatoren, OC, curriculumcommissie)
- Heisessie Geschiedenis-Discipline
- Werken aan visitatie ReMa (en personele/inhoudelijke shifts bespreken)
- Werken aan visiestuk clusteroverstijgende elementen strategische agenda

Juni 26

- Conceptvoorstel keuzevakpakketten, gedeeld vak, stage- en scriptiehervorming
- Bespreken voorstel met leidinggevend, curriculumcommissie, OC en trackcoördinatoren
- Bespreken visiestuk clusteroverstijgende elementen met stakeholders buiten capaciteitgroep geschiedenis

Juli-Augustus: Zomerstop

September 26

- Vervolggesprekken DIA/NIOD/EduMA/CEDLA. Afspreken beslismoment afbouw/omvorming/invoering tracks en opleiding
- Vervolgafspraken keuzevakpakketten, gedeeld vak, stage- en scriptiehervorming maken
- Vervolgafspraken teams Algemene Strategische Doelen

Oorspronkelijke agenda

Voor alle tracks:

- **Tweede semester:** Bedenk een ander programma voor het tweede semester met daarin een centraal vak over historici en arbeid, een nieuwe benadering van de scriptie om deze AI ready te maken en minder keuzevakken voor grotere groepen.
- **Subsidiariteitsbeginsel:** Benadruk het belang van het subsidiariteitsbeginsel bij het behouden, schrappen of bedenken van onderwijsmodules en tracks, zowel op CoH als GSH-niveau.

Per Track:

Algemene Master Geschiedenis

- **Herziening Profiel:** Herzie het profiel van de Algemene Master Geschiedenis met een focus op de brede historische thema's environmental humanities & kennis en politiek.

- **Breed Vak:** Ontwikkel een breed toegepast vak over historici en het werkveld in blok 5, vlak voordat studenten afstuderen.

American Studies

- **Verleggen focus track:** Behoud het mastertrack American Studies en zet tegelijkertijd in op het bestuderen van de Verenigde Staten als een provincie in de wereld.
- **Verbreed de docentenpoule:** Maak meer gebruik van de kennis en knowhow van docenten bij andere leerstoelgroepen.

Publieksgeschiedenis

- **Uitbreiding Instroommomenten:** Overweeg de uitbreiding van instroommomenten (in het tweede semester) onder voorbehoud van meer personeel.
- **Educatieve Master:** Bij ontwikkeling van een nieuw track in de educatieve master zou de capaciteit verhoogd kunnen worden.

Holocaust & Genocide Studies

- **Samenwerking NIOD:** Verbeter de samenwerking met het NIOD en zorg voor duurzaamheid en goede synchronisatie van onderwijspraktijk.
- **Internationale Studenten:** Trek een grotere internationale studentenpopulatie aan door verbeterde voorlichting en selectieprocedure.

Stadsgeschiedenis, Militaire Geschiedenis, Geschiedenis Internationale Betrekkingen

- **Adequate Bezetting:** Zorg voor adequate personele bezetting gezien mogelijke groei en aankomende pensioenen.

Global (In)justice and Societal Transformation

- **Ondersteuning CEDLA:** Ondersteun CEDLA om het nieuwe mastertrack te ontwikkelen, gericht op transdisciplinair onderzoek naar wereldwijde onrechtvaardigheid en maatschappelijke transformaties.
- **Inbedding Geschiedenis:** Zorg ervoor de GIST bij de opleiding geschiedenis of bij een toekomstig World Studies wordt ondergebracht.

Duitslandstudies

- **Nieuwe Afspraken:** Voer gesprekken over nieuwe en heldere afspraken tussen DIA en FGw.
- **Scenario's uitwerken:** Werk de hierboven geschetste scenario's verder uit en stel een tijdplan op in overleg met DIA en afdeling.

Educatie en Communicatie in de Mens- en Maatschappijwetenschappen

- **Communicatiegerichte Track:** Ontwikkel een track met een focus op communicatie in plaats van educatie, waarbij studenten zich ontwikkelen tot educatieve (media)makers en publiekswetenschappers.
- **Afbouwen opleiding:** Ontmantel de opleiding als het bovenstaande niet kan.

Research Master:

- **Volgt later.**

Clusteroverstijgende Doelen

- **Verken de mogelijkheden om World Studies op te richten.**
- **Implementeer een andere manier om stages te bekostigen in de OTV.**
- **Zet faculteitbreed in op onderwijs voor early- en mid-carreer-studenten.**
- **Ontwikkel AI initiatieven met Media Studies.**

Algemene Strategische Doelen

Omgevingsgericht Leren

- **Placemaking en Community Engaged Learning:** Integreer community engaged learning- en placemaking-initiatieven in het curriculum door samen te werken met lokale instellingen, bewoners en organisaties.
- **Stedelijke omgeving:** Maak meer gebruik van de historische, hedendaagse en toekomstige stedelijke omgeving van Amsterdam in het onderwijs.

Archieven en Democratie

- **Leerlijn Ontwikkeling:** Ontwikkel een leerlijn door de bachelor en masterprogramma's die de (on)macht van AI, archieven, democratie en burgerschap omvat. Deze leerlijn moet de bescherming en analyse van informatie en kennis in tijden van crises benadrukken.
- **Toegang tot Informatie:** Verbeter de vaardigheden om (historische) informatie en kennis te vinden van studenten. Iedere geschiedenisstudent zou tijdens zijn opleiding een keer naar het IISG, het NIOD en het stadsarchief moeten gaan om daar een opdracht uit te voeren. Dit geldt ook voor historische musea in de stad.
- **Synergie Onderwijs en Onderzoek:** Versterk de samenwerking tussen onderwijs en onderzoek door studenten beter te betrekken bij de onderzoeksgroepen van ASH en vice versa.
- **Poortwachters:** Leid de geschiedenisstudenten van de toekomst op tot poortwachters in de strijd tegen desinformatie, illiberalisme, polarisatie en uitbuiting. Dit omvat bronnenkritiek, beeldanalyse, toegang tot en verspreiding van kennis, en het vermogen om verschillende inzichten bij elkaar te brengen en ontwikkelingen te duiden.

Postkoloniale Samenlevingen

- **Diversiteit en Inclusie:** Verhoog de aandacht voor thema's buiten Europa en voor gemarginaliseerde groepen en hun geschiedenissen in de directe omgeving, Nederland en de wereld.
- **Curriculum Herziening:** Bekijk waar in het curriculum meer aandacht kan worden besteed aan postkoloniale samenlevingen en de doorwerking van het koloniale verleden.

Slimmer en Fijner Werken

- **Werkdefinitie en Team-Alignment:** Gebruik de werkdefinitie van werkdruk van de Universiteit Utrecht en maak afspraken binnen teams voor fijner en/of efficiënter werken.
- **Technologie en Werkdruk:** Introduceer op een verstandige wijze nieuwe technologieën en werkwijzen die werkdruk verder kunnen verlichten en efficiënter werken mogelijk maken.

Arbeidsmarktvoorbereiding

- **Voorlichting en Netwerken:** Versterk bestaande initiatieven zoals de beroependag en voorlichting over stages.
- **Programma Alumnikring:** Ontwikkel een creatief programma in overleg met de hernieuwde alumnikring geschiedenis om mastertracks beter aan te laten sluiten bij de arbeidsmarkt.

Cluster K&C

Strategische agenda

- Samenvoegen Theaterwetenschappen en International Dramaturgy.
- Schaalvergroting door verplichte vakken van de ene track open te stellen voor keuzevakkers van de andere track. Daarnaast mogelijk grotere gedeelde hoorcolleges, bredere keuzevakken. Dit alles ook voor studenten uit de 1Ma's. Kanttekening hierbij is dat een groot hoorcollege weliswaar goedkoper is, maar het openstellen van de huidige verplichte vakken de studenten meer opties biedt dan het vervangen van enkele van deze vakken voor een groot hoorcollege. Een combinatie wordt thans ook overwogen.
- Het invoeren van hybride/flexibele leerroutes. Het cluster gaat hierover in gesprek met de clusters L&T, ACASA, Neerlandistiek en Filosofie. Voordelen en randvoorwaarden van flexibilisering zijn:
 - Meer inclusie en diversiteit door meer gelijkwaardigheid van de studenten en hun kennisniveau, door het respecteren van de persoonlijke intellectuele ontwikkeling en belangstelling van de studenten en doordat er meer opties zijn.
 - Samenwerking over opleidings- en trackgrenzen heen verder benutten.
 - Het opzetten van een duidelijke informatie-infrastructuur waarbij consequent over en weer verwezen wordt en de mogelijke leerroutes / specialiserende vakkenpakketten voor iedereen duidelijk zijn.
 - Een duidelijke plaats van de duMa's in het onderwijscluster maakt deze minder kwetsbaar.
 - Stroomlijning van de programma's is essentieel. Bij flexibele leerroutes is stroomlijning van alle programma's nodig, waarbij het probleem van de plaats van de stages in de duMa's (studenten doen in veel programma's hun stage voorafgaand aan de scriptie, maar blijven daar veelal te lang "hangen", waardoor de scriptie in het gedrang komt en studievertraging ontstaat) ook opgelost kan worden, dit in samenhang met de vraag in hoeverre de scriptie nog de geëigende eindtoets is. Wellicht kan er richting een einddossier gewerkt worden.
 - Handhaving signatuur van de tracks is belangrijk, ook voor de studiekeizers.
 - De onderwijs- en toetsvormen moeten onder de loep genomen en waar mogelijk aangepast.
- Mogelijkerwijs zwaluwstaartconstructie als route: alle studenten starten in 1Ma als solide basis, doorstroom naar reMa of duMa. Deze optie draagt ook bij aan inclusie, want niet alleen de persoonlijke intellectuele ontwikkeling wordt gerespecteerd, ook een niet lineaire scholingsachtergrond. Een schakelprogramma biedt dan trapsgewijs ook toegang tot een volledige duMa of een reMa.
- Mogelijke aanpassingen op vakniveau. Enkele ideeën om te verbreden en om meer rendement en studeerplezier te creëren:

- Bestaande hoorcolleges die binnen een groter vak horen kunnen voor 3 of 6 punten aangeboden worden. Hier is tijdens een brainstorm in het docententeam veel animo voor gebleken. Bij KGS en MW liggen plannen klaar om de zes hoorcolleges die de eerste helft van een specialistisch vak bestrijken (tweede deel blijft seminar) voor 3 punten open te stellen voor geïnteresseerde keuzevakkers. CCA zou het eerste deel van CCA: Tools, Histories & concepts willen aanbieden als hoorcollege inleiding interdisciplinair onderzoek voor 6 EC (tweede deel blijft seminar) en openstellen voor keuzevakkers. Het tweede deel van CCA zou zelfs ook tot hoorcollege omgevormd kunnen worden en aantrekkelijk gemaakt voor een grotere groep.
- Ook is er veel animo gebleken voor het organiseren van lezingenreeksen door vakgenoten: inspirerende reeksen waar ook studenten kunnen aanschuiven voor 3 of 6 punten, een breder aanbod dus voor studenten, dat kostenneutraal is en wel studiepunten genereert. De externe vakgenoten (en wij, intern) geven de lezingen, de toetsing hebben wij intern in de hand. CA en CCA, KGS en TW hebben al aangegeven graag dergelijke lezingenreeksen door vakgenoten aan studenten aan te willen bieden. Er zijn meer coördinatoren die hiervoor voelen.

Plan van aanpak

Doelen:

- Vergroten instroom vakken / creëren nieuw(e) vak(ken), aantrekkelijk en toegankelijk voor grotere groepen studenten (binnen en buiten cluster en FGW);
- Creëren overkoepelend / opleidingsbreed vak;
- Herbezien / hervormen scriptiewerkgroepen (Thesis Seminars / Research Seminars / Winterschools etc.) met ECT's. De voorkeur gaat uit naar een vorm zonder ECT's bovenop die voor de scriptie zelf, maar die wel enige begeleiding in groepen biedt (intervisiegroepen zonder ECT's en een of enkele HC's; verdere scriptievoorbereiding in de reguliere vakken onderbrengen);
- Specialisaties afbouwen en omvormen tot specialisatiepakketten van 12 ECT's die ook door studenten van buiten de tracks gekozen kunnen worden;
- Flexibele leerroutes;
- Opheffen 1Ma Theatre Studies en onderbrengen bij duMa International Dramaturgy.

Aanpak en tijdpad 1Ma's:

Januari 2026:

Scriptiegroepen en overkoepelend vak:

Overleg coördinatoren 1Ma's over opheffen van:

CCA: *Thesis Seminar CCA* S1B3 (6 EC) 170 uur

KGS *Research Seminar* S1B3 (6 EC) 150 uur

KCP: *Practicum Kunst, cultuur en politiek: onderzoek en debat* S1B1-3, (6EC) 110 uur

MW: *Music Studies Extension* S1B3 (6 EC), 110 uur

THW: *Winter School* S1B3 (6 EC; ook voor IDR) 40 uur

en vervangen door:

-Een overkoepelend / opleidingsbreed vak in S1B3, aantrekkelijk en toegankelijk voor studenten, toegankelijk voor grotere groepen studenten (binnen en buiten cluster en FGW) (ca. 340 uur);

-Een hoorcollege over de scriptie (AI, Bibliotheek, Ethische Commissie etc.) (8 uur) en intervisiegroepen (24 uur per groep) zonder ECT's (8 groepen, 192 uur). Hoe dit werkt zal gemonitord en geëvalueerd worden.

Overleg met alle coördinatoren is inmiddels afgerond en consensus is bereikt (**15 januari**).

De scriptievakken met ECT's worden geschrapt en vervangen door een hoorcollege en intervisiegroepen zonder ECT's in S1B3.

Studenten kunnen in dat blok (S1B3) kiezen uit het overkoepelende / opleidingsbrede en tweetalige 6 ECT's-vak "Art and Culture today" of "Humanities today" (werktitel) en het overkoepelende / opleidingsbrede en tweetalige 6 ECT's-vak "Meeting the Field" (werktitel), waarvan het eerste vooral academisch gericht (wetenschappelijke perspectieven) is en het tweede zich meer op het werkveld concentreert. Het vak brengt het brede spectrum aan disciplines en onderzoekszwaartepunten en -methoden binnen het cluster alsmede de reikwijdte van het werkveld voor het voetlicht.

Beide vakken zullen worden gegeven in samenwerking door docenten van het hele cluster en zullen als keuzevak opengesteld worden voor studenten van binnen en buiten het cluster. De vakken zullen in het Engels worden gegeven, maar, om te voldoen aan de taaleisen van verschillende programma's, met de mogelijkheid tot toetsing in het Nederlands.

Specialisatiepakketten en flexibele leerroutes vanuit de 1Ma's:

Alle tracks, behalve KCP (geen specialisaties), met specialisaties / leerpaden hebben specialisatiepakketten van van 12 ECT's. Muziekwetenschap wijkt af (meer specialisatievakken per richting). Daarover zal in januari nog in gesprek worden gegaan.

Alle tracks, ook KCP zullen aansprekende / relevante namen voor hun pakketten bedenken en nadenken voor wie deze aantrekkelijk kunnen zijn / in welke route ze passen (cluster-faculteits- en universiteitsbreed).

Openstellen en aantrekkelijk en toegankelijk maken vakken voor grotere groepen studenten (vergroten instroom):

-Met Kunstgeschiedenis is al een plan gemaakt (**15 januari**) en inhoud en naam van het van “Kunstkritiek” (12 ECT’s, S 1B1-2) zal worden veranderd in iets als “State of the Arts. Kunstgeschiedenis in de 21ste eeuw” (werktitel) en zal gaan over wetenschappelijke perspectieven in de kunstgeschiedenis (zoals materialiteit, kunstkritiek, object biographies etc.).

De cursus brengt de reikwijdte van de staf en hun onderzoekszwaartepunten en -methoden voor het voetlicht. Dit zal een waardevolle aanvulling zijn op het curriculum en het verlies van de scriptiegroep (Research Seminar) meer dan goed maken.

Daarnaast wordt het eerste deel van het vak aangeboden als een hoorcollegereeks (6 ECT’s, S1B1) en opengesteld voor alle studenten (cluster, faculteit, universiteit); het tweede deel (6 ECT’s, S1B2) blijft met name bedoeld voor Kunstgeschiedenisstudenten.

-De coördinatoren van de ander vier tracks hebben de opdracht te bezien of iets dergelijks ook in hun track mogelijk is.

Verder tijdspad 1Ma:

-**Februari 2026:** staf wordt via de stafvergaderingen op de hoogte gebracht van de wijzigingen (intervisiegroepen en een HC in plaats van vakken met ECT’s en een clusterbreed vak in S1B3), bij KGS ook van de wijziging aan Kunstkritiek, mogelijk ook bij andere capaciteitsgroepen van dergelijke initiatieven.

-**Februari/maart 2026:** wijzigingen in de OERen: de 6 ECT’s van de scriptiegroepen worden overgeheveld naar het overkoepelende vak, maar de groepen (intervisiegroepen) ter ondersteuning van het scriptieproces blijven bestaan. Naam Kunstkritiek (en mogelijk nog andere namen van vakken in andere 1Ma’s) worden gewijzigd.

-**Februari 2026:** specialisatiepakketten hebben relevante namen.

-**Februari 2026:** gesprek met voorlichting/communicatie over de informatievoorziening over de specialisatiepakketten als keuzemogelijkheid clusterbreed. Ook zullen de twee overkoepelende vakken als keuzemogelijkheid onder de aandacht moeten worden gebracht. Informatievoorziening wordt aangepast.

-**Maart-mei 2026:** ontwikkeling van de twee overkoepelende / opleidingsbrede vakken (trekkers Joost de Bloois en Timo Koren) en omvorming Kunstkritiek tot twee componenten met andere, bredere inhoud (trekkers Elmer Kolfin en Noortje de Leij) en administrering wijzigingen (verdwijnen scriptievakken en nieuw nummer opleidingsbrede vakken, Kunstkritiek moet twee nummers krijgen).

Aanpak opheffen 1Ma Theatre Studies en onderbrengen bij duMa International Dramaturgy:

In november 2025 is het plan voorgelegd aan de OC, maar in de capaciteitsgroep bleek daar geen consensus (meer) over te bestaan. De OC heeft daarom haar advies uitgesteld. De OPD

is langsgesleaan bij de stafvergadering van TW en consensus is bereikt (**12 januari**). Het team kan dus nu doorgaan met het verder uitwerken van het nieuwe programma. Daarbij zijn de volgende aspecten van belang:

- Er dient een robuust kernprogramma voor de hele opleiding te zijn (dus een ruime overlap tussen de twee specialisaties);
- Er dient vrije keuzeruimte van 12 EC te zijn, zodat studenten meer keuzevrijheid hebben en keuzevakpakketten van andere opleidingen kunnen kiezen, alsmede uit financiële overwegingen;
- Studenten kunnen zich specialiseren door middel van de vrije keuzeruimte, de stage, en (indien financieel haalbaar) door middel van gebonden keuzevakken;
- Bij het ontwikkelen van het programma is het ook goed om na te gaan wat de ontwikkelingen binnen de BA Theaterwetenschappen zijn en wat dit betekent voor de doorstroom naar het nieuwe International Dramaturgy, en wat het inhoudelijke onderscheid met APRS is.

Het plan zal verder besproken worden met de Onderwijsdirecteur. Belangrijke kwestie is de opdracht van de GSH tot het terugbrengen van de specialisaties tot pakketten van 12 ECT's. Dit past niet bij het plan, want de nieuw in te richten “academische specialisatie binnen International Dramaturgy (nieuwe naam gewenst) heeft zelf ook verschillende leerpaden.

Verder tijdpad opheffen 1Ma Theatre en wijziging International Dramaturgy:

-Februari 2026: plan Theatre/Dramaturgy wordt bijgesteld en verder uitgewerkt en opnieuw voorgelegd aan de OC, waarna een positief advies verwacht wordt. Plan Theatre/Dramaturgy wordt besproken in DB waarna OPD feedback vanuit DB verwerkt

-Maart/april 2026: plan naar Medezeggenschap en informatiebijeenkomst met vertegenwoordiger(s) OR, FSR, OC, opleiding, DB en Onderwijsbeleid

-April/mei 2026: advies of instemming FSR en OR

-Mei 2026: DB neemt definitief besluit en wijziging UvA Nose

-Juni 2026: wijziging Studielink AcZ

-Juli en augustus 2026: wijziging verwerkt in communicatie en werving

-Maart 2027: wijziging is opgenomen in OER

-September 2027: gewijzigd programma gaat van start

Aanpak duMa's en Tijdpad

Januari 2026:

Scriptiegroepen, Internship Seminars en overkoepelend vak:

De Internship Seminars worden per 26-27 opgeheven. Daarvoor in de plaats wordt 16 uur gegeven voor een start- en een terugkomdag. Dit is besproken met de betreffende coördinatoren.

Hetzelfde geldt voor de vakken die voorbereiden op de scriptie met ECT's. Deze zijn opgeheven. Voor deze laatste vakken komen in de plaats, net als in de 1Ma, enkele intervisiegroepen en een HC, zonder ECT's. Hoe dit werkt zal gemonitord en geëvalueerd worden.

Door deze bezuiniging (en enkele andere bezuinigingen) wordt ruimte gecreëerd voor een overkoepelend vak en een aantrekkelijk keuzevak dat toegankelijk is voor studenten van binnen het buiten het cluster.

Overleg met alle coördinatoren van de duMa's (**20 januari**):

Het 1Ma-opleidingsbrede en tweetalige 6 ECT's-vak "Art and Culture today" of "Humanities today" (werktitel) en clusterbrede en tweetalige 6 ECT's-vak "Meeting the Field" (werktitel) in S1B3 kan ook voor de studenten in de duMa's interessant zijn. De docenten van duMa's zullen in deze vakken participeren.

Door onder meer het opheffen van de Internship Seminars en de vakken die voorbereiden op de scripties is bezuinigd en zijn tegelijkertijd uren vrijgemaakt voor een aantrekkelijk keuzevak vanuit de duMa's en een nieuw overkoepelend vak voor de duMa's Erfgoed. Trude Dijkstra is daar de trekker van.

Vanwege de aanpassingen aan de programmering van de track, is een gezamenlijk verplicht kernvak voor alle duMA's niet haalbaar voor 2026-2027. Dit wordt dus 2027-2028. 'Who Owns the Past' is een goede optie als overkoepelend gezamenlijk vak. Er zal dus voor 2027-2028 gewerkt worden aan het creëren van ruimte in de programma's voor het gezamenlijke vak en zullen de mogelijkheden voor opschaling van 'Who Owns the Past' onderzocht worden.

Een aantrekkelijk keuzevak voor studenten van binnen en buiten het cluster zal wel voor 2026-2027 gerealiseerd worden. Zie hieronder.

Vergroten instroom vakken / creëren nieuw(e) vak(ken), aantrekkelijk en toegankelijk voor grotere groepen studenten

Vanwege het verdwijnen van een zevental keuzevakken in het cluster en vanwege het vergroten van het rendement van en een prominentere plaats voor de erfgoedduMa's in het cluster, is in het lopende jaar al ingezet op het breder openstellen van de verplichte vakken. Dit is mondeling geëvalueerd op de vergadering van **20 januari**. Dit loopt goed.

Voor 2026-2027 zal een aantrekkelijk en breed toegankelijk keuzevak ontwikkeld worden. Aangezien keuzevakken niet in de OER hoeven te worden opgenomen is er iets meer speling. Met dit keuzevak willen we niet alleen veel studenten van buiten het cluster trekken, maar willen we ook iets bieden waar veel studenten van ons cluster zich voor zullen willen inschrijven zodat we deze studenten niet 'kwijtraken'. Zij hebben sinds 2025-2026 immers, wegens het verdwijnen van zeven keuzevakken, binnen ons cluster niet veel meer te kiezen. Het vak zal ook de erfgoedmasters meer in het daglicht zetten. Het vak zal in het Engels worden gegeven, maar, om te voldoen aan de taaleisen van verschillende programma's, met de mogelijkheid tot toetsing in het Nederlands.

Specialisatiepakketten en flexibele leerroutes vanuit de duMa's:

Een goed voorbeeld is Restitution Studies. Dit is een samenhangend pakket van 12 ECT's dat veel aftrek vindt van buiten het track H&MS. Op **20 januari** is besproken worden welke pakketten de andere tracks kunnen aanbieden en welke aansprekende relevante namen ervoor gevonden zijn. Probleem bij de 12-puntenpakketten is AoN. Te bespreken met de Onderwijsdirecteur.

CAC en AoN:

Over CAC en AoN zal in januari worden gesproken met de Onderwijsdirecteur. Ook de naamsverandering zal dan aan de orde komen. De naam AoN dekt al geruime tijd de inhoud niet en blijft ook niet erg aantrekkelijk.

Intussen zal worden onderzocht of al voor 2026-2027 de tutorials en het vak bij de Nationale Onderzoeksscholen kunnen worden afgeschaft. Ook zal worden nagegaan waarom de stage in CAC 60 EC is terwijl deze bij andere DuMA's 30 EC is. Ook is de vraag wat nog de samenwerking tussen het Rijksmuseum en AoN zijn en wat de afspraken tussen de VU en CAC zijn en hoeveel studenten de VU trekt. Een andere vraag is waarom AoN twee jaar duurt. Als de tutorials en het vak bij de Nationale onderzoeksscholen en het Thesis Seminar worden afgeschaft, ontstaat er veel keuzeruimte én resten er nog altijd vier vakken binnen de specialisatie AotN, die geen onderdeel zijn van de specialisatie CAC. Daar is tegenin te brengen dat een vak ervan wordt verzorgd door een bijzonder hoogleraar en twee vakken gedeeld worden met de IMA Kunstgeschiedenis. Het vierde vak is een excursievak.

Verder tijdspad duMa:

-Februari 2026: staf wordt via de stafvergaderingen op de hoogte gebracht van de wijzigingen (intervisiegroepen en een HC in plaats van vakken met ECT's en een nieuw keuzevak voor 26-27 en een overkoepelend vak voor 27-28.

-Februari/maart 2026: wijzigingen in de OERen minimaal: de 6 ECT's van de scriptiegroepen worden overgeheveld naar het overkoepelende vak, maar de groepen (intervisiegroepen) ter ondersteuning van het scriptieproces blijven bestaan.

-Februari 2026: specialisatiepakketten hebben relevante namen en thema aantrekkelijke keuzevak is bekend.

-Februari 2026: gesprek met voorlichting/communicatie over de informatievoorziening over de specialisatiepakketten als keuzemogelijkheid clusterbreed. Ook zal het nieuwe keuzevak voor het voetlicht gebracht moeten worden.

-Maart-mei 2026: ontwikkeling van het keuzevak en administrering wijzigingen (verdwijnen scriptievakken.

-Doorlopend: de programmering van de tracks wordt gezien en gestroomlijnd / aangepast om ruimte te maken voor een overkoepelend / opleidingsbreed vak in 2027-2028 en er wordt nagedacht over de inhoud van dit vak (waarschijnlijk wordt dit een uitbouw van 'Who Owns the Past').

Aanpak specialisatiepakketten en flexibele leerroutes, clusteroverstijgend:

Januari:

Startgesprek OPD en TLC (Jolanda Broex) (16 januari 2026). Uitgelegd wat de bedoeling is (gedeelde vakken, vakken en specialisatiepakketten faculteitsbreed openstellen met een bijbehorende informatieinfrastructuur, onderwijszwaartepunten in kaart brengen en de harmonie daarin opzoeken) en doelen zijn (financiële duurzaamheid, inclusie, arbeidsmarkt onder loep nemen en mogelijk bijbehorende uitstroomprofielen definiëren). Jolanda Broex kan ondersteunen bij ontwerp panelgesprek met studenten, literatuur zoeken voor didactische onderbouwing plan en didactische ondersteuning bij opschalen vakken.

De deelnemers aan het project zullen zijn:

Daan Wesselman, Luuk Huitink, Elsbeth Brouwer, Monique Flecken, Anne van Wageningen en/of Jacqueline Borsje.

Verder tijdspad flexibele leerroutes:

-Januari/februari 2026: gesprek met Voorlichting/Communicatie over de informatie-infrastructuur en gesprek met Anna-Malin Sandström en Marie-Elise van de Hoek Ostende (deze laatste op 22 januari) over uitstroomprofielen en arbeidsmarkt.

-Januari/februari 2026: startgesprek deelnemers (met een datum voor aanleveren nadere informatie op grond waarvan het studenten gesprek kan plaatsvinden. Besproken zal worden:

Wat zijn de wensen per cluster?

In hoeverre staan de vakken open voor studenten van buiten de eigen track / opleiding / cluster?

Zijn er al pakketten van 12 EC (2 x 6 EC)?

Voor welke andere tracks / opleidingen zouden deze pakketten interessant kunnen zijn?

Programmeerkader: wanneer is de keuzeruimte en wanneer worden de pakketjes aangeboden?

Wat zijn de onderwijszwaartepunten en welke vakken zijn er die eventueel in meerdere opleidingen op het vaste programma kunnen komen te staan?

Hoe willen wij deficiënties (kennis en skills) van studenten van buiten de eigen opleiding oplossen. Dat moet vooraf in de studiegids. Het hoeft niet allemaal tegelijk, maar dat zijn oplossingen op termijn.

Zouden flexibele routes van invloed zijn op de uitstroomprofielen? Bijvoorbeeld “filosofisch” / “politiek” / “historisch”.

Wat zouden we nodig hebben om de vakken op te schalen?

Hoe pakken we het studentonderzoek aan?

-Februari/maart 2026: terugkoppeling naar Jolanda en voorbereiding panelgesprek met studenten

-Maart 2026: studentonderzoek. Minstens 5 (studentleden OC's?)

-April 2026: tweede bijeenkomst, terugkoppelen resultaten studentenonderzoek en opzet rapport (met enige didactische onderbouwing en eventuele mogelijke oplossingen voor deficiënties en opschalen)

-Mei 2026: rapport door OPD K&C

Cluster L&T

Strategische agenda

- De track Language, Literature and Education zal verdwijnen. Deze track heeft geen eigen vakken dus je zou kunnen stellen dat het gratis ca 10 studenten per jaar oplevert, maar die zijn natuurlijk niet gratis en daarbij zijn studenten ook kritisch over het ontbreken van educatieve stages. Komt nog bij dat door deze groep kernvakken van de master Educatie in het Engels moeten worden aangeboden en daar zijn de studenten zeer ontevreden over.
- Vertaalwetenschap trekt al jaren heel erg weinig studenten, dus het voorstel om die track op te heffen is akkoord. Utrecht heeft een volwaardige opleiding, die overigens ook een dalende instroom laat zien. De bestaffing van deze track is ook problematisch. Bepaalde vakken uit deze track zouden wel heel interessant kunnen zijn voor andere opleidingen (Comparative Literature en Redacteur/Editor) zoals vertalen en AI en het vertaalatelier: bij voldoende belangstelling als keuzevak aanbieden.
- De track Literature, Culture and Society wordt ook opgeheven, maar de twee kernvakken gaan de basis vormen voor een specialisatie binnen de track Comparative Literature. De keuzeruimte wordt ingevuld met Masterlanguage vakken zodat taalspecifiek onderwijs gewaarborgd blijft voor de studenten met een talenbachelor. Daarnaast kunnen deze studenten in Engelstalige modules teksten in andere talen lezen. De nieuwe specialisatie moet wel voldoende eigen identiteit hebben en goed gemonitord worden; als de belangstelling van de studenten achterwege blijft, moet het programma opnieuw worden bekeken.
- De opleiding Linguistics wordt verzocht om specialisatiepakketten in te richten die zowel inhoudelijk als financieel duurzaam zijn. Ook binnen de opleiding Linguistics moet ruimte worden geboden voor het volgen van modules Masterlanguage.
- Afstemming met actielijn 1 voor de doorstroom vanuit de nieuwe talenbachelor.
- Er wordt een 6 EC hoorcollege ingericht voor zowel de opleiding Linguistics als de opleiding Literary Studies. Het Thesis Seminar binnen beide opleidingen wordt ook een gedeeld vak. Grote keuzevakken binnen Literary Studies eventueel ook opschalen naar een hoorcollege.
- De GSH-directeur richt een taskforce Educatie in en vraagt daarbij onder andere om advies omtrent de 2-jarige master Educatie.
- Clusteroverstijgende initiatieven: GSH-breed onderzoeken hoe en waar de opleidingen L&T kunnen bijdragen aan het onderwijs van de hele faculteit.
- Het DB neemt een strategische keuze ten aanzien van de opleiding Midden-Oostenstudies.

Plan van aanpak

MA Literary Studies		
<i>Stap</i>	<i>Acties</i>	<i>Wie & wanneer</i>
	Goedkeuring toekomstplannen	DB (feb 2026)

Traject track Literature, Culture and Society opheffen	Nader overleg OC Voor zomer 2025 zijn de toekomstplannen al besproken en was de OC akkoord, moet alleen nog officieel (her)bevestigd	OPD + OC (feb/mrt 2026)
	Overgangsregeling voor pre-MA studenten formuleren in OER	OPD + OC (instemming?) jan/feb 2026
Bepalen nieuw programma vanaf 2027-28	Opstellen model begroting vanaf 27-28, om te weten hoeveel modules gegeven kunnen worden - Succesvolle/zelfbedruipende modules blijven behouden (dit is de meerderheid van de huidige modules – ook uit de op te heffen track LCS met uitzondering van de taalspecifieke modules) - Kleinschaliger modules (rendementen <20, op basis van specifieke expertise of taalspecialisatie) zijn afhankelijk van budgettaire ruimte mogelijk gemaakt door opschaling	OPD + Hidma (feb/mrt 2026)
	Vaststellen van de namen van specialisatierichtingen binnen de track Comparative Literature (1 = theoretisch, 1 comparatief van aard)	OPD + programmacoördinatoren + betrokken staf (+evt. afdeling C&M) (voorjaar 2026)
	Selectie van vak (bestaand of nieuw) van 6EC in blok 1 voor gehele cohort van de 1MA	OPD + programmacoördinatoren (voorjaar 2026)
	Selectie van vakken geschikt voor opschaling	OPD + programmacoördinatoren + betrokken staf (voorjaar 2026)
	Invulling van blok 3 - Doel: opschaling/goedkoper dan de huidige 300u voor alle studenten - Keuze is ofwel thesis seminar in vernieuwde vorm voor gehele cohort (grotere schaal)	OPD + programmacoördinatoren + betrokken staf (voorjaar 2026) Uitwerking door coördinatoren + docenten (voorjaar 2027)

	• Ofwel een reflectietraject verspreid over het hele jaar	
	Bepalen in welke vorm doeltaalonderwijs nog behouden kan blijven ten behoeve van EduMA en andere lerarentrajecten (concreet: FRA + DUI, tutorial-achtige constructie? MALA?) • Doel van “vliegreun” in taal wordt losgetrokken van andere onderwijsdoelen	OPD + taskforce educatie + betrokken staf (voorjaar 2026)
Afstemming met plannen Actielijn 1	Doorlopend overleg	OPD + Jan Rock

MA Linguistics

<i>Stap</i>	<i>Acties</i>	<i>Wie & wanneer</i>
Traject van opheffen alle tracks	Goedkeuring toekomstplannen	DB (feb 2026)
	Nader overleg OC • Voor zomer 2025 zijn de toekomstplannen al besproken en was de OC akkoord op hoofdlijnen, moet nog officieel (her)bevestigd	OPD + OC (feb/mrt 2026)
	Overgangsregeling voor pre-MA studenten formuleren in OER • Ten aanzien van huidige tracks General Linguistics en Language & Society: hiervoor valt eenvoudig een overgangsregeling te formuleren • T.a.v. Language, Literature and Education, en Vertalen ligt dit een stuk lastiger, aangezien er per 27/28 modules zullen verdwijnen. Dit vraagt nog om een oplossing	OPD + OC (instemming?) jan/feb 2026 + afd. onderwijsbeleid
Bepalen nieuw programma vanaf 2027-28	Opstellen model begroting vanaf 27-28, om te weten hoeveel modules gegeven kunnen worden	OPD + Hidma (feb/mrt 2026)

	• Succesvolle/zelfbedruipende modules blijven behouden • Kleinschaliger modules zijn afhankelijk van budgettaire ruimte mogelijk gemaakt door opschaling • Afhankelijk van schatting studentenaantal 1MA + aantal studenten in RMA dat deze modules gaat volgen + evt. vanuit andere richtingen (bijv. DuMA NT2, 1MA Filosofie, 2MA Filosofie, Red/Ed)	
	Vaststellen mogelijke invulling modules en specialisatiepakketten • Er zijn al diverse gesprekken geweest, maar afhankelijk van budgettaire ruimte moet de invulling nu concreter worden	OPD + programmacoördinatoren + betrokken staf (voorjaar 2026) Uitwerking door coördinatoren + docenten (voorjaar 2027)
	Uitwerken mogelijke constructies voor taalspecialisatie binnen modules • Dit wordt een grotere operatie in meerdere stappen, met o.a. afdeling/cap-groepen + ACLC, en een bredere ronde met ook alle taalkundigen uit LTW/MVTC/NRL • Doel is teams samen te stellen over afdelingen heen, die de specialisatievakken/pakketten kunnen dragen • Voorbeelden: clinical linguistics, multilingualism, sociolinguistics, etc.	OPD + programmacoördinatoren + betrokken staf (voorjaar + najaar 2026)
	Programmatische invulling van methodologische module (6EC) voor gehele cohort in blok 1	Coördinator + staf (voorjaar 2026)
	Bepalen of doeltaalonderwijs nog behouden kan blijven in enige vorm ten behoeve van EduMA en andere	OPD + taskforce educatie + betrokken staf (voorjaar 2026)

	lerarentrajecten (concreet: FRA + DUI, tutorial-achtige constructie? MALA?) Doel van “vliegrepen” in taal wordt losgetrokken van andere onderwijsdoelen	
	Invulling blok 3	OPD + programmacoördinatoren + betrokken staf (voorjaar + najaar 2026)
Vraagstuk DuMA Taalwetenschap: NT2	Verkenning van mogelijkheden - Mogelijkheid van DUMA NTW omvormen naar DuMA Toegepaste Taalwetenschap? - Richtingen: NT2, Clinical? - Vraagstuk: DuMA modules laten gebruiken uit IMA	OPDs + coördinatoren & staf (voorjaar 2026, concrete knopen zullen op korte termijn moeten worden doorgehakt)

Educatie en Communicatie in de Talen		
<i>Stap</i>	<i>Acties</i>	<i>Wie & wanneer</i>
Behoud EduMA Talen	Goedkeuring van toekomstplannen & strategische keuze voor behoud EduMA Talen	DB (feb 2026)
	Nader overleg OC Voor zomer 2025 zijn de toekomstplannen al besproken en was de OC akkoord op hoofdlijnen, moet nog officieel (her)bevestigd	OPD + OC (feb/mrt 2026)
Verkenning landschap & mogelijkheden	Oprichting taskforce Educatie Talen (reeds in bedrijf) Inventarisatie paden naar leraarschap, vergelijking 1+1, EduMA, HBO,	Taskforce EduMA (jan-april 2026)

	benchmark andere universiteiten • Inventarisatie struikelblokken • Aansluiting sectorplannen / actielijn 3 • Mogelijkheden in BA? Actielijn 1	
Aanpassing curriculum EduMA Talen	Omvorming kernmodules (na opheffen track LLE) • 1 module “in het klaslokaal”; 1 module communicatie buiten het lokaal (over te nemen module Wetenschapscommunicatie uit 1MA NL – danwel samenwerking) • Doel: duidelijker “communicatie” als programmadeeldeel van “Educatie en Communicatie in de Talen” • Discrete FGw/ILO semesters, teneinde snellere gang door het programma in geval van vrijstelling mogelijk te maken • Omvorming van scriptie (alleen FGw)	OPDs + coördinatoren + betrokken staf (najaar 2026 – voorjaar 2027)
Aansluiting bij BA	Overleg met vorm te geven programma Actielijn 1	OPD + coördinator + Actielijn 1
	Verkennen van meer mogelijkheden om educatie voor het voetlicht te brengen (teachers in residence waar mogelijk, verbreden van bereik Persoonlijk Assistent van de Leraar)	OPD + coördinator (vloeit ook voort uit taskforce) (voorjaar/najaar 2026)

<i>Stap</i>	<i>Acties</i>	<i>Wie & wanneer</i>
Behoud MA MOS	Goedkeuring toekomstplannen + strategische keuze voor behoud	DB (feb 2026)
	Nader overleg OC	OPD + OC (feb/mrt 2026)
Verkenning inbedding programma's	Verkenning mogelijkheden voor MOS t.a.v. nieuwe MA Global Justice and Societal Transformation • Indien dit een MA geënt op regiostudies wordt, ligt het voor MOS voor de hand deel uit te gaan maken van deze nieuwe MA i.p.v. eigenstandig door te gaan. Expertis zou hier goed tot zijn recht kunnen komen.	OWD + OPDs (feb/mrt 2026)
	Verkenning mogelijkheden voor JS onder de vlag van / in verdergaande samenwerking met Geschiedenis • Gezien de expertise & profiel is de natuurlijk partner voor JS op MA-niveau Geschiedenis – niet zozeer MOS. • Uitgesprokener historisch profiel zou ook meer keuzevakinstroom vanuit Geschiedenis mogelijk kunnen maken	OWD + OPDs (feb/mrt 2026)
Aanpassing huidig programma MOS (bij handhaving van huidige opzet)	Soepeler toelatingscriteria: aanpassing OER 2026-2027 • Niet alleen met minor MOS en ander pre-MA • Vakopzet in MA moet aangepast om bredere profiel van studenten te accommoderen	OPD + coördinator (jan/feb 2026)
	Selectie van huidige Nederlandstalige vakken Engelstalig maken teneinde keuzevakstudenten te trekken • Vraag is of dit al/deels in 2026-27 kan vanwege voertaal opleiding	Coördinator + staf (jan/feb 2026 / najaar 2026)
	Duidelijker maken van de beroepsgeoriënteerdheid van het programma	OPD + coördinator + betrokken staf (voorjaar 2026)

	• Prominenter maken van stages • Evt. splitsen van 12EC kernmodule waardoor 1 6EC deel expliciet op het beroepsperspectief gericht kan zijn, bijv. focus op NGOs (ook aantrekkelijk als keuzevak voor anderen)	
	Verkenning mogelijkheden samenwerking met Politicologie, naar analogie van de samenwerking die op BA-niveau bestaat	OPD + coördinator (voorjaar 2026)
Aanpassing huidig curriculum JS (bij handhaving van huidige opzet)	Mogelijkheden voor stages meer benutten (12EC stages vaker/de norm maken), mbv alle contacten van het programma	Coördinator (voorjaar/najaar 2026)
	Aanpassen constructie omtrent tutorials (bijv. individuele trajecten maar begeleid als groep en daarmee modulair goedkoper)	OPD + coördinator (najaar 2026 – wsch niet haalbaar in OER voor 26-27)
	Verkenning mogelijkheid om 12EC kernmodule te splitsen waarmee mogelijk een module van 6EC interessant gemaakt kan worden voor studenten Geschiedenis	OPD + coördinator (voorjaar/najaar 2026)

Cluster Neerlandistiek

Strategische agenda en plan van aanpak

Algemeen

- Het cluster gaat nog meer dan nu het geval is vakken delen.
- Het cluster onderzoekt of het vak Tweedetaalverwerving- en taalonderwijs gedeeld kan worden met de educatieve master(s).
- Het cluster onderzoekt, in samenwerking met Linguistics, hoe het kernpakket van de duale master NT2 verbreed kan worden zodat het aantrekkelijk is voor een breder scala van toegepaste taalkunde profielen (klinische taalkunde/ taal en gezondheid).
- De eenjarige master Neerlandistiek neemt ten minste 1 module Masterlanguage verplicht op in het programma. Deze module komt in plaats van bestaand onderwijs.
- Het cluster onderzoekt of het vak Science Communication in the Humanities (gebaseerd op huidig vak Wetenschapscommunicatie) gedeeld kan worden met de opleiding Linguistics.
- De eenjarige master Neerlandistiek reduceert het aantal aangeboden kernvakken.
- De opleiding gaat met TLC onderzoeken hoe vakken die een interdisciplinaire Neerlandistiek ondersteunen het beste vorm kunnen worden gegeven. De opleiding gaat met K&C, L&T, ACASA en Filosofie in gesprek over het flexibiliseren van het onderwijs.
- De DuMa NT2 onderzoekt mogelijkheden voor alternatieve eindproducten in plaats van de scriptie, om het diplomarendement te verhogen en een passender eindproduct te vinden. Ideeën daarvoor worden gedeeld met andere duale masters, de DuMa RedEd heeft hier ook interesse in.

Per opleiding

DuMa CIW

De opleiding is bezig met nascholing op het gebied van AI om zo nog meer kennis van AI in het curriculum te verwerken. Door kennis op het gebied van AI verder te vergroten, blijven de vakken *state of the art* en kan de opleiding ook een nog preciezer antwoord formuleren wat het betekent op een expert te zijn op het gebied van argumentatie en communicatie in een tijd met AI. Verder past ook deze opleiding in de hierboven voorgestelde uitgeverijenlijn. Het vak Argumentation and communication in organizations neemt als een van de voorbeelden ook uitgeverijen onder de loep.

In de reactie wordt gevraagd om nog meer studenten dan de redelijk stabiele instroom van rond de 20 studenten (afgezien van een dipje in 25-26, met 16 studenten). Een stijging tot 25 studenten achten we zeker wenselijk, maar gegeven de noodzaak van kwalitatief hoogstaande stages en de relatief kleine staf die de expertise heeft voor deze opleiding, lijkt ons een verdere stijging met zorg te bestuderen op haalbaarheid. Voor deze master is de capaciteitsbeperking weggehaald; we merkten dat studenten hierdoor werden afgeschrikt, en zich daarom elders voor een vergelijkbare opleiding aanmeldden. Mede door het feit dat de UvA zeer laat een bevestiging van aanmelding uitstuurt, is het cohort in 25-26 kleiner dan normaal.

DuMA NT2

De opleiding gaat, in overleg met Linguistics, inzetten op de breedte van de titel 'duale master (toegepaste) Taalwetenschap', door het integreren van meerdere mogelijke specialisaties en beroepsperspectieven.

Waarom? Op deze manier zouden we ook taalwetenschappers (uit BA programma's taalwetenschap landelijk) kunnen aantrekken, die graag een duidelijk beroepsperspectief hebben.

- Mogelijke specialisaties/beroepsperspectieven:
 - **NT2 docent**
 - Bestaande vakken 'tweedetaalverwerving en -taalonderwijs', 'leerkrachtdidactiek Nederlands als tweede taal'
 - Expert op het gebied van **taalbeleid** en meertaligheid
 - Bestaand vak 'de meertalige samenleving: beleid en praktijk', 'alfabetisering en geletterdheid'
 - Expert op het gebied van **klinische toepassingen** van de linguïstiek
 - Actie: bestaand NT2 vak herzien met een bredere focus (i.e., van 'ontwikkeling leermiddelen' naar 'diagnostiek' + inzetten vak MA Linguistics)
- Actiepunten:
 - Werven van stageplekken op deze drie gebieden
 - Herzien van vakken zodat ze breder toegankelijk zijn

MA Neerlandistiek

Het programma wordt herzien n.a.v. nieuw programmeerkader; kernvakken worden teruggebracht van 6 naar 3.

Voorstel nieuw programma:

18 EC scriptie

12 EC vrije keuzeruimte

6 EC gedeeld kernvak: Science communication in the Humanities

6 EC gedeeld kernvak: Masterlanguage vak (gebonden keuzeruimte)

De student moet nog **18 EC** vullen:

- Optie 1: drie Neerlandistiek kernvakken:
 - thematisch ingerichte, interdisciplinaire vakken
 - 1 vak taalbeheersing *meets* taalkunde, bijv. 'debat en dialoog'
 - 1 vak letterkunde, bijv. 'urgente vragen, literaire perspectieven'
 - 1 vak taalbeheersing *meets* taalkunde *and* letterkunde, bijv. 'the creative professional' of 'towards a healthy future'

- Optie 2: **twee Neerlandistiek vakken + 1 gebonden keuzevak** van 6 EC uit een lijstje kiezen (vakken van andere opleidingen).
 - 1 vak taalbeheersing *meets* taalkunde, bijv. ‘debat en dialoog’
 - 1 vak letterkunde, bijv. ‘urgente vragen, literaire perspectieven’
 - 1 gebonden keuzevak, uit:
 - Alfabetisering en geletterdheid (NT2)
 - Communication and argumentation in organizations (CIW)
 - Internationale verhalen (RedEd)
 - ...
- **Optie 3: één Neerlandistiek vak (bijvoorbeeld ‘the creative professional’ of ‘towards a healthy future’) + gebonden keuzevakpakket van 12 EC.** Bijvoorbeeld:
 - 2 vakken uit Redacteur/Editor, bijv. Redactie van vertalingen en Internationale verhalen
 - 2 vakken uit NT2, bijv. Alfabetisering en geletterdheid en De meertalige samenleving
 - 2 vakken van Linguistics (maar: voertaal probleem)
 - 2 vakken van CIW (maar: voertaal probleem)

Financieel:

Optie 1: 3 kernvakken bekostigen uit NRL kaderstelling

Optie 2: 2 kernvakken bekostigen uit NRL kaderstelling

Optie 3: 1 kernvak bekostigen uit NRL kaderstelling

- Actiepunten:
 - Nieuw opzetten twee interdisciplinaire kernvakken (een gedeeld letterkundig vak bestaat al)
 - Herzien/overzien vakken uit keuzevakpakketjes zodat deze breder toegankelijk zijn (inhoudelijk en logistiek)

DuMa RedEd

Bij de DuMa RedEd is met ingang van 26-27 een capaciteitsbeperking van 35 studenten ingevoerd. Dit is noodzakelijk vanwege het beperkte aantal beschikbare stageplekken. De opleiding zet momenteel in op het werven van studenten voor de specialisatie ‘Internationaal boekverkeer’, waar nog ruimte zit voor groei.

Aanbod keuzevakpakketten vanuit cluster Neerlandistiek voor studenten van andere opleidingen:

Impact pakket: Science communication in the Humanities + The creative professional OF Debat en dialoog

Neerlandistische letterkunde pakket: Masterlanguage letterkunde + bestaand/ te herzien letterkunde vak van NRL

Taalbeheersing (met hipper naam) pakket: Masterlanguage taalbeheersing (of: debat en dialoog) + vak bij CIW

Taalkunde pakket: Masterlanguage taalkunde + vak bij NT2

Internationaal boekverkeer pakket: Redactie van vertalingen + Internationale verhalen

Algemeen duale Masters (met name RedEd & NT2): overwegen alternatief scriptietraject

- Alternatief eindproduct, ‘meesterproef’ of praktijkopdracht
- 12 EC scriptie + 6 EC methodenvak
- Actiepunten:
 - Onderzoeken alternatief eindwerk in 26-27
 - Opzetten methodevak, ingebed in scriptietraject

Cluster ACASA

Strategische agenda

Algemeen

- De garantiefinanciering verdwijnt.
- Het diploma-rendement van beide MA's heeft aandacht; de OPD zal dit opnieuw met de coördinatoren opnemen: er zijn overigens wijzigingen in het scriptietraject voorzien die e.e.a. als het goed is soepeler zullen laten verlopen.
- De samenwerking met de VU blijft een punt van zowel zorg als potentie: de joint degrees in de BA komen er nu vanaf 27/28; het is van belang dat de MA's er niet 'bij komen te hangen' maar ook hier vol in te zetten op de voordelen van samenwerking. Het grootste punt van zorg is hier de rMA CAC, die alleen aan de VU geaccrediteerd is en als zodanig concurreert met onze eigen 1MA CAC.

Profilerende maatregelen

- De werving (m.n. onder de eigen studentenpopulatie van de UvA) moet beter; ook hier zetten we in op integratie van werving met het vernieuwde 3BA scriptietraject, alsmede op een scherpere profilering.
- Noodzaak scherpere en onderscheidende profilering. Beide opleidingen erkennen dat er helderder geprofileerd moet worden ten opzichte van concurrerende programma's.
 - Voor Archeologie betekent dit het explicieter uitdragen van de unieke combinatie van regionale specialisaties en digitale/erfgoedgerichte benaderingen.
 - Voor CAC betekent dit het uittekenen van duidelijke inhoudelijke paden binnen beide specialisaties en het versterken van de zichtbaarheid.
- Inhoudelijke zwaartepunten verbinden aan actuele benaderingen en maatschappelijke context. Er is behoefte om bestaande expertise te koppelen aan relevante thema's als erfgoed, digitalisering en professionele vaardigheden.
 - Archeologie benut hiervoor onder meer digital archaeology en erfgoedvraagstukken als profileringselement.
 - CAC onderzoekt hoe vakinhoudelijke specialisatie gecombineerd kan worden met voorbereiding op professionele loopbanen (bijv. docentschap, inclusief het docentschap geschiedenis/maatschappijleer voor studenten in de specialisatie Ancient Studies)
- Werkveldgerichtheid versterken, inclusief adviesraden en praktijkervaring. Beide opleidingen willen beter aansluiten op de arbeidsmarkt en daarvoor bestaande of nieuwe werkveldadviesraden activeren en praktijkervaring bieden.
 - Archeologie zet in op stages en praktijkgeoriënteerde invulling van vakken (zoals Research Skills, eventueel op meer veldwerkmogelijkheden).
 - CAC wil studentenprofielen beter uittekenen en de verbinding met verschillende professionele loopbanen verkennen.
- Gerichte en toegankelijke voorlichting en zichtbaarheid richting BA3-studenten én externen. Zowel interne doorstroom als externe instroom vraagt om duidelijke communicatie over inhoudelijke focus, keuzemogelijkheden en loopbaanperspectieven.

- Archeologie zal hiervoor onder andere de pre-MA-structuur moeten herzien en heldere voorlichting bieden over onder meer digital specialisaties.
- CAC moet de verschillende paden binnen de MA (Classics en AC) zichtbaar maken, ook voor een internationaal publiek.
- Diversiteit aan studentenprofielen vraagt om flexibele maar duidelijke leerpaden binnen compact programma. De opleidingen bedienen verschillende instroomprofielen en einddoelen, wat vraagt om een zorgvuldige balans tussen keuzeruimte en structuur.
 - Archeologie wil binnen het programma ruimte houden voor uiteenlopende studentprofielen, met gerichte ondersteuning bij stages en BA-inbedding.
 - CAC onderzoekt hoe het brede profiel van de BA OHW vertaalbaar is naar de meer compacte MA, via inhoudelijke paden per specialisatie.

Archeologie

- Om het aantal individuele prestaties te verkleinen verdient het aanbeveling in de specialisatie Digital Archaeology and Heritage een ‘scriptie-klas’ in te richten voor afsluitende digitale projecten, waarvoor een aantal uur gegeven wordt en verder af te zien van individuele begeleiding.
- Een aanpassing van het huidige IMA-programma (het oude en mogelijk nieuwe programma zijn als appendices bijgevoegd) is denkbaar, om de waaier aan vakken in m.n. blok 4 en 5 te verkleinen (en zo het rendement per vak te verhogen) en het programma zowel profilerender als studeerbaarder te maken en – via een paar brede ‘kernvakken’ – meer keuzevakstudenten te lokken.

Een paar specifieke aantekeningen:

- De OPD’s willen met het team archeologie in gesprek over vaktitels en de volgorde van het programma om zoveel mogelijkheden voor logische routes door dit programma voor verschillende studenten-profielen te creëren (e.g. focus op Nederland, NW-Europa, Mediterranean; Heritage, digital).
- De Research Skills worden meer projectmatig ingericht en mogelijk aan onderzoek van stafleden gekoppeld, die zich zo ook meer betrokken voelen bij het IMA-programma (financiering qua uren is hier wel een openstaande vraag). Bovendien wordt op deze manier keuzevrijheid en profileringsmogelijkheid van studenten gewaarborgd.
- Een aantal vakken kan goed ‘vermarkt’ worden, waaronder Archaeology, Museums and the Public (daar heb ik voor volgend jaar de ‘cap’ afgehaald, wat geleid heeft tot meer dan 40 aanmeldingen). Voor bepaalde vakken binnen de specialisatie Digital moeten we ons realiseren dat de capaciteit beperkt is en niet heel makkelijk is op te schroeven, in termen van docentbegeleiding en kosten voor Software. Toch verdient het aanbeveling te onderzoeken wat het ons zou opleveren als we ACASA konden presenteren als één van dé hubs in de FGW voor digital practice.

Classics and Ancient Civilizations

De hier voorgestelde maatregelen zijn nog voorlopig, omdat ze nog besproken moeten worden met betrokken partijen; maar we realiseren ons dat zeker een deel ervan zeker doorgevoerd moet worden.

- Het cluster hecht eraan de twee specialisaties te behouden. Dat betekent ook dat we de twee Classics-specifieke modules moeten behouden (dit is ook een uitdrukkelijke wens van de studenten in die specialisatie): wel vragen we ons af of de huidige methodologische titels The Language of Literature en Echoing Texts and Themes vervangen moeten worden door meer pakkende, op onderwerp gekozen titels.
- Een aanvullende manier om de filologische kant van de profilering te waarborgen/versterken is om meer pensa in het Grieks/Latijn (of ook Akkadisch) te koppelen aan bestaande vakken. Er is een risico dat Leiden door grotere keuze bekend komt te staan als dé Classics MA (hoewel ook die resultaat is van een samenwerkingsverband) – wat voor bijvoorbeeld het leveren van docenten aan de hoofdstad vrij desastreus zou zijn.
- Er is bij verschillende universiteiten behoefte om binnen MaLa na te denken over verdere samenwerking. We kunnen ons voorstellen dat een MaLa-vak een verplicht onderdeel wordt van onze programmering (nu zijn MaLa-vakken slechts keuzevakken). De MaLa-cursussen Greek and Latin Epigraphy zouden we zeker graag willen behouden: die worden door ACASA-staf gegeven en zijn in die zin voor ons profilerend, en ze lopen goed (maar hebben wel capaciteitsbeperkingen). Inmiddels is er een MaLa-overleg geweest: de programmering wordt nu niet veranderd of geïntensiveerd, dus we zullen het met de huidige vakken moeten doen – zeker mogelijk.
- Er is geopperd de IMA CAC en de IMA Arch met één hoorcollege-reeks te laten beginnen, e.g. door samenvoeging van het huidige Story vs. History: Borders and Barbarians (CAC) en Rome Beyond Rome (Arch) – maar voor de archeologen is dit een archeologisch kernvak over de NW-Europese provincies. Dat wil echter niet zeggen dat mogelijk andere combinaties niet haalbaar zijn – maar er zou uitdrukkelijk een disciplinaire component aan moeten zitten (e.g. een pensum voor classici). Een andere mogelijkheid is een groot receptievak (e.g. Antiquity on Film). Een dergelijk vak zou ook voor bijv. studenten Mediastudies en Europese Studies aantrekkelijk kunnen zijn.
- Het cluster gaat hoe dan ook nadenken over de vraag of we centrale colleges in de Ancient Studies specialisatie niet beter kunnen vermarkten. De nadruk zal dan moeten liggen op de Oudheid als ‘laboratorium’ voor het reflecteren op belangrijke vraagstukken en op interdisciplinariteit; e.g. ‘Natural Disasters in the Ancient World’, ‘Ancient Epidemics’, ‘The Colosseum’ (mogelijkheden voor integratie archeologie, materiële geschiedenis, experiential history, teksten, etc.) of ‘Maps and Navigation in the Ancient World’ (vergelijkbaar; maar hier ook met e.g. het Scheepvaartmuseum om de hoek). Zulke thema’s sluiten aan bij speerpunten uit de Sectorplannen, zoals Heritage, en ook Global Dynamics (een belangrijke nieuwe onderzoeksrichting binnen OIKOS).
- Er is al een Research Project gesneuveld (het waren er 4, nu nog 3); dat levert iets op, maar niet veel qua aantal uren. De Research Projects blijven ondertussen een manier om zeer verschillende types studenten gezamenlijk onderwijs te bieden. We denken er

ook over na om één Research Project te gaan delen met onze Erasmus partner op Cyprus (zowel profilerend als mogelijk goedkoper).

- Bij het uittekenen van ‘paden’ door een compacte MA die bij verschillende studenten-profielen past, hoort ook de mogelijkheid te kijken of we via intensievere samenwerking scherpere profielen kunnen creëren. Bijvoorbeeld: we hebben nu een vak Religion and Society: From Constantine to Muhammad en een keuzevak Ancient Judaism; zou het door verstandig uitruilen van vakken met Religiewetenschappen, Geschiedenis, K&C en Europese Studies niet mogelijk zijn een ‘traject’ ancient religion uit te stippelen voor studenten die zich daarop toe willen leggen? Idem voor andere richtingen? Hierbij staan niet alleen interessegebieden maar ook carrière-mogelijkheden centraal. Voorwaarde is dan natuurlijk dat studenten van elders ook onze ACASA-vakken komen doen vanwege het vak-rendement. De OPD’s zullen hierover gesprekken aanknopen met de OPD’s van andere clusters (bij Religiewetenschappen al gebeurd, met hoopvolle resultaten).

Cluster Filosofie

Strategische agenda

- De opleiding richt een 6 of 12 EC gedeeld vak in.
- De eenjarige opleiding richt een schakelprogramma van 30 EC in.
- De opleiding kijkt nog eens kritisch naar de toelatingscriteria.
- De opleiding komt met een toekomstbestendig voorstel voor de 2-jarige master.
Voorstel voor een gedifferentieerde evaluatie van de 2-jarige master, op twee momenten: 3 jaar na start wat betreft instroom, 5 jaar na start wat betreft diplomarendement.

Bijlage 2: menukaart Samenwerkingsmodellen en omgevings- en onderzoeksgericht onderwijs

Onderwijs, onderzoek en impact

Samenwerkingsmodellen en omgevings- en onderzoeksgericht onderwijs

Om de verbinding tussen onderzoek, onderwijs en maatschappelijke partners te versterken, ontwikkelt de afdeling Onderzoek en Impact modellen voor samenwerking tussen onderzoekers, talent en externe partijen. Deze modellen geven richting aan hoe medewerkers en studenten effectief kunnen samenwerken met externen (maatschappelijke organisaties, bedrijven, culturele instellingen, overheden en kennisinstellingen), met als doel een duurzame en betekenisvolle interactie tot stand te brengen. De faculteit streeft daarmee naar samenwerkingen die leiden tot maatschappelijke impact, bijvoorbeeld in de vorm van innovatieve oplossingen, beleidsadviezen of nieuwe kennis die bijdraagt aan actuele maatschappelijke vraagstukken.

In een voorlopige indeling zijn zeven categorieën samenwerkingsmodellen onderscheiden, waaronder *challenge based learning*, een bijzondere leerstoel en een Living Lab. Het beknopte overzicht is in de bijlage te vinden. Het impact team werkt als onderdeel van het facultaire impactbeleid in overleg met betrokken onderzoekers aan de uitwerking van randvoorwaarden per model en aan een vertaalslag naar een praktische menukaart, zowel voor intern gebruik als voor externe partners.

Bij alle modellen is samenwerking met, of uitvoering door studenten mogelijk. In het eerste model, *challenge based learning*, is dit echter een essentieel onderdeel. Op verzoek van de onderzoek- en onderwijsdirecteuren is dit model nader uitgewerkt, ter inspiratie bij het uitwerken van omgevings- en onderzoeksgericht onderwijs in het curriculum en de toekomstverkenning.

Challenge based learning is hieronder uitgesplitst in verschillende vormen, met praktijkvoorbeelden ter illustratie. Deze voorbeelden omvatten zowel bestaande *best practices* als initiatieven die nog verder ontwikkeld worden. De vormen starten vanuit een vraagstuk of opdracht uit de praktijk of sluiten aan bij een lopend onderzoek (*challenge-based*), en bieden op deze manier ruimte voor samenwerking tussen studenten, docenten, onderzoekers en (in meer of mindere mate) externe partners. De nadruk ligt op het verkennen van de maatschappelijke relevantie van een discipline, het werken in multidisciplinaire teams en het ontwikkelen van professionele competenties. Randvoorwaarden en de toepasbaarheid voor verschillende opleidingen worden nader uitgewerkt in de volgende fase van het impactbeleid.

Vorm	Beoogd doel	Verwacht resultaat	Voorbeelden
a. (deel)onderzoek	Studenten voeren, onder begeleiding van docenten en onderzoekers, een afgebakend deelonderzoek uit binnen een lopend onderzoeksproject of aan de hand van een <i>challenge</i> , vaak in samenwerking met externe partners.	Onderzoeksverslag, presentatie of bijdrage aan groter onderzoeksproject	► Opdracht uit de praktijk bij <i>Kernvak Stadsgeschiedenis II: De praktijk van de stad restauratie</i>, MA Geschiedenis, zie Studiegids. ► Opdracht uit de praktijk bij Vak <i>Knowledge Application</i> in BA Cognition, Language and Communication, zie Studiegids. ► Field School, BA Archeologie en Oudheid, bijvoorbeeld in project CARE MSoC. ► Het MA-keuzevak Creativity, Innovation, Entrepreneurship in the Humanities biedt studenten de kans om kennis te nemen van creatief ondernemerschap en een carrière in de culturele of creatieve industrie, zie Studiegids. ► Ook in de vorm van een betaalde onderzoekservaringsplaatsen, waarbij studenten bijdragen aan projecten waarvan de inhoud wordt bepaald door de bijbehorende financiering. Student assistenten werkten met Marleen Rensen aan de transcriptie van de oorlogsdagboeken van zes Amsterdamse vrouwen voor de Amsterdam Diaries Time Machine. ► In de MA track Digital Archaeology and Heritage kunnen studenten de stage in het 4D Research Lab doen. Sommigen werken aan een lopend onderzoeksproject van het lab, zoals het <i>Archaeology at Troy</i> project van Gert Jan van Wijngaarden, waarbij het lab werkt aan een 3D reconstructie van de complexe geschiedenis van opgravingen op deze vindplaats. Student Floris Jan Bruggink heeft als stageopdracht een 3D reconstructie gemaakt van kasteel Weesp, a.d.h.v. drone beelden en informatie van gemeente archeoloog Ranjith Jayasena, en bracht zo het MA onderwijsprogramma, lopende onderzoek van het 4DRL en de langlopende samenwerking met de gemeente samen.
b. Product	Studenten werken in samenwerking met onderzoekers en/of externe partijen aan een inhoudelijk vraagstuk dat zij vertalen naar een creatief of publiekgericht eindproduct. Ze oefenen in het toegankelijk maken van academische inhoud voor een breder publiek.	Tentoonstelling, film, podcast, publicatie, digitale productie	► Inrichten Popup expositie bij Vak ‘Museums and the Climate Emergency’, BA Global Arts, Culture and Politics, zie Klimaatmuseum. ► Een boek bij het Vak <i>Wij schrijven een Boek</i>, BA Kunstgeschiedenis, zie nieuwsbericht. ► Podcast bij Vak <i>Writing Women into History</i>, BA Global Arts, Culture and Politics, zie nieuwsbericht.

c. Sprint	Studenten verdiepen zich, onder begeleiding van onderzoekers en/of technische experts, in een actueel vraagstuk binnen een kort, intensief tijdsbestek. Ze ervaren hoe samenwerking in teams leidt tot snelle kennisontwikkeling en gedeelde oplossingen, met de mogelijkheid om bij te dragen of vermeld te worden in een latere publicatie.	Poster, presentatie, prototype of eerste opzet voor verder onderzoek	Digital Methods Initiative (DMI in Humanities Labs) organiseert Winter, Spring en Summer Schools , waarbij de data sprint van de Winter School in januari deel uitmaakt van het vak Digital Research Seminar van de MA New Media and Digital Culture. <i>Contact: humanitieslabs@uva.nl</i>
d. Hackathon	Studenten, onderzoekers en externe partners werken interdisciplinair en intensief en in korts tijdsbestek samen aan een concrete uitdaging. De vorm stimuleert creativiteit, samenwerking en het zoeken naar toepasbare oplossingen onder tijdsdruk.	Werkbaar concept of prototype, presentatie aan partner of jury	Het Humanities Venture Lab bereidt momenteel een <i>hackathon</i> voor met NBD Biblion, een stichting opgericht door bibliotheken, boekverkopers en uitgevers. In dit voorstel werken studenten, onderzoekers en innovators samen aan oplossingen voor de toekomst van bibliotheken, met als uitdaging het plezier van lezen bij kinderen opnieuw aan te wakkeren in het digitale tijdperk. In een interdisciplinair verband ontwikkelen ze schaalbare prototypes, zoals digitale tools en <i>gamified</i> leeservaringen voor kinderen. <i>Contact: Klaas Hernamdt, programmaleider HVL</i>
e. Embedded Research Project	Studenten werken, onder supervisie van docenten en onderzoekers, aan een actueel vraagstuk uit de praktijk dat is ingebracht door een externe partner. Zij leren academische expertise te verbinden met maatschappelijke uitdagingen en ervaren hoe samenwerking met externe partijen onderdeel kan zijn van academisch onderwijs en professionele oriëntatie.	Gezamenlijk verslag, (poster)presentatie, <i>code repository</i> , en/of op een breder publiek gerichte producten als podcasts, blogs, visualisaties. Uitkomsten te gebruiken voor scriptie-onderzoek.	De Mastertrack Cultural Data and AI van Mediastudies biedt MA studenten een 12-punts vak Embedded Research Project , waarin onderzoekers dergelijke projecten voorstellen. De groep <i>Data Flows in the Media Museum</i> doet onder leiding van Julia Noordegraaf, Roberto Cerina en PhD student Anna Hansen onderzoek naar de bezoekersdata die het nieuwe Media Museum van Beeld en Geluid genereert. Er wordt gekeken naar vraagstukken over digitale geletterdheid, beleving van het museumbezoek en het gebruik van <i>predictive analytics</i> over de bezoekersdata om te voorspellen welke paden bezoekers door het museum zullen afleggen. <i>Contact: Boudewijn Koopmans, impact developer IXA/FGw</i>
f. Placemaking	Een onderwijsprogramma waarbij studenten in co-creatie werken met lokale partners zoals bewonersverenigingen, culturele instellingen en andere stakeholders aan de verbetering van locaties in en rond de stad. Dit doen zij aan de hand van onderzoek naar lokale kennis en kwaliteiten en het uitvoeren van een onderbouwde interventie. Het Placemaking-onderwijs aan de UvA bestaat uit cursussen op bachelor- en masterniveau, een Summer School, afstudeerplekken en een stageprogramma bij gemeente Amsterdam.		Dit programma is ontwikkeld door het Instituut voor Interdisciplinaire Studies (IIS) en geïntroduceerd op alle campussen van de UvA. In 2023 won het de Nederlandse Onderwijspremie . Placemaking werkt samen met verschillende partners . ► Bij de MA Conservering en Restauratie konden studenten tijdelijk kiezen voor het keuzevak <i>Placemaking Universiteitskwartier</i> , waarbij de vraag werd onderzocht of twee glas-in-loodramen in de UB meer onder de aandacht gebracht konden worden, met het volgende resultaat . <i>Contact: placemaking@uva.nl</i>

Bijlage: beknopt overzicht zeven categorieën samenwerkingsmodellen

Model	Beoogd doel	Verwacht resultaat
1. Challenge based learning	Studenten leveren inspiratie of oplossingen voor een concreet vraagstuk uit de (onderzoeks)praktijk.	Afhankelijk van de vorm, naast leeropbrengsten denk aan verslag, presentatie. Voor de partners: antwoord op (onderzoeks)vragen, aanleiding voor vervolgprojecten.
2. Academische advisering	Onderzoekers adviseren over een actueel probleem, brengen een vraagstuk in kaart of leveren (data)analyses.	Adviesrapport, verkenning of onderzoeksopzet. Mogelijk ontwikkeling van tool of testomgeving.
3. Proof-of-Concept samenwerking	Ontwikkelen van een werkende applicatie (website, app) binnen het kader van een onderzoeksprogramma.	Een werkende applicatie die tot een publieksapplicatie (commercieel / not-for-profit) ontwikkeld wordt of dient als demonstrator.
4. Onderzoeksconsortium	Meerjarige samenwerking tussen kennisinstellingen en maatschappelijke partners binnen subsidiekader (bv. NWA).	Afhankelijk van het programma; doorgaans impactstrategie (Impact Plan Approach).
5. Bijzondere leerstoel	Benoeming van een bijzonder hoogleraar op een bijzondere leerstoel gevestigd door een rechtspersoon met volledige rechtsbevoegdheid, meestal een externe instantie (kennisinstituut of stichting).	Verrijking onderwijs- en onderzoeksaanbod, leeropdracht past in profiel en strategie van faculteit; brugfunctie faculteit en externe partner
6. Living lab	Een living lab bevindt zich op een afgebakende locatie waarin studenten, onderzoekers en partners gezamenlijk werken aan een innovatieve oplossing in een levensechte setting.	Concrete toepassingen, praktijkervaring voor studenten, versterkte partnerrelatie.
7. Strategische samenwerking	Langjarige samenwerking op basis van gedeelde onderzoeks- en onderwijsagenda. Meerdere modellen kunnen worden gecombineerd.	Resultaten op gebied van onderzoek, onderwijs, impact en communicatie, afgestemd op partners.

Bijlage 3: Menukaart met suggesties voor interventies voor een toekomstbestendig onderwijsportfolio FGw (versie 1.1)

Deze menukaart bevat suggesties voor interventies die kunnen bijdragen aan een toekomstbestendig onderwijsportfolio. Het betreft een eerste set aan suggesties; mogelijk wordt in de toekomst deze set verder uitgebreid. De interventies die in deze versie van de menukaart zijn terechtgekomen zijn geselecteerd op basis van de te verwachten opbrengst, de uitvoerbaarheid en het draagvlak.

Niet alle interventies zullen van toepassing zijn op elk vak of curriculum; veel opleidingen hebben de afgelopen jaren al kritisch gekeken naar hun onderwijs en werkdrukverlagende maatregelen doorgevoerd. Om in de gehele breedte van de faculteit te kunnen profiteren van deze goede praktijken zijn ook de wat meer voor de hand liggende suggesties opgenomen. In de menukaart is per interventie opgenomen wat relevante contexten zijn, welke risico's en nadelige gevolgen mogelijk kunnen optreden, wie er direct bij de interventie betrokken zijn en wat de benodigde investering is. Deze informatie kan inzicht bieden bij de overweging of de interventie in een specifieke context effectief zal zijn. Daarnaast biedt het aanwijzingen voor aandachtspunten tijdens de uitvoering en geeft het een overzicht van de stappen die nodig zijn voor een succesvolle implementatie.

Bij de oriëntatie op of het uitvoeren van de gesuggereerde interventies zijn hulpbronnen in de vorm van meer informatie, checklists of tools, en advies of hulp beschikbaar. Deze ondersteuning zal de komende periode verder worden uitgebreid en daar waar nodig aangepast aan de behoeften. Het is belangrijk om gebruik te maken van de beschikbare hulpbronnen om werkdruk tegen te gaan en onbedoelde negatieve effecten te voorkomen.

De suggesties worden gepresenteerd op vier verschillende niveaus:

- 1) vakniveau;
- 2) curriculumniveau;
- 3) facultair niveau (met betrekking tot meerdere of alle opleidingen);
- 4) bestuurlijk niveau.

Elke menukaart is opgebouwd uit suggesties voor interventies die ingrijpen op:

- 1) werkafspraken of beleid;
- 2) het onderwijsontwerp;
- 3) de toetsing.

De interventies zijn geselecteerd met het oog op hun bijdrage aan een toekomstbestendig onderwijsportfolio. Deze beoogde bijdrage kan zijn:

- **kostenreductie** door o.a.: minder onderwijs aanbieden, grotere groepen genereren, onderwijs samenvoegen;
- **hoger rendement** behalen door o.a.: onderwijskwaliteit verhogen, knelpunten in het curriculum (studeerbaarheid) aanpakken, nieuwe doelgroepen aanboren;
- **effectiever onderwijs** verzorgen door o.a.: didactische vernieuwingen, effectievere leeractiviteiten selecteren, efficiënter feedback geven en toetsen, studielast beter verdelen;
- **werkdrukverlichting** door o.a.: minder onderwijs aanbieden, grotere groepen genereren, efficiënter feedback geven en toetsen;
- **slimmer organiseren** door o.a.: wijzigingen in de inrichting van het curriculum, duidelijkere afspraken maken en consolideren, grotere groepen genereren, studielast beter verdelen.

Enkele suggesties die in veel verschillende contexten impact kunnen hebben, worden aangegeven met een ★. Bij het kiezen en implementeren van interventies is het essentieel om te beseffen dat het succes ervan afhankelijk is van de context en de uitvoering. Interventies kunnen een ongewenst effect hebben, in bepaalde contexten leiden tot onevenredig hoge werkdruk of elders problemen veroorzaken. Interventies dienen zorgvuldig te worden overwogen en aangepast aan de specifieke omstandigheden.

Ontbreekt er een suggestie die voor collega's waardevol kan zijn in een volgende versie van de menukaart? Neem contact op met afdeling Onderwijsbeleid.

Gebruikte afkortingen:

- AVZ: afdelingsvoorzitters
- BV: bedrijfsvoerders CoH/GSH
- BOL: Bureau Onderwijslogistiek UvA
- ESC: Educational Service Centre
- Excie: examencommissie
- FGw: Faculteit der Geesteswetenschappen
- ICTO: team ICT in het onderwijs
- OC: opleidingscommissie
- OPC: opleidingscoördinatoren
- OPD: opleidingsdirecteuren
- OWD: onderwijsdirecteuren
- OWB: Afdeling Onderwijsbeleid
- TLC: Teaching & Learning Centre

Menukaart: vakniveau

Aard van de interventie Op welke manier grijp ik met deze interventie in?	Interventie Wat kan ik doen?	Beoogd doel Wat kan het concreet opleveren?	Bijdrage aan toekomstbestendig onderwijsportfolio Wat kan ik ermee realiseren?					Relevante context en toepassingsgebieden Op welk type onderwijs en in welke context is de interventie van toepassing?	Risico's en nadelige effecten Waar moet ik op letten?	Uitvoerders Wie zijn er betrokken? Beslissings-bevoegdheid 👍 Waar ligt het initiatief? Wie geeft akkoord?	Investering Wat is ervoor nodig om het te verwezenlijken?	Hulpbronnen Hoe kan ik hier concreet mee aan de slag? Wie kan mij daarbij helpen?
			Kostenreductie	Hoger rendement	Effectiever onderwijs	Werkdrukverlichting	Slimmere organisatie					
Werkafspraken / onderwijsbeleid	Laat docenten meerdere jaren hetzelfde vak geven Ga na waar in het programma een docent een vak meerdere jaren achter elkaar kan geven	- optimaal gebruikmaken van een bestaand onderwijsontwerp - optimaal gebruikmaken van ervaring van de docent met het vak - vermijden extra tijd om nieuw ontwerp of onderwijsmateriaal te ontwikkelen	✔		✔	✔	✔	✔ bachelor ✔ master ✔ propedeuse ✔ 2° jaar ✔ 3° jaar ✔ minoren ✔ kernvakken ✔ keuzevakken ✔ werkcolleges ✔ hoorcolleges ✔ alle opleidingen	- docenten vinden het mogelijk minder aantrekkelijk - door natuurlijk verloop is het niet altijd te realiseren	- AVZ 👍 - OPD - docenten	- stel uitgangspunten voor inplannen van docenten op - maak afspraken over de uitgangspunten - selecteer geschikte vakken - informeer docenten	i meer informatie ⇒ ✔ checklists of tools ⇒ training: Het goede gesprek voor leidinggevers 🙋 advies of hulp ⇒
Onderwijsontwerp	Focus op effectieve didactiek Docenten verdiepen zich in wat werkt, op basis van evidentie uit onderzoek en praktijk	- effectievere onderwijsontwerpen - docenten hebben tools om het onderwijs te evalueren en indien nodig aan te passen - docenten kunnen weloverwogen keuze maken welke investeringen in onderwijswerkvormen en feedback bijdragen aan het leren door studenten		✔	✔	✔	✔	✔ bachelor ✔ master ✔ propedeuse ✔ 2° jaar ✔ 3° jaar ✔ minoren ✔ kernvakken ✔ keuzevakken ✔ werkcolleges ✔ hoorcolleges ✔ alle opleidingen	- docenten vinden het lastig om afstand te doen van bestaande praktijken - docenten hebben geen tijd voor het re-activeren of verwerven van benodigde kennis	- OPD 👍 - docenten	- stimuleren van docenten om aandacht te besteden aan effectieve didactiek - actualiseren of verdiepen van didactische kennis - passende ondersteuning bij het actualiseren of verdiepen van kennis - betrek studenten	i meer informatie ⇒ Onderwijsontwerp - UvA Teaching and Learning Centres (TLC) ⇒ Minder tijd kwijt aan feedback en nakijken: lees de ervaringen van een FGw-docent ✔ checklists of tools ⇒ Checklist van TLC voor startende docenten 🙋 advies of hulp ⇒ Boek een workshop over effectieve didactiek voor je team bij TLC FGw ⇒ Maak een afspraak met een onderwijskundig adviseur ⇒ Informatie over de BKO ⇒ eLearning Basisdidactiek TLC

	Schrap redundante leerdoelen in een vak ★ Ga na in welke vakken gewerkt wordt aan welke leerdoelen en schrap leerdoelen in vakken die elders in het curriculum al op voldoende niveau worden behandeld	- minder volle vakken - helderder onderwijsontwerp - minder toetsen - transparanter overzicht over doorlopende leerlijnen binnen het curriculum - eenduidiger toetsconstructie		✔	✔	✔	✔	✔ bachelor ✔ master ✔ propedeuse ✔ 2° jaar ✔ 3° jaar ✔ minoren ✔ kernvakken ✔ keuzevakken ✔ werkcolleges ✔ hoorcolleges ✔ alle opleidingen	- een te gedetailleerde analyse kost tijd - docenten vinden het lastig om afscheid te nemen van leerdoelen omdat een vak met veel leerdoelen ‘belangrijk’ lijkt	- OPD 👍 - docenten	- bepaal de kern van het vak - beoordeel of de vakleerdoelen bij de kern van het vak passen - bekijk welke leerdoelen op hetzelfde niveau ook in andere vakken aan bod komen en schrap - pas het onderwijsontwerp aan	i meer informatie ⇒ Kennisartikelen van Vernieuwonderwijs over leerdoelen ⇒ Artikel over curriculumontwerp: grote ideeën en essentiële vragen - Vernieuwonderwijs ⇒ Onderwijsontwerp - UvA Teaching and Learning Centres (TLC) ✔ checklists of tools ⇒ Criteria TLC Goede leerdoelen formuleren 🗨 advies of hulp ⇒ Boek een workshop voor je team om leerdoelen in kaart te brengen bij TLC FGw ⇒ Maak een afspraak met een onderwijskundig adviseur
	Maak hoorcolleges interactiever met kennisoverdracht via kennisclips Onderzoek in welke hoorcolleges studenten actiever met elkaar kunnen leren doordat kennisoverdracht op andere wijze, aan de hand van kennisclips of podcasts, wordt aangeboden	- studenten kunnen kennisclips/podcasts in hun eigen tempo bekijken/beluisteren - kennisclips/podcasts zijn in meerdere contexten in te zetten - activerende hoorcolleges zijn effectiever		✔	✔		✔	✔ bachelor ✔ master ✔ propedeuse ✔ 2° jaar ✔ 3° jaar ✔ minoren ✔ kernvakken ✔ keuzevakken ▬ werkcolleges ✔ hoorcolleges ✔ alle opleidingen	- maken van kennisclips kost tijd - vakinhoud die onderhevig is aan verandering, zoals actualiteiten-colleges, zijn minder geschikt	- OPD 👍 - docenten	- herontwerp onderwijs - inventariseer welke overdracht van kennis buiten het college kan plaatsvinden - inventariseer of deze kennisoverdracht ook op andere momenten in het curriculum ingezet kan worden - ga na of er geschikt bestaand materiaal is - ontwikkel kennisclips	i meer informatie ⇒ Wat is blended learning? TLC ⇒ Waarom een kennisclip? TLC FGw ⇒ Podcasts als leermateriaal TLC FGw ⇒ Onderwijsontwerp - UvA Teaching and Learning Centres (TLC) ✔ checklists of tools ⇒ Kennisclipstudio TLC FGw ⇒ Kennisclips waar jouw studenten blij van worden: tips! SURF Communities 🗨 advies of hulp ⇒ Maak een afspraak voor het gebruik van de TLC FGw-kennisclipstudio ⇒ Maak een afspraak met een onderwijskundig adviseur van het TLC FGw
	Houd de inhoud van vakken langer gelijk Bewaak dat docenten niet te sterk afwijken van het oorspronkelijke onderwijsontwerp en de inhoud van een vak ten opzichte van vorige edities van een vak.	- betere onderwijskwaliteit door te behouden wat goed gaat en enkel kleine aanpassingen door te voeren - lagere werkdruk - minder (nieuwe) materialen ontwikkeld - overnemen van vakken is eenvoudiger als beter bekend is wat de inhoud en werkvormen zijn	✔	✔	✔	✔	✔	✔ bachelor ✔ master ✔ propedeuse ✔ 2° jaar ✔ 3° jaar ✔ minoren ✔ kernvakken ✔ keuzevakken ✔ werkcolleges ✔ hoorcolleges ✔ alle opleidingen	- docenten vinden het minder uitdagend om een vak tweemaal op dezelfde manier te verzorgen - minder impactvol/geschikt voor vakken over zeer actuele onderwerpen	- OPD 👍 - docenten	- maak afspraken met docenten, inclusief beoogde opvolgers - zorg ervoor dat alle betrokkenen beschikken over het onderwijsmateriaal - zorg voor een helder beschreven onderwijsontwerp	i meer informatie ⇒ ✔ checklists of tools ⇒ training: Het goede gesprek voor leidinggevers 🗨 advies of hulp ⇒

	Kies voor minder docent-intensieve werkvormen Herontwerp, daar waar het kan, vakken met werkcolleges zodanig, dat ze als activerende hoorcolleges kunnen worden aangeboden. Keuzevakken worden bij voorkeur aangeboden als hoorcollege om zoveel mogelijk studenten tegelijkertijd te bedienen	- minder onderwijsuren voor docenten - meer keuzevakstudenten kunnen het vak volgen - minder druk op rooster en zalen	✔	✔	✔	✔	✔	✔ bachelor ✔ master ✔ propedeuse ✔ 2° jaar ✔ 3° jaar ✔ minoren ✔ kernvakken ✔ keuzevakken ✔ werkcolleges ✔ hoorcolleges ✔ alle opleidingen	- mogelijk wanneer de leerdoelen van een vak het toelaten - docenten hechten aan het verzorgen van werkcolleges - enkel relevant voor grotere vakken - meer druk op grotere onderwijszalen - studenten hechten aan het volgen van werkcolleges/ kleinschalig onderwijs	- OPD 👍 - docenten	- onderwijsontwerp - kennis over effectieve activerende werkvormen bij hoorcolleges - kennis over onderwijs-ontwerpen waarbij studenten tussen colleges door worden geactiveerd / blended learning - digitaal toetsen: welke toetsen passen bij de leerdoelen van het vak	i meer informatie ⇒ Actief leren toepassen in een hoorcollege - UvA Teaching and Learning Centres (TLC) ⇒ Still Lecturing? Here's How to Do It Better Harvard Business Publishing Education ⇒ Activerend onderwijs geven aan grote werkgroepen - UvA Teaching and Learning Centres (TLC) ⇒ Onderwijsontwerp - UvA Teaching and Learning Centres (TLC) ✔ checklists of tools ⇒ Onderwijsontwerp - UvA Teaching and Learning Centres (TLC) ⇒ online invulschema's voor de abc-methode 🗨 advies of hulp ⇒ Maak een afspraak met een onderwijskundig adviseur van het TLC FGw
Toetsing	Toets enkel de leerdoelen van het vak ★ Beperk de toetsing tot de voor het betreffende vak geformuleerde leerdoelen	⇒ minder toetsmomenten ⇒ minder grote toetsen ⇒ docent is minder tijd kwijt aan toetsconstructie en nakijken ⇒ helderheid voor studenten ⇒ tegengaan prestatiedruk studenten ⇒ toetsing sluit beter aan bij leerdoelen		✔	✔	✔	✔	✔ bachelor ✔ master ✔ propedeuse ✔ 2° jaar ✔ 3° jaar ✔ minoren ✔ kernvakken ✔ keuzevakken ✔ werkcolleges ✔ hoorcolleges ✔ alle opleidingen		- OPD 👍 - docenten		i meer informatie ⇒ informatie over de toetscyclus en principes van goed toetsen - TLC FGw ⇒ Kennisartikelen van Vernieuwonderwijs over leerdoelen ⇒ toetsbeleid FGw ✔ checklists of tools ⇒ Criteria TLC Goede leerdoelen formuleren ⇒ eLearning Toetsen - TLC-netwerk 🗨 advies of hulp ⇒ Maak een afspraak bij de toetsdeskundigen ⇒ Boek een workshop voor je team om leerdoelen in kaart te brengen bij TLC FGw
	Maak compensatie tussen toetsen binnen vakken mogelijk Vereis dat het eindcijfer van studenten voldoende is; niet alle afzonderlijke deelcijfers hoeven voldoende te zijn	- minder werkdruk voor docenten door het vervallen van de noodzaak om herkansingen van deeltoltsen na te kijken - minder prestatiedruk voor studenten		✔	✔	✔	✔	✔ bachelor ✔ master ✔ propedeuse ✔ 2° jaar ✔ 3° jaar ✔ minoren ✔ kernvakken ✔ keuzevakken ✔ werkcolleges ✔ hoorcolleges ✔ alle opleidingen	- niet ieder leerdoel wordt met een voldoende afgesloten	- OPD 👍 - docenten - OC - Excie		i meer informatie ⇒ informatie over de toetscyclus en principes van goed toetsen - TLC FGw ⇒ NRO kennisrotonde: programmatisch toetsen ✔ checklists of tools ⇒ eLearning Toetsen - TLC-netwerk 🗨 advies of hulp ⇒ Maak een afspraak bij de toetsdeskundigen

	Plan één herkansing in voor het gehele vak Schrap de herkansingen voor deeltaoetsen	- minder werkdruk voor docenten door het vervallen van de noodzaak om herkansingen van deeltaoetsen na te kijken - minder prestatiedruk voor studenten		✓	✓	✓	✓	✓ bachelor ✓ master ✓ propedeuse ✓ 2e jaar ✓ 3e jaar ✓ minoren ✓ kernvakken ✓ keuzevakken ✓ werkcolleges ✓ hoorcolleges ✓ alle opleidingen	- de herkansing moet alle leerdoelen omvatten	- OPD 👍 - docenten - OC - Excie - FSR		i meer informatie ⇒ informatie over de toetscyclus en principes van goed toetsen - TLC FGw ⇒ Toetsbeleid FGw ✓ checklists of tools ⇒ eLearning Toetsen - TLC-netwerk 🗨 advies of hulp ⇒ Maak een afspraak bij de toetsdeskundigen
	Programmeer minder toetsen ★ Breng het aantal momenten waarop je studenten toetst terug naar het minimum, minimaal 2 toetsen bij een onderwijseenheid van 6 EC en groter (waarvan 1 summatief moet zijn)	- minder werkdruk voor docenten omdat er minder toetsen beoordeeld hoeven te worden - minder prestatiedruk voor studenten		✓	✓	✓	✓	✓ bachelor ✓ master ✓ propedeuse ✓ 2^e jaar ✓ 3^e jaar ✓ minoren ✓ kernvakken ✓ keuzevakken ✓ werkcolleges ✓ hoorcolleges ✓ alle opleidingen	- studenten vertonen mogelijk meer uitstelgedrag	- OPD 👍 - docenten	- maak een scherp toetsplan voor je vak	i meer informatie ⇒ informatie over de toetscyclus en principes van goed toetsen - TLC FGw ⇒ toetsbeleid FGw ✓ checklists of tools ⇒ eLearning Toetsen - TLC-netwerk 🗨 advies of hulp ⇒ Maak een afspraak bij de toetsdeskundigen
	Plan een kortere toets in Reserveer voor een toets niet automatisch 3 uur, maar bekijk hoeveel tijd studenten doorgaans nodig hebben voor het maken van een toets	- minder druk op de capaciteit van de toetszalen - (bij digitale toetsen) minder hardware nodig - minder lang ondersteuning nodig (surveillanten, werkplekondersteuners, (assistent-zaalmanagers) - minder druk op studenten (die soms twee toetsen op 1 dag hebben)	✓			✓	✓	✓ bachelor ✓ master ✓ propedeuse ✓ 2^e jaar ✓ 3^e jaar ✓ minoren ✓ kernvakken ✓ keuzevakken ✓ werkcolleges ✓ hoorcolleges ✓ alle opleidingen		- OPD 👍 - docenten - OPC - ICTO - BOL	- ga na hoeveel tijd studenten nodig hadden voor toetsen - scherp het toetsplan van je vak aan - maak een afspraak met de toetsdeskundigen voor advies	i meer informatie ⇒ informatie over de toetscyclus en principes van goed toetsen - TLC FGw ⇒ toetsbeleid FGw ✓ checklists of tools ⇒ eLearning Toetsen - TLC-netwerk 🗨 advies of hulp ⇒ Maak een afspraak bij de toetsdeskundigen ⇒ Neem contact op met het team van OPC's
	Zet indien van toepassing (digitale) multiple choice-tentamens in Plan in plaats van een essayopdracht of schriftelijk (handgeschreven) tentamen een digitaal multiple choice-tentamen in en overweeg om een vragenbank in te richten	- automatisch nakijken, dus minder werkdruk - geen handschriften ontcijferen - meer mogelijkheden door gebruik hoogwaardig audiovisueel materiaal - werken met vragenbanken biedt mogelijkheden om te randomiseren - meer mogelijkheden voor fraudepreventie - eenvoudiger faciliteren van studenten met een functiebeperking - uitgebreide analysemogelijkheden die bijdraagt aan onderwijskwaliteit - nakijken door meerdere docenten is eenvoudiger te organiseren		✓	✓	✓	✓	✓ bachelor — master ✓ propedeuse ✓ 2^e jaar ✓ 3^e jaar ✓ minoren ✓ kernvakken ✓ keuzevakken ✓ werkcolleges ✓ hoorcolleges ✓ alle opleidingen	- digitale toetsen moeten vroeg in het onderwijslogistieke proces worden aangevraagd - het maken van MC-vragen kost tijd: tentamens met 4 antwoordopties moeten uit minstens 40 vragen bestaan en elke toets/herkansing dient te bestaan uit nieuwe vragen - een vragenbank is enkel lucratief als de leerdoelen meerdere jaren gelijk blijven	- OPD 👍 - docenten - OPC - ICTO - BOL	- docent vraagt bij de de OPC naar de mogelijkheden om een digitale toets te roosteren - voor voorbereiding van de digitale toets is ondersteuning door het team ICTO FGw/digitoets beschikbaar - tijdens de afname is technische en organisatorische ondersteuning op locatie beschikbaar	i meer informatie ⇒ informatie over de toetscyclus en principes van goed toetsen - TLC FGw ⇒ informatie over digitaal toetsen en de voordelen ervan - ICTO FGw ✓ checklists of tools ⇒ eLearning Toetsen - TLC-netwerk 🗨 advies of hulp ⇒ Maak een afspraak bij de toetsdeskundigen ⇒ Maak een afspraak met de digitaal toetsondersteuners

Menukaart: curriculumniveau

Aard van de interventie Op welke manier grijp ik met deze interventie in?	Interventie Wat kan ik doen?	Beoogd doel Wat kan het concreet opleveren?	Bijdrage aan toekomstbestendig onderwijsportfolio Wat kan ik ermee realiseren?					Relevante context en toepassingsgebieden Op welk type onderwijs en in welke context is de interventie van toepassing?	Risico's en nadelige effecten Waar moet ik op letten?	Uitvoerders Wie zijn er betrokken? Beslissings-bevoegdheid 👍 Waar ligt het initiatief? Wie geeft akkoord	Investering Wat is ervoor nodig om het te verwezenlijken?	Hulpbronnen Hoe kan ik hier concreet mee aan de slag? Wie kan mij daarbij helpen?
			Kostenreductie	Hoger rendement	Effectiever onderwijs	Werkdrukverlichting	Slimmere organisatie					
Werkafspraken / onderwijsbeleid	Minimaliseer het geven van feedback Maak afspraken over op welke wijze, wanneer en waarop docenten feedback geven op werk van studenten met als doel om leren te stimuleren	- tijdsbesparing voor docenten zonder af te doen aan de effectiviteit van een vak - gerichtere feedback voor studenten die effectief aanzet tot leren, zowel m.b.t. hun leerproces als het product - helderheid voor studenten over wat te verwachten		✔	✔	✔	✔	✔ bachelor ✔ master ✔ propedeuse ✔ 2° jaar ✔ 3° jaar ✔ minoren ✔ kernvakken ✔ keuzevakken ✔ werkcolleges ✔ hoorcolleges ✔ alle opleidingen	- docenten vervallen in oude gewoontes - docenten zijn bezorgd dat dit de kwaliteit van hun onderwijs aantast - vereist afspraken binnen het team die alle docenten nakomen - docenten vinden het prettig om veel feedback te geven - studenten vinden het prettig om veel feedback te ontvangen	- OPD 👍 - docenten	- feedback-ontwerp maken - verwachting van studenten bijstellen	i meer informatie ⇒ Minder tijd kwijt aan feedback en nakijken: lees de ervaringen van een FGw-docent ⇒ Kennisartikel TLC Feedback ⇒ eLearning TLC Feedback geven ✔ checklists of tools ⇒ checklist met voorbeelden en tips voor efficiënte werkwijze van TLC 🗨 advies of hulp ⇒ Boek een workshop voor je team bij TLC FGw 'Gerichte feedback in minder tijd' ⇒ Maak een afspraak met een onderwijskundig adviseur van TLC FGw
	Beperk aantallen keuzevakken ★ Schrap het aantal keuzevakken	- minder werkdruk voor docenten - grotere studentgroepen - meer dynamiek in de colleges - meer diversiteit in de groepen - minder inhoudelijke overlap - coherenter curriculum - overzichtelijker aanbod - eenvoudiger onderwijsorganisatie	✔	✔		✔	✔	✔ bachelor ✔ master ➡ propedeuse ✔ 2° jaar ✔ 3° jaar ✔ minoren ➡ kernvakken ✔ keuzevakken ✔ werkcolleges ✔ hoorcolleges ✔ alle opleidingen	- sommige onderzoekspecialis men worden niet (elk jaar) aangeboden - populaire vakken zullen sneller vol zitten - vraag en aanbod moet regelmatig worden geëvalueerd	- OPD 👍 - docenten		i meer informatie ⇒ ✔ checklists of tools ⇒ training: Het goede gesprek voor leidinggevenden 🗨 advies of hulp ⇒ Neem contact op met de bedrijfsvoerder CoH of bedrijfsvoerder GSH voor urenberekening
	Overweeg een stage op te nemen Overweeg een stage op te nemen als vast onderdeel van het (keuze)programma	- minder vakkenaanbod - meer zelfregie/eigenaarschap bij de student - betere voorbereiding op de arbeidsmarkt	✔			✔	✔	✔ bachelor ✔ master ➡ propedeuse ✔ 2° jaar ✔ 3° jaar ➡ minoren ➡ kernvakken ✔ keuzevakken ➡ werkcolleges ➡ hoorcolleges ✔ alle opleidingen	- niet alle studenten zijn in de gelegenheid om stage te lopen - studenten die niet Nederlands machtig zijn vinden lastiger een passende leerwerkplek - voor grotere aantallen studenten lastiger te realiseren	- OPD 👍 - OC	- studenten betrekken	i meer informatie ⇒ Stagereglement (incl. beoordelingsformulier) ✔ checklists of tools ⇒ 🗨 advies of hulp ⇒

Onderwijsontwerp	Schoon overvolle curricula op Overvolle curricula bieden weinig mogelijkheden om flexibel te kunnen reageren op kansen of problemen in de programmering en bezetting	- werkdrukverlaging voor docenten - prestatiedrukverlaging voor studenten - scherpere profielen en keuzes - meer flexibiliteit - verlagen van onderwijsaanbod (bijv. aantal majors, specialisaties, keuzevakken) - meer diepgang - heldere leerlijnen - minder vakken passen bij een lagere formatie	✔	✔		✔	✔	✔ bachelor ✔ master ✔ propedeuse ✔ 2° jaar ✔ 3° jaar ✔ minoren ✔ kernvakken ✔ keuzevakken ✔ werkcolleges ✔ hoorcolleges ✔ alle opleidingen	- het vraagt om een curriculumscan (opleidingen die het Zichtbare leerlijnentraject hebben doorlopen hebben een voorsprong) - betrokkenen zijn gehecht aan hun eigen vakken, major, specialisatie - docenten raken ‘hun’ vak kwijt - omvangrijke exercitie - de OER bemoeilijkt flexibiliteit gedurende een academisch jaar	- OPD 👍 - docenten - OC	- expertise bij TLC verder ontwikkelen(metho de om curriculum te scannen; checklist met interventies; methode en begeleiding door TLC)	i meer informatie ⇒ Artikel over curriculumontwerp: grote ideeën en essentiële vragen - Vernieuwonderwijs ⇒ Opruimen van overvolle curricula: de sociaal-emotionele dimensie – CTL VU ✔ checklists of tools ⇒ Curriculumscan: krijg inzicht in het curriculum (download) - Vernieuwonderwijs ⇒ training: Het goede gesprek voor leidinggevenden 🗨 advies of hulp ⇒ Boek een workshop voor je team bij TLC FGw ‘Check het curriculum’ ⇒ Maak een afspraak met een onderwijskundig adviseur van TLC FGw
	Deel vakken met andere tracks of opleidingen ★ Vakken uit een onderwijscluster en/of RIO worden ook gevolgd door studenten uit andere onderwijsclusters en/of RIO’s. Denk aan een gedeelde propedeuse binnen een cluster. Denk aan grotere hoorcolleges binnen de masters.	- minder werkdruk voor docenten - grotere studentgroepen - meer dynamiek in de colleges - meer diversiteit in de groepen - minder inhoudelijke overlap - eenvoudiger onderwijsorganisatie	✔	✔		✔	✔	✔ bachelor ✔ master ✔ propedeuse ✔ 2° jaar ✔ 3° jaar ✔ minoren ✔ kernvakken ✔ keuzevakken ✔ werkcolleges ✔ hoorcolleges ✔ alle opleidingen	- minder specialistisch onderwijsaanbod - docenten moeten 'hun' vakken inleveren - vereist enige inhoudelijk overlap tracks en/of opleidingen	- OPD 👍 - docenten		i meer informatie ⇒ Verzoeken aan onderwijsclusters ✔ checklists of tools ⇒ training: Het goede gesprek voor leidinggevenden 🗨 advies of hulp ⇒ Neem contact op met de bedrijfsvoerder CoH of bedrijfsvoerder GSH voor hulp bij urenberekeningen ⇒ Maak een afspraak met een onderwijskundig adviseur van TLC FGw
	Stem leerdoelen en vakken beter op elkaar af ★ Ga na waar in het curriculum leerdoelen aan bod moeten komen en op welk niveau	- aangescherpt curriculumontwerp - docenten weten beter wat ze als ingangsniveau kunnen verwachten - studenten krijgen helderheid over de leerdoelen per vak - leerdoelen hoeven niet tweemaal op hetzelfde niveau getoetst te worden		✔	✔	✔	✔	✔ bachelor ✔ master ✔ propedeuse ✔ 2° jaar ✔ 3° jaar ✔ minoren ✔ kernvakken ✔ keuzevakken ✔ werkcolleges ✔ hoorcolleges ✔ alle opleidingen		- OPD 👍 - docenten	- in kaart brengen welke leerdoelen op welk niveau in welk vak aan bod komen - afstemmen van leerdoelen en niveau tussen vakken onderling	i meer informatie ⇒ Onderwijsontwerp - UvA Teaching and Learning Centres (TLC) ⇒ Kennisartikelen van Vernieuwonderwijs over leerdoelen ⇒ Artikel over curriculumontwerp: grote ideeën en essentiële vragen - Vernieuwonderwijs ✔ checklists of tools ⇒ Criteria TLC Goede leerdoelen formuleren 🗨 advies of hulp ⇒ Boek een workshop voor je team om leerdoelen in kaart te brengen bij TLC FGw ⇒ Maak een afspraak met een onderwijskundig adviseur

	Voeg kleine vakken samen ★ Vakken van 3 EC kunnen worden samengevoegd tot vakken van tenminste 6 EC	- minder volle curricula - minder toetsmomenten tegelijkertijd - minder prestatiedruk voor studenten - minder werkdruk voor docenten - meer verdieping binnen een vak	✔			✔	✔	✔ bachelor ✔ master ✔ propedeuse ✔ 2° jaar ✔ 3° jaar ✔ minoren ✔ kernvakken ✔ keuzevakken ✔ werkcolleges ✔ hoorcolleges ✔ alle opleidingen	- docenten moeten 'hun' vak inleveren - de scheiding tussen het eerste en tweede semester is een barrière	- OPD 👍 - docenten - OC		i meer informatie ⇒ Opruimen van overvolle curricula: de sociaal-emotionele dimensie – CTL VU ✔ checklists of tools ⇒ training: Het goede gesprek voor leidinggevers 🗨 advies of hulp ⇒ Neem contact op met de bedrijfsvoerder CoH of bedrijfsvoerder GSH voor hulp bij urenberekeningen ⇒ Neem contact op met OPC ⇒ Maak een afspraak met een onderwijskundig adviseur
	Programmeer meer vakken van 12 EC ★ Veel opleidingen programmeren nu 10 vakken per academisch jaar, enkel vakken van 6 EC. 8-8-4 leent zich goed om meer vakken van 12 EC te programmeren. Dit voorkomt dat we korte vakken moeten programmeren in het laatste blok van het semester en het voorkomt een extra belasting van de inschrijving, roostering en cijferadministratie.	- beter gestroomlijnd en meer overzichtelijk curriculum - meer samenhang in het curriculum - meer verdieping in het vak - minder toetsmomenten - minder werkdruk voor docenten in blokken 3 en 6 - minder prestatiedruk voor studenten in blokken 3 en 6 - meer zelfstudie voor studenten in blokken 3 en 6 - past goed binnen 8-8-4	✔	✔	✔	✔	✔	✔ bachelor ✔ master ✔ propedeuse ✔ 2° jaar ✔ 3° jaar ✔ minoren ✔ kernvakken ✔ keuzevakken ✔ werkcolleges ✔ hoorcolleges ✔ alle opleidingen	- docenten moeten 'hun' vakken inleveren - studiesuccesrisico: als studenten het vak niet halen, missen ze direct 12 EC - belemmert mogelijk de flexibiliteit en keuzevrijheid van studenten	- OPD 👍 - docenten - OC	- herontwerp onderwijs - geleidelijk invoeren - goede inrichting van blokken 3 en 6	i meer informatie ⇒ Rapport maatregelen studiesucces FGw ✔ checklists of tools ⇒ 🗨 advies of hulp ⇒ Neem contact op met de bedrijfsvoerder CoH of bedrijfsvoerder GSH voor hulp bij urenberekeningen ⇒ Neem contact op met OPC ⇒ Maak een afspraak met een onderwijskundig adviseur
Toetsing	Verminder het aantal papers ★ Bepaal waar in het curriculum studenten werken aan het ontwikkelen van academische schrijfvaardigheid en pas daar de toetsvorm op aan	- minder werkdruk voor docenten in begeleiding en beoordeling - studenten worden gestimuleerd meerdere vaardigheden te ontwikkelen - docenten ontwikkelen meer expertise in andere toetsvormen	✔	✔	✔	✔	✔	✔ bachelor ✔ master ✔ propedeuse ✔ 2° jaar ✔ 3° jaar ✔ minoren ✔ kernvakken ✔ keuzevakken ✔ werkcolleges ✔ hoorcolleges ✔ alle opleidingen	- docenten hechten waarde aan het toetsen d.m.v. papers - met het oog op mogelijk ongeoorloofd gebruik van generatieve AI moet in vakken die wel met een paper worden afgesloten extra nadruk op het schrijfproces liggen d.m.v. formatieve toetsmomenten en/of peer feedback	- OPD 👍 - docenten		i meer informatie ⇒ informatie over de toetscyclus en principes van goed toetsen - TLC FGw ⇒ toetsbeleid FGw ✔ checklists of tools ⇒ training: Het goede gesprek voor leidinggevers ⇒ eLearning Toetsen - TLC-netwerk 🗨 advies of hulp ⇒ Maak een afspraak bij de toetsdeskundigen
	Maak compensatie tussen toetsen tussen vakken mogelijk Studenten krijgen de mogelijkheid om onvoldoendes op bepaalde onderdelen van hun opleiding te compenseren met hoge scores op andere onderdelen. Met name bij vakken waarbij inhoudelijk wordt voortgezet op eerdere vakken zou dit kansrijk zijn, zoals taalverweingsvakken	- minder werkdruk voor docenten - minder prestatiedruk voor studenten - positief en ondersteunend leerklimaat gericht op ontwikkeling - correctie van meetfouten - verhoogd studierendement		✔	✔	✔	✔	✔ bachelor ✔ master ✔ propedeuse ✔ 2° jaar ✔ 3° jaar ✔ minoren ✔ kernvakken ✔ keuzevakken ✔ werkcolleges ✔ hoorcolleges ✔ alle opleidingen	- risico op onvoldoende beheersing van essentiële kennis of vaardigheden in bepaalde vakken - ongelijk gewicht van vakgebieden - verlaging van gezonde prestatiedruk - administratieve complexiteit	- OPD 👍 - docenten - Excie - OC - FSR		i meer informatie ⇒ NRO kennisronde: programmatisch toetsen ✔ checklists of tools ⇒ eLearning Toetsen - TLC-netwerk 🗨 advies of hulp ⇒ Maak een afspraak bij de toetsdeskundigen

Menukaart: facultair niveau (met betrekking tot meerdere of alle opleidingen)

Aard van de interventie Op welke manier grijp ik met deze interventie in?	Interventie Wat kan ik doen?	Beoogd doel Wat kan het concreet opleveren?	Bijdrage aan toekomstbestendig onderwijsportfolio Wat kan ik ermee realiseren?					Relevante context en toepassingsgebieden Op welk type onderwijs en in welke context is de interventie van toepassing?	Risico's en nadelige effecten Waar moet ik op letten?	Uitvoerders Wie zijn er betrokken? Beslissings-bevoegdheid 👍 Waar ligt het initiatief? Wie geeft akkoord	Investing Wat is ervoor nodig om het te verwezenlijken?	Hulpbronnen Hoe kan ik hier concreet mee aan de slag? Wie kan mij daarbij helpen?
			Kostenreductie	Hoger rendement	Effectiever onderwijs	Werkdrukverlichting	Slimmere organisatie					
Werkafspraken / onderwijsbeleid	Toelating niet-selectieve masteropleidingen overdragen aan het Admissions Office Maak werkafspraken met het Admissions Office. Bij twijfelgevallen neemt het Admissions Office contact op met de toelatingscommissie.	- minder werkdruk toelatingscommissie - snellere behandeling aanmelddossiers - sneller besluit voor student				✔	✔	✔ master	- alleen geschikt voor niet-selectieve masteropleidingen - vereist heldere toelatingseisen	- OPD 👍 - Toelatings-commissie - Admissions Office	- werkafspraken maken met Admissions office - toelatingseisen meetbaar en helder formuleren	i meer informatie ⇒ ☒ checklists of tools ⇒ 🗨️ advies of hulp ⇒ Neem contact op met het Admissions office van FGw
Onderwijsontwerp	Deel vakken met andere tracks of opleidingen Vakken uit een onderwijscluster en/of RIO worden ook gevolgd door studenten uit andere onderwijsclusters en/of RIO's. Denk aan een gedeelde propedeuse binnen een cluster. Denk aan grotere hoorcolleges binnen de masters.	- minder werkdruk voor docenten - grotere studentgroepen - meer dynamiek in de colleges - meer diversiteit in de groepen - minder inhoudelijke overlap - eenvoudiger onderwijsorganisatie	✔	✔		✔	✔	✔ bachelor ✔ master ✔ propedeuse ✔ 2° jaar ✔ 3° jaar ✔ minoren ✔ kernvakken ✔ keuzevakken ✔ werkcolleges ✔ hoorcolleges ✔ alle opleidingen	- minder specialistisch onderwijsaanbod - docenten moeten 'hun' vakken inleveren - vereist enige inhoudelijk overlap tracks en/of opleidingen	- OPD 👍 - docenten	- verken aan de hand van eindtermen en leerdoelen de mogelijkheden - maak afspraken met OPD en OPD van andere opleidingen over het aanbod, de capaciteit en eventuele wijzigingen	i meer informatie ⇒ Verzoeken aan onderwijsclusters ☒ checklists of tools ⇒ training: Het goede gesprek voor leidinggevend 🗨️ advies of hulp ⇒ Neem contact op met de bedrijfsvoerder CoH of bedrijfsvoerder GSH voor hulp bij urenberekeningen ⇒ Neem contact op met collega OPD ⇒ Maak een afspraak met een onderwijskundig adviseur van TLC FGw
	Deel majoren met andere opleidingen ★ Majoren uit een opleidingscluster en/of RIO worden ook als major aangeboden voor studenten van andere opleidingen	- minder werkdruk voor docenten - grotere studentgroepen - meer dynamiek in de colleges - meer diversiteit in de groepen - minder inhoudelijke overlap - eenvoudiger onderwijsorganisatie	✔	✔		✔	✔	✔ bachelor ✔ propedeuse ✔ 2° jaar ✔ 3° jaar ✔ kernvakken ✔ keuzevakken ✔ werkcolleges ✔ hoorcolleges ✔ alle opleidingen	- docenten moeten 'hun' vakken inleveren - vereist enige inhoudelijk overlap tracks en/of opleidingen	- OPD 👍 - docenten	- verken aan de hand van eindtermen en leerdoelen de mogelijkheden - maak afspraken met OPD en OPD van andere opleidingen over het aanbod, de capaciteit en eventuele wijzigingen	i meer informatie ⇒ Verzoeken aan onderwijsclusters ☒ checklists of tools ⇒ training: Het goede gesprek voor leidinggevend 🗨️ advies of hulp ⇒ Neem contact op met de bedrijfsvoerder CoH of bedrijfsvoerder GSH voor hulp bij urenberekeningen ⇒ Neem contact op met collega OPD ⇒ Maak een afspraak met een onderwijskundig adviseur van TLC FGw

Menukaart: bestuurlijk niveau

Aard van de interventie Op welke manier grijpt het bestuur met deze interventie in?	Interventie Wat kan het bestuur doen?	Beoogd doel Wat kan het concreet opleveren?	Bijdrage aan toekomstbestendig onderwijsportfolio Wat kan ik ermee realiseren?					Relevante context en toepassingsgebieden Op welk type onderwijs en in welke context is de interventie van toepassing?	Risico's en nadelige effecten Waar moet het bestuur op letten?	Uitvoerders Wie zijn er betrokken? Beslissings-bevoegdheid 👍 Waar ligt het initiatief? Wie geeft akkoord	Investering Wat is ervoor nodig om het te verwezenlijken?	Hulpbronnen Hoe kan het bestuur hier concreet mee aan de slag? Wie kan het bestuur daarbij helpen?
			Kostenreductie	Hoger rendement	Effectiever onderwijs	Werkdrukverlichting	Slimmere organisatie					
Werkafspraken / onderwijsbeleid	Herkansingsweken: heroverweeg het aantal herkansings-mogelijkheden in het academisch jaar te verminderen ⭐ Er zijn nu vijf blokken met herkansingen. Bespreek de optie om na elk semester een herkansingsmogelijkheid aan te bieden in plaats van elk blok; dit kan rust en ruimte bieden aan studenten, docenten en ondersteuning	- minder gelijktijdige toetsmomenten voor studenten - verlagen prestatiedruk door beter verdeelde studielast - meer lucht voor docenten door het academisch jaar heen	✔	✔		✔	✔	✔ bachelor ✔ master ✔ propedeuse ✔ 2° jaar ✔ 3° jaar ✔ minoren ✔ kernvakken ✔ keuzevakken ✔ werkcolleges ✔ hoorcolleges ✔ alle opleidingen	- kan leiden tot meer toetsen in de zomer - kan leiden tot een grotere vraag naar toetszalen tijdens de herkaningsweken	- OWD 👍 - OPD - OPC - BOL - ICTO - docenten - FSR - OC	- Aanpassing academische jaarkalender	i meer informatie ⇒ Een slimmer collegejaar ✔ checklists of tools ⇒ 🧑🏫 advies of hulp ⇒
	Maak het studieadvies niet bindend ⭐ Schrap het afwijzende karakter van het studieadvies in het eerste studiejaar	- minder prestatiedruk - minder werkdruk door ontbreken noodzaak uitstelprocedure - meer regie bij de student	✔			✔	✔	✔ bachelor = master ✔ propedeuse = 2° jaar = 3° jaar = minoren = kernvakken = keuzevakken = werkcolleges = hoorcolleges ✔ alle opleidingen	- opleidingen hebben geen middel om een her-inschrijving van een student te verhinderen - studenten blijven te lang studeren in een studie die niet past - bij een eventuele invoering van harde vakinhoudelijke ingangseisen, wordt de werkdruk verplaatst naar andere medewerkers	- decaan 👍 - OWD	- UvA-kader moet worden aangepast - een FGw-pilot moet worden opgestart - opleidingen pleiten voor ingangseisen	i meer informatie ⇒ advies werkgroep herziening bsa ⇒ bsa- procedure FGw ✔ checklists of tools ⇒ 🧑🏫 advies of hulp ⇒
	Keuzevakken met te lage instroom worden teruggetrokken ⭐ Keuzeonderwijs moeten rendabel zijn. Keuzevakken met een instroom van <25 worden teruggetrokken uit het onderwijsaanbod	- verlaging van het aantal vakken dat niet rendabel is	✔	✔	✔		✔	✔ bachelor ✔ master = propedeuse ✔ 2° jaar ✔ 3° jaar = minoren = kernvakken ✔ keuzevakken ✔ werkcolleges ✔ hoorcolleges ✔ alle opleidingen	- specialistisch onderwijs dat niet populair is, wordt kwetsbaar - minder studiepunten voor de FGw als studenten ergens anders heengaan - docenten moeten hun vak loslaten - het besluit moet voor de laatste vakaanmeldingsronde bepaald worden	- decaan 👍 - OWD - OPD - docenten - ESC	- cultuur-omslag - minumum en maximum aantal deelnemers instellen	i meer informatie ⇒ ✔ checklists of tools ⇒ 🧑🏫 advies of hulp

	Evalueer niet alle vakken elk jaar ★ - minder werkdruk docenten, studenten en OC's - mogelijk hogere responspercentages bij evaluaties						✔ bachelor ✔ master ✔ propedeuse ✔ 2° jaar ✔ 3° jaar ✔ minoren ✔ kernvakken ✔ keuzevakken ✔ werkcolleges ✔ hoorcolleges ✔ alle opleidingen	- minder goede vakken worden langer aangeboden zonder te worden aangepast	- OWD 👍 - OPD - OC - docenten - studenten	- beleidswijziging	📄 meer informatie ⇒ 221108 Plan onderwijsevaluaties.pdf ✔ checklists of tools ⇒ 🙄 advies of hulp ⇒	
	Gebruik de UvA model-OER als standaard ★ Ga slim om met de OER en neem alleen de artikelen uit de UvA model OER op (wettelijke verplichtingen). Verwijder alle aanvullende facultaire toevoegen. Wijzigingen in delen A en de formatteksten delen B worden enkel doorgevoerd bij een nieuwe UvA model OER	- minder werkdruk - kwaliteitsverhoging van de documenten	✔		✔	✔	✔	✔ bachelor ✔ master ✔ propedeuse ✔ 2° jaar ✔ 3° jaar ✔ minoren ✔ kernvakken ✔ keuzevakken ✔ werkcolleges ✔ hoorcolleges ✔ alle opleidingen	- gremia hebben minder eigenaarschap en zeggenschap over de delen A en formatteksten delen B	- decaan 👍 - OWD - OWB - OPD	- nieuwe werkafspraken	📄 meer informatie ⇒ UvA Model OER ✔ checklists of tools ⇒ 🙄 advies of hulp ⇒
	Opleidingen kunnen wijzigingen in het kernprogramma 1x per drie jaar doorvoeren ★ Opleidingen vernieuwen jaarlijks hun kernprogramma, dit is werkdrukverhogend en wanneer er een beroep wordt gedaan op ontwikkeluren, ook kostbaar. Zorg ervoor dat het kernprogramma tenminste drie jaar hetzelfde is, enkel wijzigingen op basis van slechte vakevaluaties zijn toegestaan.	- minder werkdruk - kwaliteitsimpuls	✔		✔	✔	✔	✔ bachelor ✔ master ✔ propedeuse ✔ 2° jaar ✔ 3° jaar ➡ minoren ✔ kernvakken ➡ keuzevakken ✔ werkcolleges ✔ hoorcolleges ✔ alle opleidingen	- nieuwe ontwikkelingen in de discipline worden niet meegenomen - docenten voelen zich minder eigenaar van een vak - weerstand docenten	- decaan 👍 - OWD - OPD		📄 meer informatie ⇒ ✔ checklists of tools ⇒ 🙄 advies of hulp ⇒
	Onderwijsaanbod dat na >2 jaar niet rendabel is, wordt afgestoten/gesloten Alles dat niet tot het kernprogramma behoort moet rendabel zijn. Deeltijdvarianten, keuzevakken, minors, specialisaties, majors die niet rendabel zijn worden gesloten.	- verlaging van het aantal studiepaden en vakken dat niet rendabel is - biedt ruimte voor de ontwikkeling van nieuwe vakken (vanwege het nieuw voor oud principe)	✔				✔	✔ bachelor ✔ master ➡ propedeuse ✔ 2° jaar ✔ 3° jaar ✔ minoren ➡ kernvakken ✔ keuzevakken ✔ werkcolleges ✔ hoorcolleges ✔ alle opleidingen	- specialistisch onderwijs dat niet populair is, wordt kwetsbaar - minder studiepunten voor de FGw als studenten ergens anders heengaan - docenten moeten hun vak loslaten	- decaan 👍 - OWD - OPD		📄 meer informatie ⇒ ✔ checklists of tools ⇒ 🙄 advies of hulp ⇒
	Blokken 3 en 6 zijn onderwijsluw ★ Richt blokken 3 en 6 onderwijsluw in met de uitloop van 12 EC vakken. Dit betekent dat in blok 3 en 6 geen individuele vakken gepland worden.	- Verlaging van druk op onderwijsadministratie: roostering, cijferadministratie	✔				✔	✔ bachelor ✔ master ✔ propedeuse ✔ 2° jaar ✔ 3° jaar ✔ minoren ✔ kernvakken ✔ keuzevakken ✔ werkcolleges ✔ hoorcolleges ✔ alle opleidingen		- decaan 👍 - OWD - OPD - ESC		📄 meer informatie ⇒ Rapport maatregelen studiesucces FGw ✔ checklists of tools ⇒ 🙄 advies of hulp ⇒